

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GENEL GAZETECİLİK ANABİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ÇERÇEVELEME KURAMI BAĞLAMINDA FİLİSTİN
KONULU HABERLERİN MALEZYA MEDYASINA
YANSIMASI: YÜZYILIN ANLAŞMASI**

**NUR SOLİHAH MUZAHAR
2501181606**

**TEZ DANIŞMANI
DOÇ.DR. İBRAHİM SENA ARVAS**

İSTANBUL – 2021

ÖZ
ÇERÇEVELEME KURAMI BAĞLAMINDA FİLİSTİN KONULU HABERLERİN
MALEZYA MEDYASINA YANSIMASI: YÜZYILIN ANLAŞMASI

NUR SOLİHAH MUZAHAR

Bu çalışma, İsrail-Filistin meselesinin Malezya medyasında yer alma biçimini incelemektedir. Bu bağlamda Malezya’da en fazla popüler olan Astro Awani çevrimiçi ve The Star çevrimiçi haber kaynakları analiz edilmek üzere seçilmiştir. Analiz için vaka çalışması olarak, “Yüzyılın Anlaşması (2020)” isimli ABD’nin eski başkanı Trump’ın Filistin meselesine yönelik tartışmalı teşebbüsü ele alınmıştır. Bu çalışmanın amacı; konu kapsamında Entman’ın (1993) çerçeveleme kuramı bağlamında Astro Awani ile The Star medyasının üslubunun olumlu, olumsuz veya dengeli olup olmadığını araştırmaktır. Aynı zamanda üslup ele alınırken olumlu bir yaklaşım olarak kategorize edilen mağduriyet anlatısı açısından da incelenmiştir. Çalışmanın amaçlarına ulaşmak için bu iki haber sitesinde yer alan “Yüzyılın Anlaşması”na dair makalelerin nitel içerik analizi benimsenmiştir. Astro Awani’den 14 ve The Star’dan 24 olmak üzere çalışmaya dâhil edilen toplam haber makale sayısı 38’dir. Makalelerin zaman dilimi, Trump’ın resmî açıklama yaptığı 28 Ocak 2020 ile 22 Mart 2020 tarihlerini kapsamaktadır. 38 haber makalesi içerisinde 23 haberde tanı nedenlerine, 25 haberde ahlaki yargı işlevine, 38 haberden 31’inde de çözüm önerisine rastlanmıştır. Bulgulara göre Astro Awani, Filistin’e yönelik %83 oranında olumlu, %17 oranında olumsuz tutum sergilemiştir. İsrail’e ve anlaşmaya yönelik %83 olumsuz, %17 olumlu tutum sergilediği görülmüştür. The Star’a gelindiğinde ise Filistin’e yönelik %70 olumsuz, %20 dengeli ve %10 oranında olumlu tutum gözlemlenmiştir. İsrail’e ve anlaşmaya yönelik %57 olumsuz, %19 olumlu ve mağduriyet anlatısının yer aldığı haberlerde %24 oranında dengeli tutum tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yüzyılın Anlaşması, çerçeveleme, medya kapsamı, Filistin, İsrail, Malezya

ABSTRACT
**FRAMING APPROACH IN THE PALESTINE NEWS IN MALAYSIA MEDIA: THE
DEAL OF CENTURY**

NUR SOLİHAH MUZAHAR

This is a study of the media coverage in Malaysia on the Israel-Palestine issue. The top two Malaysian news brands Astro Awani online and The Star online were chosen to be analyzed. The case study is Trump's controversial action on Palestine, the Deal of the Century (2020) that was officially announced on 28 January 2020. This study aimed to explore if any of Entman's 1993 framing functions were used in the coverage of this issue and to explore whether the tone of Astro Awani online and The Star online coverage were negative, positive, or balanced. The tone also analyzed from the victimhood narrative that categorized as a positive tone. To achieve the aims of this study, qualitative content analysis of the Deal of the Century stories from those two news brands has been adopted. The total of news stories was 38, 14 from Astro Awani online and 24 stories from The Star online. The time frame started from 28 January to 22 March 2020. Defining problems was the most prominent of Entman's four framing functions presented in all the articles. The diagnosis causes were included in 23 news stories, the moral judgment function was included in 25 news stories, and suggesting remedies was included in 31 news stories out of 38. The findings revealed that Astro Awani online has reported about Palestine with 83% positive and 17% negative coverage. For Israel/the deal, it has reported 83% negative and 17% positive coverage. Meanwhile, The Star online has reported about Palestine 70% negative, 20% balanced, and only 10 % positive. For Israel/the deal, it has reported 57% negative, 19% positive, and 24% balanced coverage where the victimhood narrative is found in the coverage.

Keywords: Deal of century, framing, media coverage, Palestine, Israel, Malaysia.

ÖNSÖZ

Filistin sorununun medyada ele alınış biçimi söz konusu soruna ilişkin çıkarımlar ve analizler yapmaya olanak tanıyacaktır. Günümüzde baskın medya Filistinlilerin her gün karşı karşıya kaldıkları acımasız gerçekliği göz ardı ederken yalnızca İsrail ile Filistin arasındaki “barış”a odaklanmıştır. Bunun yanı sıra, çoğunlukla Filistin meselesinde, uluslararası ana akım medya Arap ülkelerinin çatışmayla olan ilişkilerine odaklanmakta ve Malezya gibi diğer ülkelere neredeyse hiç yer vermemektedir. Bu nedenle, bu çalışma Filistin sorununu kapsayan Malezya medyası üzerine odaklanmıştır. Bilindiği gibi Malezya, Filistin'i güçlü bir şekilde destekleyen ülkelerden biridir. Türkiye'de yapılmış olan ve çerçeveleme teorisini kullanan birçok çalışma vardır, ancak çoğunun İsrail'in Filistin'i işgaline odaklanmadığı görülmektedir. Bu çalışma Filistin haberlerindeki çerçeveleme yaklaşımını özellikle “Yüzyıl Anlaşması (2020)” üzerinde uygulamaktadır. Çalışma, “Yüzyıl Anlaşması”na kadar çatışmanın başlangıcını içeren Filistin tarihi ile başlamaktadır. Bir sonraki bölüm, sosyal medya alanındaki, özellikle medya ve iletişim alanındaki en önemli teorilerden biri olan Çerçeveleme teorisini ele almaktadır. Çerçeveleme teorisine birkaç yaklaşım bulunmaktadır ancak bu çalışmada Entman’ın fonksiyon teorisi tercih edilmiştir. (1993). Malezya ve Filistin arasındaki ilişkileri anlamak için, çalışmada Malezya'nın dış politikası ve Filistin'le olan ikili ilişkileri belirli bir bölümde ele alınmıştır. Söz edilen bölüm, Malezya medyasıyla devam etmekte ve son olarak, Filistin sorunu kapsamındaki Malezya medyasında çerçeveleme yaklaşımının sonucu ve tartışılmasıyla sonlanmaktadır.

NUR SOLİHAH MUZAHAR

İSTANBUL, 2021

TEŞEKKÜR

Her şeyden önce, bu tezi başarıyla bitirmemde bana verdiği nimetler ve cesaret için merhametli Tanrımız ALLAH'a en yüksek şükranlarımı sunmak isterim.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasındaki katkılarından dolayı İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi öğretim üyelerinden danışman hocam Doç.Dr. İbrahim Sena Arvas'a teşekkür ederim. Süreç boyunca desteği ve denetimi gerçekten çok yardımcı oldu. Sürekli olarak bu çalışmanın kendi araştırmam olmasına izin verdi, ancak ihtiyacım olduğunu düşündüğü anda beni doğru yöne yönlendirdi.

Akademik sponsorum Türkiye Bursları-YTB'ye Türkiye'deki eğitimim boyunca olağanüstü misafirperverliği için teşekkür ederim.

Ayrıca dil düzeltmeni olarak Sayın Samet Çubukcu'ya çok değerli yorumları için teşekkür ediyorum. Tezin dilini kontrol ederek vakit geçirdikleri için diğer Türk arkadaşlarım Yağmur Özdoğan, Fatma Zehra kılıç, Zeynep Kaptan ve Halenur Biliz'e de minnettarım.

Çocukluğumdan beri beni uluslararası ve insani meselelere yönlendirdikleri için ailem Muzahar Hitam ve Noriah Yusof'a çok derin şükranlarımı sunmalıyım ki bu da kariyer yolumu mümkün kılmıştır. Bu tez için kaynak bazı kitaplar ve makaleler önerdiği için en büyük ağabeyim Muhammad Musab'a ve ayrıca tüm kardeşlerime destekleri için teşekkür ederim. Ayrıca çalışma yıllarım boyunca ve bu tezi araştırma ve yazma sürecinde bana sürekli destek ve cesaret verdikleri için başta ev arkadaşlarım olmak üzere tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim. Onlar olmadan bu başarı mümkün olamazdı.

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	ii
ÖNSÖZ	iv
TEŞEKKÜR	v
KISALTMALAR LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
TABLolar LİSTESİ	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM ÇERÇEVELEME TEORİSİ

1.1 Teori Taraması	10
1.2 Çerçeveleme: Entman'ın Dört İşlevi.....	13
1.3 Önceki Araştırmalar	14

İKİNCİ BÖLÜM FİLİSTİN'DE İSRAİL İŞGAL VE YERLEŞİMİ

2.1. Tarihsel Arkası	20
2.2. İsrail'in Filistin Topraklarına Yerleşmesinin Başlangıcı	24
2.3. Yüzyılın Anlaşması	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM FİLİSTİN MESELESİ ÜZERİNE MALEZYA-YÜZYILIN ANLAŞMASINA TEPKİ

3.1. Malezya: Siyasi Arka Plan	34
3.2. Malezya'nın Dış Politikası	37
3.3. Yüzyılın Anlaşmasına Tepki	43
3.3.1. Genel.....	43
3.3.2. Malezya ve Yüzyılın Anlaşması.....	45

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM MALEZYA'DA MEDYA: ASTRO AWANİ VE THE STAR

4.1. Malezya Medya Arka Planı.....	50
4.2. Malezya Haberleri	54
4.2.1. Astro Awani.....	57
4.2.2. The Star.....	59

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA

5.1. Astro Awani	63
5.1.1. Astro Awani Haberlerinde Çerçeveleme	63
5.1.2. Astro Awani'de Haberin Vurgu Kapsamı	74
5.2. The Star'daki Bulgular.....	75
5.2.1. The Star'da Çerçeveleme İşlevi	75
5.2.2: The Star'daki Haberlerin Vurgu Kapsamı	97
5.3.Tartışma.....	101
SONUÇ	105
KAYNAKÇA.....	109

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BM	: Birleşmiş Milletler
BN	: Barisan Nasional Malezya siyasi koalisyonu
CMA	: Communications and Multimedia Act Malezya İletişim ve Multimedya Yasası
CMCA	: Malaysian Communications and. Multimedia Commission Act Multimedya Komisyonu Yasası
DAP	: Democratic Action Party
DOC	: Deal of Century Yüzyılın Anlaşması
FKÖ	: Filistin Kurtuluş Örgütü
İİT	: İslam İşbirliği Teşkilatı
ISA	: Internal Security Act 1960 Malezya İç Güvenlik Yasası 1960
LGBT	: Lezbiyen, Gey, Biseksüel ve Transgender
MCA	: Malaysian Chinese Association
MCMC	: Malaysian Communications and Multimedia Commission Malezya İletişim ve Multimedya Komisyonu
PH	: Pakatan Harapan
RTM	: Malezya Radyo Televizyonu
SOSMA	: The Security Offences (Special Measures) Act 2012 Güvenlik Suçları (Özel Tedbirler) Yasa Tasarısı 2012
UMNO	: Birleşik-Malay Partisi
UNHCR	: BM Mülteciler Yüksek Komiserliği
UNSCOP	: BM Filistin Özel Komitesi
WZO	: Dünya Siyonist Örgütü
YDPA	: Yang di-Pertuan Agong Kralın Yüce Başkanı

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Kavramsal Harita BM Kararı 181	24
Şekil 2.2. Trump'ın Yeni Kavramsal Haritası	29
Şekil 2.3. Yüzyıl Anlaşması'nda İsraililer ve Filistinliler İçin Arazi Takası Öneren Kavramsal Haritalar	30
Şekil 3.1. Malezya Pasaportu	40

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 4.1. En çok kullanılan çevrimiçi haber kanalının yüzdesi	53
Tablo 4.2. En çok kullanılan geleneksel haber kanalının yüzdesi	54
Tablo 5.1. Astro Awani News'ten Entman'ın ortaya çıkan işlevleri	69
Tablo 5.2. The Star'dan Entman'ın ortaya çıkan işlevleri	90
Tablo 5.3.1. Astro Awani'de haber eğilimi	100
Tablo 5.3.2. The Star'da haber eğilimi	100

GİRİŞ

Bağımsız bir İsrail devleti fikri, modern Siyonistlerin fikir babası Kabul edilen Theodor Herzl tarafından gündeme getirilmiştir. Herzl, Der Judenstaat (Yahudi Devleti) ve Altneuland (Eski Yeni Topraklar) makaleleriyle, Yahudilerin, yaşadıkları ülkelerdeki dünya uluslarının zulmünden kurtulmasının önemli olduğunu savunmuştur. Herzl, 1882'de sömürgeleştirmek ve “Yahudi devletini” oluşturmak için toprak aramak amacıyla kurulan Dünya Siyonist Örgütünü’nün de temellerini atmıştır. Siyonistler, o zamanların en güçlü devleti olan İngiliz İmparatorluğu’nun yardımını istemişler, ancak talepleri ciddiye alınmamıştır.¹ İmparatorluk, zamanla Yahudi hareketinin güç kazandığını fark etmiş ve onlara Uganda, Sibiry ve Kıbrıs gibi bölgeleri teklif etmiş, ancak bu teklif kabul görmemiştir. Onlar Tevrat'ta vaat edilen topraklar olan yüz binlerce Arap'a ev sahipliği yapan Filistin'i istemişlerdir.² Bu nedenle Osmanlı İmparatorluğu döneminde Sultan II. Abdülhamid'den Filistin topraklarını satın almak istemiş, ancak Sultan II. Abdülhamid, teklifi şiddetle reddetmiştir.³

“Bir karış dahi olsa vatan toprağını satmam, zira bu vatan bana değil milletime aittir. Milletim de bu toprakları ancak aldığı fiyata verir. Çünkü bu topraklar kanla alınmıştır, kanla verilir!”

Ancak I. Dünya Savaşı'nda, Osmanlı İmparatorluğu'nun yenilmesi nedeniyle Filistin, İngiliz otoritesi altına girmiştir. Siyonistlerin kendi ülkelerine sahip olma yönündeki istekleri, 1917'de İngiliz hükümetinin Dışişleri Bakanı Lord Balfour'un İngiliz hükümetinin Filistin topraklarında bağımsız bir İsrail devleti kurma yönündeki her türlü Siyonist çabayı tam olarak desteklediğini ilan etmesiyle gerçekleşmiştir. Tüm dünyadan birtakım Yahudilerin Filistin'e taşınması ve yerleşmesi bu şekilde başlamıştır.⁴ İsrail devleti nihayet 1948'de BM'nin Filistin topraklarında bir İsrail devletinin kurulmasına yönelik kararı onaylaması üzerine kurulmuştur.⁵

¹ Al-Ahmed, Ahmed Yousef Ali, Eeman Mohammed Abbas, and Wan Kamal Mujani. "The Historical Position of The Sultan Abdul Hamid II Of Palestine." International Journal of West Asian Studies 6, 2014.

² A.e.

³ A.e.

⁴ Ekram B.E, “The Palestine issue that cost Sultan Abdülhamid II the Ottoman throne,” Daily Sabah., (10 Mart 2017), <https://www.dailysabah.com/feature/2017/03/10/the-palestine-issue-that-cost-sultan-abdulhamid-ii-the-ottoman-throne>, Erişim 11 Aralık 2019.

⁵ “UN Partition Plan - Resolution 181 (1947)” Israel Ministry of Foreign Affairs.

<https://mfa.gov.il/mfa/aboutisrael/maps/pages/1947%20un%20partition%20plan.aspx>, Erişim 3 Temmuz 2020

Filistin toprakları, 1947'de başlangıçta BM'nin 181 sayılı Kararıyla % 55'i İsrail'e ve % 45'i Filistin'e ait olacak şekilde bölünmüştür. Fakat daha sonra İsrail 1948'de Filistin topraklarının %80 kadarını işgal etmiştir. Böylece 800.000 Filistinli (nüfusun yarısı) sınır dışı edildi, bir kısmı öldürüldü ve 500'den fazla köy yıkıldı.⁶ İsrail'in, uluslararası hukuku sürekli olarak ihlal eden davranışı nedeniyle, Filistin haritası yıldan yıla daralmakta ve deyim yerindeyse etnik soykırım bugüne kadar süregelmektedir.

Amerikalı bir dilbilimci ve filozof olan Noam Chomsky, bu konunun yetkisizleştirme ve tecrit konusu olduğunu belirtmiştir. Chomsky'e göre İsrail'in amacı basittir: *"quite for quite"*, "sessiz için sessiz" normale dön! Burada Batı Şeria için "norm", İsrail'in yasadışı yerleşim ve altyapı inşasına devam etmesi; Gazze için "norm" ise acımasız ve yıkıcı bir kuşatma altında sefil olmasıdır.⁷

ABD eski başkanı Başkan Trump'ın "Yüzyılın Anlaşması" adını verdiği anlaşma ise 2020 yılı itibarıyla devam etmektedir. "Yüzyıl Anlaşması" veya Trump'ın "barış planı" olarak adlandırılan bu anlaşma, Trump yönetiminde İsrail-Filistin çatışmasını "çözme" önerisi olarak ortaya atılmıştır. Donald Trump, 28 Ocak 2020'de İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu ile birlikte Beyaz Saray basın toplantısında planı resmen açıklamıştır. Bu toplantıya Filistinli temsilciler davet edilmemiştir. Söz konusu planın açıkça İsrail'in Filistin topraklarını işgalini haklı kılmak üzerine hazırlandığı görülmektedir. Aynı zamanda Filistinlilerin oybirliğiyle planı kabul etmesi gerektiği de öngörülmüştür⁸.

Birçok haber kanalı ABD eski Başkanı Donald Trump'ın 2017 yılında Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıma kararının "yangına benzin" dökme niteliğine olduğunu söylemiştir.⁹ Fakat aynı şehrin son 70 yıldır sistematik bir şekilde işgal edildiğinden çok az söz edilmiştir. Dolayısıyla medya sadece Trump'ın kararını çerçevelemiştir.

Medya çatışmaları çerçevesinde birçok tanınmış haber ajansı iş birliği yaptığı medyanın ilgisini yüksek tutabilmek amacıyla konuyu farklı bağlamda ele almış ve servis etmişlerdir. Bu araştırma, Malezya haber kanallarının, Batı medyasında gösterilmeyen çatışmaların hikâyesini tasvir etme eğiliminde olduğunu ortaya koymayı hedeflemiştir. Malezya, insanlık ve diğer Müslüman ülkeler adına sürekli olarak Filistin'le birlikte duran ülkelerden biridir.

⁶ Nor, M. R. M., "Konflik Israel-Palestin dari aspek sejarah moden dan langkah pembebasan dari cengkaman Zionis" Journal of Al-Tamaddun, 5, 2010, s.73-92.

⁷ Chomsky N. & Pappe I, "On Palestine," Chicago, USA: A Penguin Special, 2015. S.66

⁸ "Deal of the Century: What Is It and Why Now?" Arab Center for Research & Political Studies. Şubat 2020. <https://www.dohainstitute.org/en/PoliticalStudies/Pages/Trump-Administration-Plan-for-the-Palestinian-Israeli-Conflict.aspx>. Erişim Temmuz 2020

⁹ A.e

Malezya, değişen hükümetlere rağmen 1957'de bağımsızlıktan sonraki ilk başbakanı bu yana Filistin'i desteklemiştir. Yani, Malezya'daki hükümet değişikliği Filistin meselesindeki dış politikayı etkilememiştir. Malezya için Filistin'i desteklemek bir hükümet meselesi olmaktan öte bir devlet politikasıdır denilebilir. Bunun yanı sıra Malezya'nın Filistin ve İsrail arasındaki çatışmanın müzakere yoluyla çözüleceğine inandığını söylemek de mümkündür. Uyum ve barış, Malezya'nın ikili ilişkilerinin her zaman iyi durumda olmasını sağlamıştır. Ancak İsrail'in politikaları ve eylemleri içerisindeki orantısız güç ve şiddet Malezya'nın da konuya ilişkin tavrının Filistin'den yana giderek taraflı bir hal almasına neden olmuştur.

Genel olarak medyanın yukarıda bu tip çatışmalarda aktif rol aldığı, şiddetin artmasından sorumlu olduğu bilinen bir gerçektir. Bununla birlikte, uluslararası ana akım medyanın İsrail'in Filistin'deki suçunu haber yapma eğiliminde olduğu bilinmektedir. Ancak ana akım medyanın odağını İsrail eylemlerine değil, her zaman Filistin tepkisine odaklandığı da genel kabul gören bir gerçektir. Filistinliler genellikle sadece İsrail saldırganlığını protesto ettiklerinde veya fiziksel olarak karşı karşıya kaldıklarında ana akım medyanın kapsama alanına girmektedirler. Örneğin 2017 yılında, bir düzine İsrail askeri tarafından kuşatılmış bir fotoğrafta yer alan 16 yaşındaki Filistinli bir çocuk olan Fawzi al-Junaidi üç hafta boyunca gözaltında tutulmuştur. 16 yaşındaki Fawzi al-Junaidi'nin fotoğrafı sosyal medyada viral hale gelmiş ve İsrail ordusunun aşırı güç kullanmasının sembolü olarak kınanmıştır. Ancak Batı ana akım medyası için, yanan lastikler ve taş fırlatan genç adamların düzenli olarak geri dönüştürülen "öfke", "şiddet" hakkındaki tüm içerikler arasında bu fotoğrafı yerleştirmek zor olmuştur. Fawzi'nin tutuklanması tekil bir dava, bir istisna olarak sunulmuş ve fotoğraf çekildikten sonra başına gelenler ana akım medyayı ilgilendirmemiştir. Şu anda hapsedilen binlerce çocuğun ya da askeri işgal altında yaşayan beşinci nesil Filistinlilerinden pek bahsedilmemiştir.

Amaçlar

Malezya'daki haber kanallarının çoğunun hükümetten veya uluslararası ana akım medyadan bağımsız olarak, İsrail'in orantısız gücünü ve hukuk tanımazlığını, Filistin'in ise mağduriyeti yönünde yayın yaptığı görülmektedir. Dolayısıyla bu tez çalışması farklı görüşlerde olan medya organlarını birbirleri ile karşılaştırmak amacı taşımamaktadır. Bu nedenle bu tez Malezya medyasının Filistin çatışmasına katılımını incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu bağlamda çerçeveleme yaklaşımıyla Malezya'daki Filistin-İsrail çatışmasını özellikle "Yüzyıl Anlaşması"yla ilgili haberlerin analizi amaçlanmaktadır. Siyasal iletişim

araştırmalarına çoğu zaman çeşitli iletişim teorileri rehberlik etmiştir. Araştırmalar, çeşitli teorileri analiz ettikten sonra, özellikle Entman'ın çerçeveleme teorisini (1993) benimsemiştir. Bu nedenle, çalışma aynı zamanda Entman'ın Malezya medyası tarafından Filistin haberlerinde kullandığı çerçeveleme işlevini araştırmaktır. Çerçeveleme, algılanan gerçekliğin bazı bölümlerinin bir seçimidir ve bunları iletişim metninde, sorunun belirli bir tanımını, ahlaki değerlendirmeyi, nedensel yorumu ve / veya tarif edilen sorun için çözüm önerisine sahip olacak şekilde kontrol ederek daha belirgin hale getirmektedir. Haberde çerçevelemenin kullanılması, haber raporlarının olumsuz ve haksız olduğunu kesin olarak belirlememektedir, ancak editörlerin veya gazetecilerin haberleri iletme yolu budur. Başka bir deyişle, çerçeveleme teorisinin kullanımı, editörlerin; izleyicinin olayları nasıl algılamasını istediğiyle ilgilidir. Raporların doğruluğu veya yanlışlığı çerçeveleme kullanımı ile belirlenmemektedir. Bu çalışma, Malezya'nın en iyi haber kanallarından olan Astro Awani Çevrimiçi ve The Star Çevrimiçi'nin “Yüzyılın Anlaşması” bağlamında farklılıklarını incelemek için yapılmıştır. Her iki medya organı da ister çevrimiçi ister geleneksel sürümlerinde olsun, insanların tercihi ve güveni açısından önde gelen haber kanalları arasında yer almaktadır ve Malezyalı okurlar tarafından temsil edilmektedir. Ancak, çerçeveleme işlevinin bu haber ajansları tarafından Filistin haberlerini iletmede kullanıldığı varsayılmaktadır. Yayın vurgusu açısından, Astro Awani ve The Star'ın Filistin ve İsrail'i tasvir etmede farklı vurgulara sahip olduğu çalışmanın varsayımlarındandır.

Yöntemler

Çalışma, veri toplama yöntemlerini ve örnekleme tekniğini (amaçlı) içeren çerçeveleme teorisine dayanan nitel bir araştırma tasarımıdır. Cole'a (1988) göre nitel içerik analizi görsel, sözlü veya yazılı iletişim mesajlarını analiz etmek için kullanılan bir araştırma yöntemidir. Bu yöntem genellikle gerçek hayattaki insanlar ve durumlar hakkında zengin veriler sağlamak, davranışları daha iyi geniş bağlamda analiz edip anlayabilmek olarak kabul edilir. Polonsky ve Waller (2011), sözlü ve yazılı sözcüklerin yanı sıra çeşitli ortamlardaki vizyonu, görüntüleri, formları ve yapıları sınıflandırır ve sesi nitel veri toplama yöntemlerine ayırmaktadır. Bu çalışmanın evreni, Astro Awani çevrimiçi ve The Star çevrimiçidir. Bu çalışma için kabul edilen araştırma tasarımı, aşağıda yer alan yöntemleri içeren tanımlayıcı nitel içerik analizidir.

Veri toplama: Çalışma, Filistin'in tarihi köklerine ve Filistin topraklarındaki İsrail yerleşimlerinin başlangıcına bakarak başlamıştır. Çalışmada Malezya'nın Filistin'i desteklemesine neden olan gelişmeler Malezya'nın dış politikası bağlamında incelenmiştir.

İkincil veriler kitaplar, dergiler, önceki araştırmalar ve hükümetin basın açıklamalarından elde edilmiştir.

Örnekleme Tekniği: Nitel bir analiz oluşturmak için bir sonraki adım, Malezya haber medyasını temsil eden iki önde gelen Malezya haber markasından haber koleksiyonunun birincil verilerine dayanan örnekleme tekniğidir. Seçilen kanallar, ana akım medyadaki (televizyon ve gazete) ve Astro Awani ve The Star'ın internetteki popülerliklerine göreler. Haberler ilgili web sitelerinin arşivinden alınmıştır. Bu çalışma, 28 Ocak 2020'de eski başkan Trump tarafından resmi olarak "Yüzyılın Anlaşması"nı açıklaması ile başlamış ve 22 Mart 2020'de Gazze'de ilk covid-19 vakasının doğrulanmasıyla sonlandırılmıştır. Nitekim bitiş tarihinde haber kanalları ve dünya pandemiye odaklanmaya başlamıştı. Çerçeveyi belirlerken başlık ve giriş haberlerinde kullanılan kelimeler dikkate alınmış ve Entman'ın dört çerçeveleme işlevi temel alınarak analizler yapılmıştır.

Entman'ın dört işlevi, olayları haber medyası tarafından yorumlama ve sunma bağlamını oluşturan dünyaya özel bakış gibi bir çerçeve oluşturur. Bu dört işlev, çerçevelerin kolay ölçülmesini ve tanımlanmasını kolaylaştıran, bireylerin düşünme üzerindeki çerçeve etkisinin doğasını anlamak için faydalı görülmüştür. Çerçeveleme teorisini kullanarak, bu çalışma Astro Awani çevrimiçi ve The Star çevrimiçi'nin Filistin haberlerindeki muhteva ve vurguyu "Yüzyılın Anlaşması" bağlamında keşfetmeye gayret etmiştir.

Haber Vurgusu; Pozitif veya negatif

Fadel Arandas ve diğerleri (2019)¹⁰ tarafından yapılan bir araştırmaya benzer şekilde, makalelerin kapsam /vurgu ölçümü Scharrer'den (2002)¹¹ alınmıştır. Scharrer'e göre olumsuz vurgu, makale boyunca bir onaylamama veya umursamama duygusunu, suçlamaları veya aşağılayıcı yorumları veya konuyu kötü bir şekilde tasvir eden kelimeler veya ifadeleri nakletmek için kullanılan, açık ve bariz kelimeler içeren hikâyeler veya makalelerdir. Olumlu vurgu makalenin övgü, onay, takdir ya da konuyu makale boyunca iyi bir şekilde tasvir eden herhangi bir açığı ifade etmek için net kelimeler kullanmasıdır.¹²

Bunun yanı sıra bu araştırma, işgale ilişkin haberlerle ilgili olduğu için buradaki vurgu, toplumu mağdur olan kişinin yanında yer almaya iteceği için olumlu olarak kategorize

¹⁰ Fadel Arandas, Chang Peng Kee, Emma Mohamad & Syed Arabi Idid, "Framing the First Palestinian General Elections by Malaysia's New Straits Times" Malaysian Journal of Communication. 35(2), Malaysia: Universiti Malaysia Kebangsaan, Haziran 2019 s.141-158.

¹¹ Scharrer, Erica. "An" Improbable Leap": a content analysis of newspaper coverage of Hillary Clinton's transition from first lady to Senate candidate." Journalism Studies 3.3, 2002, s.393-406.

¹² A.e

edilebilmektedir.¹³ Bu, mağduriyet anlatısı üzerine yapılan yukarıda söz edilen araştırmaya göre makale, anlatı çerçevesinin siyasi şiddet ve terörizmle ilgili araştırma alanında radikalleşmeyle ilgili mağdurun mantıksal süreçlerine daha fazla iç görü kazandırmak için yararlı bir başlangıç noktası olabileceğini öne sürmektedir. Çalışma, mağduriyetten arındırma (karmaşık olmasına rağmen) arasında bir ilişki bulmuştur. Anlatı çerçevesi, bu ilişkiyi yorumlamanın ve daha iyi anlamının bir yolunu sunmaktadır. Adı geçen çalışma özellikle kimlik, duygular ve kültür aracılığıyla mağduriyetin doğrudan veya dolaylı olarak radikalleşmeyi nasıl etkileyebileceğini göstermiştir ¹⁴ Mağduriyet üzerine konuşmanın etkisinin ölçümü konusunda, Markiewicz, T. ve Sharvit, K.¹⁵ tarafından yazılan İsrail ve Mağdur İddiaları makalesinden yararlanılmıştır. Mağduriyet anlatısı üzerinden olumlu bir metin olarak değerlendirilen makale ilk olarak, ilave mağduriyetlerin engellenmesi amacıyla yapılan şiddet eylemlerinin ahlaki gerekçesini içermektedir. İkincisi, haber içeriği, grup içini idealleştirirken rakipleri aşağılık ve şiddetli yanlışı göstererek grup içi farklılaşma ve üstünlüğün kurulmasına sebep olmaktadır. Üçüncüsü, potansiyel tehlikeleri vurgulayarak grup içi dayanışmayı güçlendirmektedir. Son olarak, toplu mağduriyetin, grup içindeki kişilerin uluslararası destek kazanmasına da yardımcı olması beklenmektedir.

Önem

İdeolojiyi veya siyasi fikirleri tasvir eden ana güç medyadır. Dünyadaki ana akım medyanın İsrail yanlısı olduğu ve İsrail'in siyasetini ve ideolojisini on yıllardır her düzeyde kulis yapmaya devam ettikleri görülmektedir. Bu medya için hiçbir zaman Filistin'in hikayesini doğruluk ve empati ile anlatmayı başaramamıştır denilebilir. Örneğin tanınmış uluslar arası haber kanallarından Al Jazeera, “Medya Filistin'i Neden Doğruluk ve Empati ile Sunamıyor?” başlıklı makalesinde¹⁶, “Gazetelerde İsrail yanlısı lobiler var, bu yüzden bu doğrultuda yayın yapıyorlar” demektedir.

Malezya, özellikle Filistin'le ilgili insanî meseleler söz konusu olduğunda küçük ama güçlü bir ülke olarak görülmektedir. Malezya ne bir Orta Doğu ve ne de bir Arap ülkesi

¹³ Markiewicz, T., & Sharvit, K. “When Victimhood Goes to War? Israel and Victim Claims” Political Psychology, 42(1), 2021, s.111-126.

¹⁴ Aarten, P. G., Mulder, E., & Pemberton, A. “The narrative of victimization and deradicalization: an expert view. Studies in Conflict & Terrorism” 41(7), 2018, s.557-572.

¹⁵ Markiewicz, Tadek, ve Keren Sharvit. “When Victimhood Goes to War? Israel and Victim Claims.” Political Psychology 42.1, 2021, s.111-126.

¹⁶ Soussi, A. “Why the media fails to cover Palestine with accuracy and empathy”. Al Jazeera. <https://www.aljazeera.com/features/2019/3/17/why-the-media-fails-to-cover-palestine-with-accuracy-and-empathy>, Erişim 10 Aralık 2020

olmamasına rağmen Malezya ile Filistin arasında hâlâ güçlü kardeşlik bağları vardır. Örneğin, 2019'daki 74. BM meclisindeki konuşmasında eski Malezya Başbakanı olan Mahathir, dünyanın on yıllardır nasıl değişmediğine tepki göstermiştir. İsrail'in uluslararası hukuku nasıl çiğnediğini ve suçlarını sürdürdüğünü, masum sivilleri öldürdüğünü ve Filistin topraklarındaki bitkileri yok ettiğini eleştirmiştir.

Bu çalışmada ele alınan “Yüzyılın Anlaşması” meselesi, 1947'de BM 181 sayılı Kararın uzantısı olduğu için analiz edilmek üzere seçilmiştir. BM'nin 181 sayılı kararı, Filistin topraklarının %55 İsrail ve %45 Filistinliler arasında bölünmesine yol açmıştır, şimdiki "Yüzyılın Anlaşması" için de Filistin'i yavaşça haritadan silmektedir denilebilir.

Haber kapsamını incelemek için çerçeveleme, kitle iletişimi ve siyasi iletişim alanlarında yaygın olarak uygulanan önemli bir kavram olarak kabul edilmektedir. Haber ve halkla ilişkilerde çerçeveleme kuramını ele alan çok fazla araştırma vardır. Stratejik bir oyun olarak siyasi çerçeveleme, medyada siyasetle ilgili en önemli kavramlardan biri olarak kabul edilir. Politikacıların, politik tartışmaları şekillendirmek için kullandığı tüm çerçeveleri belgelemede bir eksiklik olduğundan, çerçevelerin nasıl kullanılacağını ve politika yapmaya nasıl devam ettiklerini anlamaya ihtiyaç vardır. Son zamanlarda, haber çerçeveleme kavramı konusunda önemli miktarda çalışma yapılmıştır. Gazeteciler tarafından sağlanan çerçeveler, kitlelere yeni bilgileri anlama ve organize etme olanağı sağlar. Bununla birlikte, geniş bir tartışmanın belirli özelliklerine veya unsurlarına vurgu yapan haber çerçeveleri bireylerin politika tercihlerini ve görüşlerini etkileyebilir. Haberlerin editörler ve muhabirler tarafından çerçevelenmesi, okuyucuların anlayışını kolaylaştırmayı ve toplumun algısını medya gündemine göre şekillendirmeyi amaçlamaktadır. Malezya, İsrail-Filistin çatışmasının da açıkça Filistin'in yanında yer alıyor, bu nedenle, Malezya haberlerinde, okuyucuların Filistin davasını görüntüleme konusundaki algısını şekillendirmede büyük bir rol oynadığına inanılan çerçeveleme kavramını keşfetmek ayrı bir önem taşımaktadır.

Daha önceki çalışmaların çoğu, Filistin-İsrail çatışması söz konusu olduğunda Arap ülkeleri veya körfez ülkelerinin katılımı üzerine yapılmıştır. Bu nedenle bu çalışma, konunun haber kapsamında incelenmesinde farklı bir bakış açısını tanımladığı için de önemlidir.

Sınırlar

Çalışma Malezya haberlerini temsil eden en iyi iki haber kanalına odaklanacaktır. Seçilen kanallar Astro Awani ve The Star'ın çevrimiçi resmi internet sitelerinden ibarettir. İlk

olarak, Reuters Enstitüsü tarafından hazırlanan yıllık Dijital Haber Raporuna göre ¹⁷, Malezyalılar için en iyi haber kaynağının internet; web sitesi ve sosyal medya olduğunun da altını çizmek gerekmektedir. Bununla birlikte ana akım medya, özellikle televizyon haberleri hâlâ önemlidir ve bu da çevrimiçi ve sosyal medyadan sonra en çok takip edilen ikinci mecradır.

Bu çalışmanın ilk kaynağı Malezya'da ticari (özel) bir televizyon haber kanalı olan Astro Awani'nin çevrimiçi sürümüdür. Astro Awani büyük ölçüde uluslararası haberler yapmak üzere 2007'nin sonlarında kurulmuştur. Astro Awani, Malezya'da 3 milyondan fazla 'beğeni' ve takipçisi ile aktif olan en etkili haber kanallarından biridir. Yukarıda adı geçen Reuters raporuna göre, Astro Awani ana akım medya (televizyon) alanında ikinci sırada yer almaktadır. TV3 haberlerinin arkasından ikinci sırada yer almasına rağmen, Astro Awani aynı zamanda çevrimiçi olarak ilk üç kanaldan birisidir. İlk sırada sadece çevrimiçi ortama sahip olan Malaysiakini.com yer almaktadır. İkinci kanal, 1971'de kurulan ve Malezya'da tiraj bakımından en büyük özel ticari gazetesi The Star'dır. Bu gazete İngilizce yayım yapmaktadır. Malezya'nın, İngilizcenin ikinci dil olduğu ve aynı zamanda bazı Malayların İngilizceyi Malezya dilinden daha akıcı konuştuğu çok uluslu bir ülke olduğu göz önüne alındığında, The Star Malezya haberlerini temsil etmek için analiz edilecek haber kanallarından biridir. Reuters raporu ayrıca The Star'ın ana akım medyada (gazete) ilk üç kanal olduğunu ve aynı zamanda The Star'ın internet kaynağı için ikinci en yüksek kanal olduğunu göstermektedir.

Malezya haber kaynakları, Gazze'deki saldırılar, Filistinlilerin evlerinin yıkılması ve benzeri gibi olayları sık sık bildirmektedir. Ancak bu çalışma sadece Yüzyılın Anlaşması'na odaklanmıştır, çünkü bu konu ana sorundur ve geçmişten bu yana devam etmektedir. İşgalin kökü ve İsrail sömürgeciliği; BM'nin, Filistin topraklarının %55'ini İsrail'e %45'ini Filistinlilere bölerek Filistin topraklarında yasadışı bir İsrail devletinin kurulmasına yönelik kararı onayladığında resmen başlamıştır. Yıllar içinde İsrail'in işgalci politikası Filistinlilerin topraklarını gittikçe kaybetmesine neden olmuştur. Son olarak Trump tarafından planlanan Yüzyılın Anlaşması, Filistin devletinin İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda ayrı bir bölgeden (Bantustan) başka bir şey olmadığını iddia etmektedir. Buna göre Filistinli yetkililer kendi sınırları, hava sahası ve kaynakları üzerinde hiçbir kontrole sahip olmayacaklardır. Bu nedenle,

¹⁷ Reuters Institute for the Study of Journalism & University of Oxford, "Digital News Report: Malaysia" <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2020/malaysia-2020/>, 2020

anamlı bir egemenlikleri yoktur. Dolayısıyla, Filistin’le ilgili genel anlamdaki haberlerden ayrı olarak Malezya haber kaynaklarının bu olayı nasıl raporladığını görmek önemlidir.

BİRİNCİ BÖLÜM ÇERÇEVELEME TEORİSİ

1.1 Teori Taraması

Bu çalışma, çerçeveleme teorisine dayanmaktadır. Çerçeveleme teorisinde bulunan çeşitli yaklaşımlardan Entman (1993)¹⁸ tarafından geliştirilen çerçeveleme modeline dayanmaktadır. Çerçeveleme, kitle iletişimi ve siyasi iletişim alanlarında yaygın şekilde uygulanan önemli bir kavram olarak kabul edilmektedir. Haber ve halkla ilişkilerde çerçeveleme kullanımını araştırmak için çok fazla çalışma bulunmaktadır. 1990'ların sonlarında bazı araştırmacılar, çerçeveleme teorisinin, gündem belirleme teorisinin bir uzantısı ya da eşdeğeri olduğunu savunmuşlardır. Ancak bu görüş oldukça eleştirilmiştir. Çerçeveleme teorisinin genişletmekten ziyade ikinci gündem belirleme olduğu konusundaki tezler daha yaygın şekilde kabul görmektedir.

Gündem belirleme ilk olarak McCombs ve Shaw (1972)¹⁹ tarafından kullanılmıştır. Gündem belirleme teorisi, kitle iletişim araçlarının bazı konularda kamuoyunun gündemini nasıl etkilediğini tartışmaktadır.²⁰ Gündem belirleme, hikâye seçimine, sorunun önemine yönelik kamuoyu algısının bir belirleyicisi olarak bakar ve dolaylı olarak, örneğin siyasi liderlerin değerlendirmelerinin hazırlanmasını etkiler. Kitle iletişim araçlarının bir sorun olarak ortaya koyduğu vurgu ile medya izleyicileri veya halkın bu konuya tepkisi veya nitelikleri arasındaki ilişkiler açısından bağlantıyı ayrıntılı olarak açıklar. Başka bir deyişle, tek bir nesne (veya aynı özellik) farklı şekillerde tanımlanabilmekte ve toplumda farklı yorumlara yol açabilmektedir. Bu arada, çerçeveleme teorisi, haber ortamının kapsama alanı için hangi konuların seçildiğine değil, bunun yerine bu sorunların sunulduğu belirli yollara odaklanan bazı

¹⁸ Entman, Robert M., ve Andrew Rojecki. "Freezing out the public: Elite and media framing of the US anti-nuclear movement.", 1993, s.155-173.

¹⁹ McCombs, Maxwell E., ve Donald L. Shaw. "The agenda-setting function of mass media." Public opinion quarterly 36.2, 1972, s.176-187.

²⁰ Nor Razinah Mohd Zain, "Agenda Setting Theory," Ocak 2014

özelliklerini vurgulayarak bir nesneyi sunmanın ötesine geçer. Bu nedenle, gündem belirlemeye eşdeğer değildir, ancak bunun ikinci düzeyi olarak adlandırılabilir.²¹

Çerçeveleme teorisi başlangıçta sosyoloji alanında uygulanmış, antropolog Gregory Bateson tarafından psikolojik algıdan geliştirilmiştir.²² Bateson, çerçevenin psikolojik bir kavram olduğuna dikkat çeker, ancak bunu mesajların önemini, yapılarını ve tanımlarını oluşturan unsurlar olarak ifade eder. Çerçeveleme terimi ilk olarak 1980'de "Üç Aylık Gazetecilik"²³ makalesinde iletişim alanında kullanılmıştır ve sosyolojik tanıma dayanmaktadır. 1990'larda teori, medya söylemlerinin analizinde bir uygulama ile çerçevenin medya çalışmalarının bir uzmanlığı olarak tanımlanmasına karşılık gelen iletişim alanına girmeye başlamıştır. Entman, belirli bir konuda seçilen ve onları diğerlerinden daha belirgin hale getiren bir anlatıyı şekillendiren nitelikleri ifade eden çerçeveleme teorisini temsil etmektedir. Çerçeveleme teorisi genellikle haber hikâyeleriyle ilgili çalışmalarda kullanılmaktadır.²⁴

Çerçeveleme teorisi 1960'ların ortalarından bu yana sosyoloji alanında hızlı bir gelişme ile karşı karşıyadır. Gittikçe, kitle ve bireyler üzerindeki bütünsel medyanın etkilerini incelemeyi sağlayan multidisipliner bir yaklaşım haline gelmiştir. Çerçeveleme dört iletişim süreci ögesini kapsamaktadır: gönderen, alıcı, mesaj ve kültür.²⁵ Çerçeveleme, bir şekilde karmaşık sorunları verimli bir şekilde sunmak ve daha sonra bu sorunları izleyiciler için erişilebilir hale getirmek için önemli bir araç haline gelmiştir. Çerçeveleme, kişilerin kendileri için izlenimleri şekillendirirken konularla ilgili özellikleri ve bilgileri sunma sürecini açıklamaktadır.²⁶ Kitle iletişim haberlerinin sunumu, politik çerçeveleme etkileri için güçlü bir araç olarak görülmektedir. Basitçe söylemek gerekirse, gazeteciler veya editörler, haberleri

²¹ Ardèvol-Abreu, A., "Framing theory in communication research: Origins, development and current situation in Spain" *Revista Latina de Comunicación Social*, (70), 2015, s.423-450.

²² A.e

²³ A.e

²⁴ Fadel Arandas, Chang Peng Kee, Emma Mohamad & Syed Arabi Idid, "Framing the First Palestinian General Elections by Malaysia's New Straits Times" *Malaysian Journal of Communication*. 35(2), Haziran 2019, 141-158

²⁵ Ardèvol-Abreu, A. "Framing theory in communication research: Origins, development and current situation in Spain" *Revista Latina de Comunicación Social*, 2015, s.428-429

²⁶ Scheufele, D. A., & Tewksbury, D., "Framing, agenda setting, and priming: The evolution of three media effects models," *Journal of communication*, 57(1), 2007, 9-20.

çerçeveleyerek seyircilerin olayları nasıl algıladığını zaten belirlemektedirler. Siyasi meselelerin tanımlanması öncelikle haber raporları aracılığıyla yapılır ve haberlerin kapsamı belirli çerçevelerde ifade edilmesi kaçınılmaz bir konu olduğundan, medyanın kamuoyu üzerindeki etkisi önemlidir. Medyanın kapsamı, halkı bilinçlendirmek için bazı hikâyeleri ve konuları her türlü fırsatta vurgulayarak diğerlerinden daha fazla dikkat ve önem vermektir. Bazen medyada yer almanın çeşitli amaçları vardır: Hikâyenin bazı yönlerini vurgulamak veya görmezden gelmek, konuyla ilgili olsun veya olmasın kamuoyunu kontrol etmek, algılar yaratmak, gerçeği ortaya çıkarmaktır.²⁷

Bu çerçeveleme süreci genellikle bir haber ögesinin sunum şeklini ve ardından medya gündemini izleyici için belirlemekten sorumlu olan editör tarafından yapılmaktadır.²⁸ Bilinçli veya bilinçsiz olarak kesişen bu görev, medyanın farklı veya belirli yönleri vurgulamasına, bilgileri aktarmasına veya mevcut bilgileri en aza indirmesine ve hatta izleyicinin bakış açısından belirli yönlerini iletmesine neden olmaktadır. Muhtemelen, medyanın hiçbirisi net bir tarafsızlık ve objektifliğe sahip değildir. Medya ideoloji, politika, ekonomi, kültür ve hatta din konusunda önyargılı olmaktan kurtulamayacaktır.²⁹ Haber medyasının, halkı; hükümetin politikasını veya ideolojisini desteklemeye ikna etmek için temel ikna edici bilgi kaynağı olması makul görünmektedir. Haber çerçeveleme, gazetecilere haber hikâyesindeki soruları, gerçekleri ve diğer unsurları bir araya getirmeleri ve izleyicilerin yorumlarını yönlendirmeleri için bir rehber şablonu sunmaktadır.³⁰ Çerçeveleme, çoğunlukla medya mesajlarının yapılandırılmış doğasına vurgu yapmakta ve çoğu zaman bir konunun medya tasvirlerini, karşılığında kararları toplumdaki güç akışı hakkında önemli kanıtlar veren gazetecilerin çerçeveleme kararlarının ipucu olarak

²⁷ Fadel Arandas, Chang Peng Kee, Emma Mohamad & Syed Arabi Idid, "Framing the First Palestinian General Elections by Malaysia's New Straits Times"

²⁸ Sofian, M. R. B. M., & Hussein, A., "Media coverage on religious conflict in Malaysia: A preliminary study on how The Star and Utusan Malaysia framed the attempts to subvert the faith and believe of Muslims in a multiracial thanksgiving dinner at DUMC" *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 91, 2013, s.461-474.

²⁹ Eriyanto, "Analisis Framing: Konstruksi, Ideologi dan Politik Media," Yogyakarta: LkiS, 2012

³⁰ Han, G., "Mainland China frames Taiwan: How China's news websites covered Taiwan's 2004 presidential election," *Asian Journal of Communication*, 17(1), 2007, s.40-57.

tartışmaktadır.³¹ Çerçeveleme, algılanan gerçekliğin bazı bölümlerinin bir seçimidir ve bunları iletişim metninde, sorunun belirli bir tanımını, ahlaki değerlendirmeyi, nedensel yorumu ve /veya tarif edilen sorun için çözüm önerisine sahip olacak şekilde kontrol ederek daha belirgin hale getirmektedir.³²

1.2 Çerçeveleme: Entman'ın Dört İşlevi

Çerçeveleme kavramı akademisyenler tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Bununla birlikte, medya çerçevelerinin rolü üzerine odaklandığı bilinen Entman'ın bir tanımı akademisyenler tarafından açıklamada sıklıkla kullanılmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada özellikle Entman tarafından geliştirilen çerçeveleme teorisi, haberlerde çerçeveleme kullanımlarını teşhis etmek için kullanılacaktır. Tuchman (1978)³³, haberi, farklı gerçekliklerin algısını sınırlandırarak ve belirli bir parçasına odaklanarak, gerçeklik algısını sınırlayan bir pencere olarak tanımlamaktadır. Bu süreçlerin bir sonucu olarak, haber aracılığıyla algılanan gerçekliğin bazı yönleri diğerlerinden daha belirgin olacaktır.

Entman'ın dört işlevi, olayları haber medyası tarafından yorumlama ve sunma bağlamını oluşturan dünyaya özel bakış gibi bir çerçeve oluşturur.³⁴ Entman'ın dört işlevi, çerçevelerin ölçülmesini ve tanımlanmasını kolaylaştırmak, bireylerin düşünme üzerindeki çerçeve etkisinin doğasını anlamak için faydalıdır.³⁵ Dört fonksiyonun hepsi, kültürel ve mantıksal bir şekilde bir arada tutulur, burada aralarında, doktrin ve

³¹ Maher, T. M, "Framing: An emerging paradigm or a phase of agenda setting. In S. D. Reese, O. H. Gandy Jr., & A. E. Grant (Eds.), Framing public life: Perspectives on media and our understanding of the social world" Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 2001, s.83-94

³² Entman, R. M, "Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. Journal of Communication" 43(4), 1993, s.51-58.

³³ Ardèvol-Abreu, A. "Framing theory in communication research: Origins, development and current situation in Spain" Revista Latina de Comunicación Social, 2015, s.428-429

³⁴ Fadel Arandas, Chang Peng Kee, Emma Mohamad & Syed Arabi Idid, "Framing the First Palestinian General Elections by Malaysia's New Straits Times"

³⁵ Hewege, C., & Mitchell, J, "Understanding media constructions of volunteering: An Australian perspective" Asia Pacific Journal of Social Work and Development, 23(3), 2013, s.155-167.

gelenek yoluyla kıyas mantık ilkelerinden daha fazla gelişen bağlantıları sürdürmek için birbirlerini desteklerler.³⁶

Çerçeveleme esas olarak seçim ve dikkat çekmeyi içermektedir. Belirginlik, bir bilgi parçasını izleyici için daha belirgin, anlamlı veya akılda kalıcı kılmaktır. Çerçevelemeyi tanımlamak için Entman tarafından yapılan dört işlev bu çalışmanın da temeli olarak kullanılmıştır³⁷:

- 1) Genellikle ortak kültürel değerler açısından ölçülen, içeriği oluşturanın bunu hangi maliyet ve faydalarla, nasıl yaptığını belirleyen sorunları veya sorunları tanımlamalı.
- 2) Problemi yaratan güçlerin bu problemi yaratma nedenlerini tanımlamak.
- 3) Nedensel etkenleri ve etkilerini değerlendiren ahlaki yargıda bulunmak.
- 4) Sözü edilen sorun için çözümler veya çareler önermek, yani çareler önermek, sorunlara yönelik tedavileri önermek ve gerekçelendirmek ve olası etkilerini tahmin etmek.

Bu dört işlevi tek bir cümlede şu şekilde sıralanabilir: Sorunları tanımlama, bu sorunların nedenlerini belirlemek ahlaki bir yargıya varmak ve söz konusu sorun için çözümler veya çözümler önermek.

Bazen, bu dört işlev aynı cümleye dâhil edilebilir ve diğer zamanlarda bazı cümleler bunlardan hiçbirini içermeyebilir. Ancak, bu dört işlevin belirli bir metne dâhil edilmesi de zorunlu değildir.³⁸ Dört işlev modelinin uygulanmasının bu çalışmada önemli ve gizli çerçeveleri göstermek için yardımcı olması beklenmektedir.

1.3 Önceki Araştırmalar

³⁶ Entman, R. M, "Projections of power: Framing news, public opinion, and US Foreign policy" Chicago: University of Chicago Press, 2009

³⁷ Marinescu, V., & Balasescu, M, "Coverage of Poland's EU presidency in Romanian printed press and online media: A descriptive analysis" *Środkowoeuropejskie Studia Polityczne*, 2013, s.231-245.

³⁸ Entman, R. M, "Framing: Toward clarification of a fractured paradigm" *Journal of Communication*, 43(4), 1993, s.51-58.

1.3.1. Duygu Çeliker Saraç (2018), Domuz Gribi Haberlerinde Çerçeveleme: Hürriyet Gazetesi Örneği

Araştırma³⁹, Türkiye'nin büyük gazetelerinden biri olan Hürriyet gazetesinin 2009 yılında Türkiye'de yoğun tartışmalara neden olan "Domuz Gribi" üzerine çerçevelemenin kullanılmasıyla ilgilidir. Çalışma, domuz gribi için haber çerçevelerinin ideolojik analizine odaklanmıştır. Veriler, dünyanın dört bir yanında başlayan domuz gribi salgını döneminde bir yıl içinde (Nisan 2009-Mart 2010) Hürriyet gazetesi arşivinden toplanmıştır. Araştırma iki aşamadan oluşmaktadır. Birincisi, 1457 rapor tarihinde listelenen terimler, (Dünya-Türkiye), kaynak, aktörün kodlandığı ve nicel olarak analiz edildiği yer temelinde nitel bir analiz oluşturmaktadır. Haberlerde baskın olan çerçeveyi belirlemek için, haberlerin başlığı ve girişi dikkate alınmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında araştırma konusuyla ilgili haberlerde belirlenen baskın çerçevelerin nitel analizi yapılmıştır. Haberlerde çerçeveleme kullanımını belirlemek için çalışma, biri tümevarım olmak üzere iki yaklaşım kullanmıştır. Tümevarım temelli araştırmalarda, araştırmaya özgü yeni haber çerçeveleri tespit edilmiş; tümdengelimde incelemeyi, daha önceki araştırmalar için tanımlanmış, uygulanmış ve test edilmiş çerçevelerle gerçekleştirmiştir. Tümdengelim yaklaşımı için çalışma 11 çerçeveleme ölçütüne göre değerlendirilmiştir: "ekonomik sonuçlar", "insan çıkarı", "çatışma", "sorumluluk yükü", "ahlak", "ölçü ve kontrol", "riskli gruplar ve bilgi verme", "numaralama", "alarm /uyarı", "dergi " ve "bilimsel gelişme" çerçeveleri.

Çalışmada, okuyucu /internet okuyucu potansiyeli açısından yüksek bir gazetede böyle tartışmalı bir konunun nasıl çerçevelendiği ve bu çerçevelerin ideolojik anlamının neye işaret ettiği sorusunun cevabı verilmiştir. Haberlerde, devlet ve hükümet yetkililerinin ve "tarafsız" kabul edilen uzmanların görüşlerinden sıklıkla domuz gribini güvenilir hale getirmeleri istenmiştir. Bu biçimlendirmede, hastalığın kaynağı ve sonuçları hakkında eleştirel görüşler ikinci plana itilmiştir. Domuz gribi

³⁹ Duygu Çeliker Saraç, Domuz Gribi Haberlerinde Çerçeveleme: Hürriyet Gazetesi Örneği. Global Media Journal TR Edition, 8 (16). Isparta, 2018.

haberleri ağırlıklı olarak resmi kaynaklar tarafından çerçevelendirilirken, haberler alternatif bir haber kaynağı ve düşünme biçimini içermemektedir.

1.3.2. İlgar Seyidov (2018), Türk Basınında Sunulan Kırım Krizi Haberlerinin Çerçeveleme Kuramı Bağlamında İncelenmesi

Bu çalışma⁴⁰, dört büyük Türk gazetesinde kullanılan çerçeveye ilgilidir. Çalışmada Hürriyet, Posta, Zaman ve Radikal gazetelerinde Kırım krizinin farklı sunumları yer almıştır. 21 Şubat-21 Mart 2014 tarihleri arasındaki 483 haber incelenmiştir. Araştırma, yöntem olarak içerik analizi temelinde konuya özel çerçeveleme tekniği, Entman'ın belirttiği üç çerçeveleme konsepti kapsamında haber çerçevelemenin nasıl yapıldığını analiz eder: “seçim” ve “dikkat” unsurları, medya çerçevesindeki ve konuya odaklanmış haber çerçeveleme tekniği.

Sonuç olarak, gazetelere göre Kırım kriziyle ilgili haberlerin örneklemede önemli bir fark yoktur. Farklı haber kaynaklarına rağmen, tüm çerçeveleme planları ve söylemler gazetelerde benzer şekilde yapılmıştır. Gazetelerin haber çerçevelerinde iki odak şeması belirlenmiştir. Kırım Tatarlarının statüsü ve Ukrayna'nın toprak bütünlüğünün korunması ön plandadır. Bu açıklamada Türkiye yönetimince de vurgulanan iki ana görüş vardır. Rusya'nın uluslararası hukuku ihlal etmesi ve en sık kullanılan “müdahale” ve “askeri müdahale” söylemleriyle “işgalci” rolü, dünya liderlerinin yorumları, Gürcistan senaryosu ve konuyla ilgili yaptırım kararları vurgulanmaktadır.

1.3.3. Arandas, Chang, Mohamad ve Idid (2019), Malezya'nın New Straits Times Tarafından İlk Filistin Genel Seçimlerini Çerçevelemek.

⁴⁰ İlgar Seyidov, “Türk Basınında Sunulan Kırım Krizi Haberlerinin Çerçeveleme Kuramı Bağlamında İncelenmesi” DOI: 10.31123/akil.441912. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temmuz 2018

Bu arařtırmada⁴¹, iki cumhurbaşkanı adayı Yasser Arafat ve Samiha Khalil için ilk Filistin genel seçimleri kapsamında analiz edilmiştir. Çalışmanın evreni, Malezya'nın en eski İngilizce gazetesi olan New Straits Times'dır (NST). Açıklayıcı nitel içerik analizi, Entman'ın çerçeveleme işlevlerini araştırmak ve NST'nin haber kapsamının vurgusunu incelemek için kullanılmıştır. Bu çalışma için kullanılan örnekleme teknik amaçlı örneklemedir. Çalışmanın konusuyla ilgili sekiz gazete seçilmiş, analiz edilmiş ve çalışma konusuna odaklanmayan diğer tüm makaleler çalışma dışı bırakılmıştır. Bu çalışma için zaman sınırlaması, 19 Ocak 1996'dan 13 Şubat 1996'ya olan süreçtir.

Çerçevelemeyi tanımlamak için kullanılan çalışmanın temeli, Entman'ın dört işlevidir: sorunları tanımlama, bu sorunların nedenlerini belirlemek ahlaki bir yargıya varmak ve söz konusu sorun için çözüm veya çözümler önermek.

Sonuç olarak, çerçeveleme işlevleri haberlerin hepsinde tanımlanmıştır. Bu, Entman'ın dört işlevinin belirli bir metinde birlikte yer alabileceği görüşüyle tutarlıdır, ancak hepsini dâhil etmek gerekli değildir. Bazı haberler iki çerçeveleme işlevinden, bazıları üç işlevden oluşmaktadır ve hatta sadece bir işlevden oluşan haberler de vardır. NST tarafından kullanılan çerçeveler, problem fonksiyonunu tanımlamaya daha fazla, ahlaki yargı fonksiyonuna daha az dikkat ederek ve telafi fonksiyonunu önerip dört fonksiyonu kullanmış ve önemli farklılıklar göstermiştir. Haberlerin vurgusu için, sonuç New Straits Times'ın gündemine göre negatif eğilimlerden daha olumlu iddialarda bulunduğunu göstermektedir. Bu mesele, NST kanalının, Malezya halkının gözünde Filistinli liderlerin imajını iyileştirebilecek bir etkiyi yansıtmaktadır. Aynı zamanda Malezya hükümetinin ve iktidar partisinin Filistin liderliğine verdiği desteği ve iki ülke arasındaki güçlü ikili ilişkileri de yansıtmaktadır.

⁴¹ Fadel Arandas, Chang Peng Kee, Emma Mohamad & Syed Arabi Iddid, "Framing the First Palestinian General Elections by Malaysia's New Straits Times" Malaysian Journal of Communication. 35(2), Malaysia: Universiti Malaysia Kebangsaan, Haziran 2019, s.141-158.

1.3.4. Hasmah Zauddin (2018), İsrail ve Filistin Çatışmasının Medya Çerçeveleme Yaklaşımı

Bu çalışmada,⁴² medya çerçeveleme yaklaşımına göre İsrail ve Filistin çatışmasının Ma'an'ın haber kapsamını incelemek için İsrail ve Filistin çatışması vaka çalışması kullanılmıştır. Araştırma, Ma'an haber ajansının İsrail ve Filistin arasındaki çatışma haberlerinin medyanın yerel haber ajansının çevrimiçi versiyonunda nasıl yapılandırıldığını ve bu kapsamı kamuoyunun anlayışı ve yorumuna nasıl yansıttığını incelemek için yapılmıştır. Ayrıca bu çalışmanın amacı, Ma'an haber ajansı tarafından İsrail ve Filistin arasındaki bu çatışmayla ilgili sorunları bildirirken kullanılan çerçeveleri bulmaktır. Çalışma, İsrail ve Filistin arasında 2014 yılındaki çatışmadan, çatışmanın en şiddetli olduğu düşünülen ve 8 Temmuz-26 Ağustos 2014 tarihleri arasında 50 günlük çatışmalarla ilgili 61 haber toplanmıştır. Savaş sırasında yayımlanan haberler; Geliştirilen bir genel çerçeve (insan ilgisi) önerilen iki ana çerçeve (tematik ve epizodik) kullanarak incelemek için nicel bir içerik analizi kullanılmıştır.

Epizodik odak ve tematik çerçeveler, zaman içinde gelişen belirli örnekleri, olayları /sorunları inceler. Epizodik çerçeveler bir sorunun bireysel yönlerine odaklanırken, tematik çerçeveler bir soruna bir bütün olarak odaklanmaktadır. Iyengar bir konuyu tasvir etmek için kullanılan çerçeve türünün, insanların konuyu gözüyle görme şeklini etkilediğini söylemektedir. Tematik çerçeveler insanların konuyu birçok kişiyi etkileyen ve uzun süre devam eden önemli bir sosyal sorun olarak görmelerine neden olur, ancak epizodik bir çerçevede sunulan sorunlar sadece birkaç kişiyi etkiler ve bu nedenle ciddi görünmez. Bu arada, Semetko ve Valkenburg'un ortaya attığı “insan ilgisi” çerçevesi, bir olayın, meselenin veya sorunun sunumuna insani veya duygusal bir yön verdiği için “insan ilgisi” şeklinde anılmıştır. Böyle bir çerçeve, haberleri kişiselleştirme, haberleri dramatize etme, izleyicilerin ilgisini çekmek konusunda işlevsel görülmektedir.

⁴² Hasmah Zauddin & Wesam Almahallawi, “Media Framing Approach of Israelis and Palestinian Conflict” AIMC 2017 Asia International Multidisciplinary Conference: University of Malaya. ISSN: 2357-1330, 2018

2014 yılında İsrail ve Filistin arasındaki bu özel çatışmaya ilişkin haber kapsamı 18/08'den 26/08/2014'e yükseltilmiştir. Bu nedenle Ma'an Haber Ajansı, İsrail ve Filistin arasındaki 50 günlük çatışmayı kapsayan haberlerinde tematik çerçeveleri epizodik çerçevelerden daha fazla kullanmıştır. Bununla birlikte, (siviller, kadınlar ve çocuklar) gibi belirli konulardaki insani ilgi çerçevesi Filistin vurgusu olarak önemli katkıda bulunmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

FİLİSTİN'DE İSRAİL İŞGAL VE YERLEŞİMİ

2.1. Tarihsel Arkası

Daha önceki çalışmalara göre M.Ö. 800 yılında Asur kralı (Addizary III) döneminde Asur kayıtlarında yer alan Filistin kelimesinin kökeni Philsta kelimesinden gelmektedir. Kral, saltanatının beşinci yılında kuvvetlerinin Palastu'yu kendi kontrolü altına aldığını ve halkını vergi ödemeye zorladığını belirtmiştir. el-Ghadiry, “Filistin Tarihi” adlı kitabında Filistin kelimesinin, Aramean anlamında antik Yunan tarihçisi Herodot tarafından da kullanıldığını ileri sürmektedir⁴³. Saleh M.M (2005)⁴⁴, Filistin kelimesinin M.Ö.12. yüzyılda Güney Yunan adalarından gelen Akdeniz göçmenlerinden alındığını öne sürmüştür. Ona göre Eski Mısır yazıtlarında bunlara P.L.S.T şeklindeki kullanım, daha sonra muhtemelen ismi çoğul yapmak için N harfi eklenerek son hali oluşturulmuştur. Bu bağlamda onlara Filistinliler denilmiştir. Her iki bilim insanı; Saleh M.M⁴⁵ ve Al-Ghadiry (2015)⁴⁶ Filistin’in daha önce antik tarihten beri Kenan toprağı olarak bilindiğini ve ordu liderlerinden birinin Kral Mary'ye verdiği raporlarda Filistin adının kullanıldığını kabul etmektedirler.

Roslan MN, "Filistin'in Düşüş Tarihi ve İsrail'in Varlığı" adlı kitabında, “O zamanlar, güneyde Filistinliler Suriye merkezli Şam bölgesinin yönetimi altında yaşıyorlardı, Filistin’in kuzey kesimi Lübnan'ın Akka eyaleti tarafından yönetiliyordu. Filistin, on bin yıl önce kurulan Eriha kentinde insanlık tarihinde ilk kaydedilen medeniyet formlarından biridir” demektedir.⁴⁷ Salah, M.M tarafından Filistin Tarihi kitabında belirtilen görüşe göre ilk şehrin kuruluşundan bu yana, M.Ö. 8000 yılında Jericho, Filistin uygarlıkların merkezi ve coğrafi bölgeleri boyunca uzanan gelişmiş

⁴³ Al-Ghadiry, F, “History of Palestine” N. p: nd Print. 2015

⁴⁴ Saleh, Mohsen Mohammed. "History of Palestine." Giza/Egypt: Al-Falah Foundation, 2005.

⁴⁵ A.e

⁴⁶ Al-Ghadiry, F, “History of Palestine” N. p: nd Print. 2015

⁴⁷ Salah, M.M., “History Of Palestine: Amethodological Study Of Acrritical Issue” Al-Falah for Translation Publishing Distribution. 9789773630409, 2005

şehir olmuştur⁴⁸. Medeniyet faaliyetlerinin çoğu kıyıda, bir kısmı ise binlerce yıl önce Bedevilerin yaşadığı çölde yoğunlaşmıştır.⁴⁹

1517'de Halep yakınlarındaki Mercidabık Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu Memluk krallığını ele geçirdikten sonra⁵⁰, imparatorluk 1917'ye kadar Filistin dâhil Ortadoğu'daki toprakların çoğunu kontrol altına almıştır. 1517'de Bayezid'in oğlu I. Selim'in Suriye, Arabistan, Mısır ve Filistin'i Osmanlı topraklarına katmasıyla Filistin Osmanlı İmparatorluğu'na bağlanmıştır.⁵¹ Osmanlı yönetimi altında, Filistin toprakları, Kudüs, Gazze ve Nablus olmak üzere üç eyalet halinde düzenlenmiş ve bunların tümü, Kudüs'ün doğrudan Konstantinopolis tarafından yönetildiği Şam Eyaleti'ne bağlanmıştır.⁵² Filistin, Osmanlı İmparatorluğu'nun İslam yönetiminin otoritesi altında olduğu için nüfusunun çoğu yedinci yüzyıldan beri İslam'ı benimsemiştir.⁵³ Kudüs'ün, Osmanlı İmparatorluğu tarafından, özellikle de Sultan II. Abdülhamid döneminde sıkı bir şekilde ve özenle korunduğunu söylenmektedir. Sultan Abdülhamid, Kutsal Topraklar olmasından dolayı kimsenin bu mübarek topraklardan Yahudilere veya başkalarına bir kum tanesi dahi vermesine izin verilmemesi gerektiğine inanmaktadır. Yahudiler Sultan Abdülhamid'e birçok cazip teklif yapmaya çalışmışlar, ama o, onların tüm tekliflerini reddetmiş ve onlara direnmek ve Filistin'i kontrol etmelerini engellemek için elinden geleni yapmıştır.⁵⁴

Sultan Abdülhamid, Yahudilerin tüm vaat ve itirazlarına karşı verdiği karara sıkı sıkıya bağlı kalmış ve Osmanlı Devleti'nin zayıflığına rağmen, Yahudi göç dalgalarına direnmeye devam etmiş, Filistin'e Yahudi göçüne karşı birçok güçlü tedbir almış ve hangi sebeple olursa olsun yerleşmelerini yasaklamıştır. Osmanlı yönetimi 1884'te Yahudi iş adamlarının Filistin'i ziyaret etmesini engellemeye karar vermiştir.

⁴⁸ A.e

⁴⁹ A.e

⁵⁰ Nor, M. R. M., "Sejarah kejatuhan Palestin dan kewujudan Israel" Persatuan Ulama Malaysia. 2010, s. 37-50.

⁵¹ Fischel, R. S., & Kark, R., "Sultan Abdülhamid II and Palestine: Private lands and imperial policy New Perspectives on Turkey," 39, 2008, s.129-166.

⁵² Khalidi, W, "Before their diaspora: a photographic history of the Palestinians" 1876-1948. With an introd. a. comm. by Walid Khalidi. 1984

⁵³ Salah, M.M., "History Of Palestine: A methodological Study Of Acritical Issue"

⁵⁴ Al-Ahmed, A. Y. A., Abbas, E. M., & Mujani, W. K., "The Historical Position of The Sultan Abdul Hamid II Of Palestine" International Journal of West Asian Studies, 6. 2014

Sadece hacıların Filistin'e girmesine izin vermiştir.⁵⁵ Buna ek olarak, Sultan 28 Haziran 1891 tarihli bir emir yayınlayarak Yahudilerin Filistin'e göç etme ve tüm göçmenleri buraya ya da ABD'ye gönderme hakları olmadığını belirtmiştir. 05 Temmuz 1891'de bu emirden bir hafta sonra, 06 Haziran 1891'deki son emrin yayınlanmasından bir gün sonra, Yahudilerin Filistin'deki Yahudiler İçin bir vatan kurma isteği ve Avrupa ülkelerinin desteğiyle Filistin'i işgal etme konusunda ciddi olduklarını doğrulayan üçüncü bir emir çıkarılmıştır.⁵⁶

1896'da Dünya Siyonist Örgütü'nün (WZO) kurucusu Theodor Herzl, padişaha teklifini sunmak için Haziran 1896'da Konstantinopolis'i ziyaret etmiş olmasına rağmen, yıllarca Filistin topraklarındaki teklifini onaylamaya ikna etmek için büyük çaba sarf etmiştir.⁵⁷ Ancak Sultan II. Abdülhamid, bu teklifi şu meşhur sözleriyle şiddetle reddetmiştir:

*“Bir karış dahi olsa vatan toprağını satmam, zira bu vatan bana değil milletime aittir. Milletim de bu toprakları ancak aldığı fiyata verir. Çünkü bu topraklar kanla alınmıştır, kanla verilir!”*⁵⁸

Theodor Herzl, buna rağmen Filistin topraklarını satın alma çabasını sürdürmüş ve 1897'de WZO'nun kurulmasıyla bir "Yahudi Devleti" fikrini yaygınlaştırmıştır. Hareket, Filistin'de "Yahudi devletini" kurmak, Filistin topraklarını sömürgeleştirmek ve Filistinlileri oradan çıkarmaya çalışmak için kurulmuştur. Herzl'in makaleleri, Der Judenstaat (Yahudi Devleti)⁵⁹ ve Altneuland (Eski Yeni Ülke)⁶⁰ aracılığıyla, Yahudilerin, dünya uluslarının zulmünden kurtulmasının önemli olduğunu savunmuştur. 1882'de İbranice *le-hitnabel* veya *le-hityashev* “yerleşmek” ve “kolonileştirmek” anlamına gelen kavram, Birinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar gururla kullanılmıştır.⁶¹

⁵⁵ A.e

⁵⁶ Bayat, d & Fadel Mehdi, “Studies in the history of the Arabs in the Ottoman Empire” the Islamic Orbit House, Beirut, 1st edition, 2003, s.447

⁵⁷ Al-Ahmed, A. Y. A., Abbas, E. M., & Mujani, W. K., “The Historical Position of The Sultan Abdul Hamid II Of Palestine” International Journal of West Asian Studies, 2014.

⁵⁸ A.e

⁵⁹ Pappé, Ilan, ve N. Chomsky. On Palestine. Haymarket Books, 2015.

⁶⁰ A.e

⁶¹ A.e

"Yahudi devleti" fikri birçok bilim insanı tarafından mantıksız bir fikir olarak görülmektedir. Örneğin, Noam Chomsky (2015)⁶², "Yahudi Devleti" kavramının kabul edilemez olduğunu, çünkü yurttaşlığın ideoloji veya din yerine devlet tarafından tanınması gerektiğini kabul etmiştir. Devletin, ideoloji kavramına dayalı olarak bitmeyen şiddete ve etnik temizliğe yol açtığını da sözlerine eklemiştir. "Zion", İbranice İncil'in Kudüs için kullandığı isimlerden biridir. "Siyonizm" 1891'de Nathan Birnbaum tarafından icat edilmiş ve başlangıçta Yahudilerin egemen bir ulus olarak görüldüğü yeni bir ideolojiye atıfta bulunmak için kullanılmıştır.⁶³ Zemlinskaya'ya göre de, o zamanki Siyonistler, hem bölgede bir Yahudi devleti kurulması fikrini meşrulaştırmayı hem de dünyadaki tüm Yahudileri bu amaca ulaşmak için birleştirmeyi hedeflemiştir.⁶⁴ WZO'nun bir Yahudi Devleti kurma hayali, Osmanlı İmparatorluğu'nun I. Dünya Savaşı'nın başlangıcında çöküşünün yavaş yavaş Sultanlığı'nın çöküşüne yol açmasına umut vermiştir. Osmanlı İmparatorluğu, Osmanlı Sultanı unvanının kaldırıldığı ve Osmanlı topraklarının çoğunun İngiltere, Fransa, Yunanistan ve Rusya arasında bölündüğü 1922'de resmen sona ermiştir.⁶⁵ Bu da Filistin'in İngiliz mandası altına alınmasına neden olmuştur. Bu konudaki anlaşma 1. Dünya Savaşı sırasında (1914-1918) yapılmış ve Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılmasından sonra Filistin, İngiliz Mandası'na dâhil edilmiştir. Müttefik güçler tarafından kurulan bu sözde manda sistemi, sömürgeciliğin ve işgalin ince ve örtülü bir biçimidir.⁶⁶

Manda sistemi, daha önce savaşta mağlup edilen güçlerin kontrolündeki topraklarda yönetimi galiplere devretmiştir. Mağlup olan ülkeler; sırasıyla Almanya, Avusturya-Macaristan, Türkiye (Osmanlı İmparatorluğu) ve Bulgaristan olmuştur.⁶⁷ Manda sisteminin ilan edilen amacı, savaş kazananların, yeni ortaya çıkan devletleri,

⁶² A.e

⁶³ Atmaca, A. Ö., "Roots of Labor Zionism: Israel as the New Land of Socialist Ideas?" Middle Eastern Studies/Ortadoğu Etütleri, 4(1). 2012

⁶⁴ Yulia Zemlinskaya, "Between Militarism and Pacifism: Conscientious Objection and Draft Resistance in Israel", Central European Journal of International and Security Studies, Volume 2, Issue 1, 2008 s.17.

⁶⁵ History, "Ottoman Empire", <https://www.history.com/topics/middle-east/ottoman-empire>, Erişim 1 Temmuz 2020

⁶⁶ Louis, W. R., "The United Kingdom and the Beginning of the Mandates System, 1919-1922" International Organization, 1969, s.73-96.

⁶⁷ John G.R.S ve Dennis E.S., "World War I". Encyclopædia Britannica, <https://www.britannica.com/event/World-War-I>, Erişim 30 Kasım 2020

bağımsız hale gelene kadar yönetmelerine izin vermektir. Savaş sonrası emirlerin, ötekilerden farklı olarak, İngiliz Mandası'nın asıl amacı, o zamanlar Yahudilerin, toplam nüfusun yüzde 10'undan azını oluşturduğu bir Yahudi "ulusal devleti" kurulması için gerekli koşulları yaratmaktır. 1917'de İngiliz hükümetinin Dışişleri Bakanı Arthur James Balfour'un İngiliz hükümetinin Filistin topraklarında bağımsız bir İsrail devleti kurma yönündeki her türlü Siyonist çabayı tam olarak desteklediğini ilan etmesi, Yahudilerin, tam olarak WZO'nun kendi ülkesine sahip olması hayalini gerçekleştirmiştir.⁶⁸

2 Kasım 1917'de Balfour, İngiliz Yahudi cemaatinin bir figürü olan Lord Walter Rothschild'e yazdığı mektupta, hükümetin "Filistin'de Yahudi halkı için ulusal bir ev kurulmasına" verdiği desteği teyit etmiştir. Bu, Balfour Deklarasyonu olarak bilinmektedir.⁶⁹ Bu da Filistinlilerin hayatında önemli bir çatlağa yol açmıştır.

2.2. İsrail'in Filistin Topraklarına Yerleşmesinin Başlangıcı

Filistin'deki İngiliz işgali, 30 yıldan uzun bir süre sonra (1917 – 1947) İngiliz mandasının çatışmayı çözmeye karar vermesi ve ABD'nin hâkim olduğu Birleşmiş Milletler'e (BM) devretmesiyle sona ermiştir. BM Filistin Özel Komitesi (UNSCOP) ilk "anlaşma"nın veya sözde "barış anlaşmasının" başında, Filistin topraklarının üç kategoriye ayrılmasını önermiştir: Birincisi, bir Yahudi devleti, ikincisi, bir Arap devleti, üçüncüsü ise uluslararası kontrol altında kalacak olan Kudüs'tür. Bölünme planı 29 Kasım 1947'de 181 sayılı kararla alınmış, üyelerin 33'ü kabul, 13'ü ret oyu vermiş, 10'u ise çekimser kalmıştır.⁷⁰ Bu da Filistin topraklarının %55'inin "Yahudi Devleti" ve %45'inin "Arap Devleti" olmak üzere ikiye ayrıldığını ortaya koymuştur.

⁶⁸ "Balfour Declaration United Kingdom 1917". Britannica.

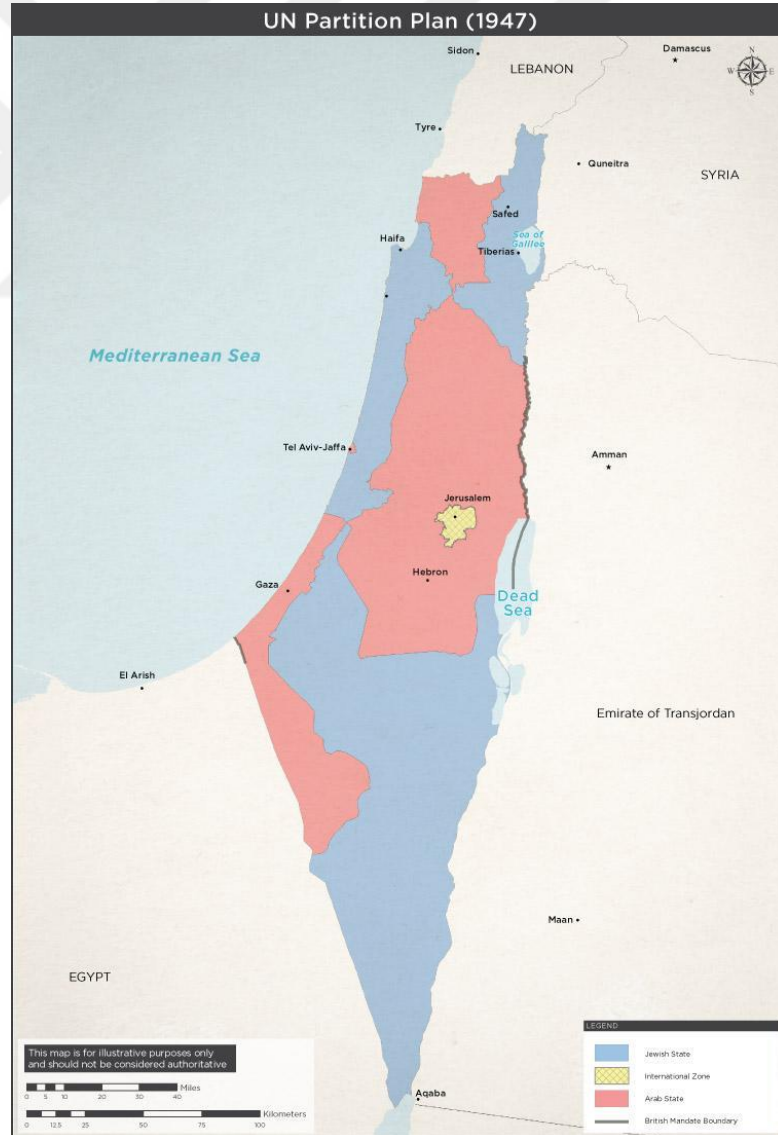
<https://www.britannica.com/event/Balfour-Declaration>, Erişim 17 Temmuz 2020

⁶⁹ "Arthur Balfour 1848 – 1930". Jewish Virtual Library: A Project of AIGE, <https://www.jewishvirtuallibrary.org/arthur-balfour>, Erişim 17 Temmuz 2020

⁷⁰ "UN Partition Plan - Resolution 181 (1947)" Israel Ministry of Foreign Affairs.

<https://mfa.gov.il/mfa/aboutisrael/maps/pages/1947%20un%20partition%20plan.aspx>, Erişim 3 Temmuz 2020

Filistin tarafı bu planı sahada hiçbir zaman kabul etmemiştir. Aşağıdaki Şekil 1, Bölünme Planı, BM'nin 181 no.lu kararının haritasını göstermektedir. Mavi renk Yahudi devleti İsrail, kırmızı harita ise Arap Devleti olarak Gazze Şeridi ve Batı'yı kaplayan Filistin'dir. Sarı kısım, uluslararası otorite altındaki Kudüs bölgesidir. Uluslararası hukuka göre Filistin'in bu iki bölgesi; İsrailli yerleşimciler veya güçler olmadan Filistinlilerin tam yetkisi altında varsayılmıştır. Ancak fiili durum şudur: BM'nin İsrail'e verdiği bölge, stratejik açıdan Filistin'e giren çıkan her şeyi kontrol altına alabilecek konumda olduğu için Filistinliler bu planı kabul etmemişlerdir. O tarihte Filistinliler toprakların yüzde 94'üne sahiptiler ve nüfusun yüzde 67'sini oluşturmaktadırlar.

Şekil 2.1. Kavramsal Harita BM Kararı No:181

Bu plana itiraz nedeniyle, İsrail Devleti'nin kurulmasına yol açan 1948 Savaşı da Filistin toplumunun yıkımına yol açmıştır. Nisan 1948'de, Irgun Zai'nin Yahudi gücünün katliamlar işlediği bilinen Deir Yassin, eskiden mütevazı, huzurlu bir köydür, Kudüs'ün batısında, şehirden yaklaşık 1,5 mil uzaktadır ve köy korpus separatum olarak bilinen bir bölgeye dâhil edilmiştir.⁷¹ Olay birçok İsrail yanlısı bilim insanları tarafından reddedilmiş, ama Deir Yassin'de Yahudi gücü tarafından katliam yapıldığı hakkında inandırıcı ifadeler üzerine, Uluslararası Kızılhaç Derneği Delegasyonu Başkanı Jacques de Reyneir, Trajediye görmek ve tanık olmak için risk almış ve bölgeye gitmiştir.⁷² Ona göre, aralarında çocuk ve kadınların da bulunduğu toplam 300 Filistinli öldürülmüştür. İsrail devletinin Filistin'de varlığı nedeniyle 800.000 Filistinli kaçmak zorunda kaldığında Filistin halkının yüzde 77'sinden fazlası kendi vatanlarında mülteci olmuştur.⁷³ O tarihten beri Güney Lübnan, Suriye ve Gazze Şeridi çevresindeki mülteci kamplarında mülteci olarak bulunmaktadır ve Filistinli bu mültecilerin hakları bugüne kadar uluslararası arenada doğru düzgün savunulmamaktadır. Bu nedenle, 15 Mayıs 1948 tarihi Filistinliler için bir "felaket" günü (Nakbah) olarak anılırken, Yahudiler tarafından İsrail Bağımsızlık Günü olarak kutlanmaktadır. İsrailli tarihçi Ilan Pappé'ye göre⁷⁴, 1948'de Filistin'deki etnik soykırım, sadece bir politika değil, İsrail'in bir yaşam biçimidir ve sürekli pratiği devleti kriminalize etmektedir. 1948'de Filistinlilerin başına gelen ve 750.000 kişinin (bölge nüfusunun yarısı) kitlesel olarak sınır dışı edilmesine, beş yüzden fazla köyün ve bir düzine kasabanın yıkılmasına neden olan şey, sadece bir trajedi veya hatta bir felaket değil, aynı zamanda savaş suçu olarak kategorize edilebilir. Bu, Siyonist ideolojinin geçmişteki politikaları ile günümüzdeki İsrail politikaları arasındaki bağlantıyı açıklığa kavuşturur niteliktedir. Her ikisi de mümkün olduğunca çok Filistin'i ele geçirerek ve içinde olabildiğince az Filistinli bırakarak bir Yahudi devleti kurmayı amaçlamaktadır. Gelişmelere bakıldığında, İsrail'in amacının sadece hayatta

⁷¹ Nor, M. R. M., "Konflik Israel-Palestin dari aspek sejarah moden dan langkah pembebasan dari cengkaman Zionis" Journal of Al-Tamaddun, 5, 2010, s.73-92.

⁷² A.e

⁷³ A.e

⁷⁴ Chomsky, N., & Pappé, I., "On Palestine"

kalmak değil, gelişmek, devletin şekli ne olursa olsun, içinde ne mümkün olduğu kadar az Arap olan devlet kurmak olduğu görülmektedir.

Bölme Planı'ndan yalnızca altı ay sonra İsrail, Filistin topraklarının çoğunu, yüzde 77'ye varan oranda ele geçirmeyi başarmıştır ki bu, BM'nin önerdiğinden daha fazladır. İlhak, İsrail ve Mısır, Lübnan, Ürdün ve Suriye arasındaki ateşkes anlaşmasının feshedildiği Ocak 1949'a kadar devam etmiştir. 1949 Ateşkes Hattı aynı zamanda Yeşil Hat olarak da bilinmektedir ve İsrail ile Batı Şeria arasında genel olarak tanınan sınırdır. Yeşil Hat, İsrail'in altı günlük savaş sırasında geri kalan Filistin topraklarını işgal etmesi veya Haziran 1967 Savaşı'ndan önce, 1967 öncesi sınırlar olarak da anılmaktadır.⁷⁵ Uluslararası hukuka göre Batı Kudüs'ün İsraililere, için de el-Aksa caminin de bulunduğu Doğu Kudüs'ün de Filistinlilere verilmesi gerekmektedir. 1967 Savaşı, aynı zamanda İsraililerin Batı Şeria'ya taşınmasına ve yasadışı İsrail yerleşimleri kurmasına izin vermeye başladığı yıl olmuştur. İsrail ayrıca, 1948'de 130.000'i yerinden edilenler de dâhil olmak üzere 300.000'den fazla Filistinliyi evlerinden çıkartmış ve kendisinin üç buçuk katı büyüklüğünde toprak kazanmıştır.⁷⁶ Yerleşim yerlerin büyüklüğü günden güne genişlemeye devam etmektedir.

İsrail, ABD'nin tam desteğiyle Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) ile 1993'te Oslo Anlaşması imzalayarak işgalini sürdürmüş ve topraklarını genişletmiştir. İlk Oslo anlaşması, İsrail Dışişleri Bakanı Şimon Peres ve FKÖ müzakerecisi Mahmud Abbas tarafından 1992'nin 13 Eylül'ünde Beyaz Saray'ın bahçesinde Başkan Clinton, İzak Rabin, Yaser Arafat, Warren Christopher ve Rusya Dışişleri Bakanı Andrei Kozyrev ile kamuoyu önünde imzalanmıştır.⁷⁷

Anlaşma, beş yıl boyunca Filistinlilerin kademeli olarak bir özerk yönetim elde edeceğini, 'kalıcı statü' konusundaki görüşmelerin üç yıl içinde herkesin kabul ettiği ancak o zaman açıkça beyan edilemeyeceğini, 1967'de İsrail tarafından işgal edilen toprakların büyük çoğunluğunda bir Filistin devleti kurulacağını ilan etmiştir.⁷⁸

⁷⁵ Palestine Strategy Group, "Relations between Palestinians across the Green Line": Strategic Report of the Palestine Strategy Group (PSG), 2017

⁷⁶ Al-Ghadiry, F., "History of Palestine".

⁷⁷ LeVine, M., "Impossible Peace: Israel/Palestine since 1989". Zed Books Ltd. 2013.

⁷⁸ A.e.

O zamanlar pek çok kişi bunun doğru yönde atılmış bir adım olduğuna inanmıştır, ama bu bir tuzaktan başka bir şey değildir, çünkü geçen 20 yıllık müzakereler sonrasında İsrail'in anlaşmaları sadece 1967'de işgal ettiği topraklardaki yasadışı yerleşimlerin daha da genişlemesini haklı göstermek için kullandığını ortaya koymuştur.⁷⁹ Filistinli siyasetçi Mustafa Barghouti, *"Oslo İsrail'in sahip olduğu en büyük fikirdi. Hiçbir masraf ödemedi işgale devam etmesini sağladı"* demiştir.⁸⁰

Ayrıca Ilan Pappé, İsrail'in bugün Filistin'e yerleşmesinin, Güney Afrika'nın beyaz azınlığı ile beyaz olmayan çoğunluğu arasındaki ilişkileri yöneten ve ırk ayrımcılığını ve beyaz olmayanlara karşı siyasi ve ekonomik ayrımcılığı onaylayan bir politika olan Afrika Apartheid konseptinden daha kötü olduğunu açıklamıştır.⁸¹ Buna karşılık Apartheid, Güney Afrikalı siyah bir topluluğu asla ablukaya almamış, ancak 2005'ten beri İsrail resmi olarak Gazze'den çekilmiş, ama kara, hava veya deniz yoluyla her türlü hareketi kısıtlayan bir abluka uygulamıştır. Bu nedenle pek çok bilim insanı, Gazze'nin dünyanın en büyük açık hava insan hapishanesi olduğunu, çünkü İsrail'in sınırları kontrol ettiğini ve içeride mahsur kalan Filistin halkının, tıbbi ekipman ve bakım malzemesi dâhil temel ihtiyaçlarının Gazze'ye girmesini engellendiğini söylemiştir. Bunun dışında İsrail, Batı Şeria'daki Filistin halkının insanî haklarını inkâr etmekte ve onları kontrol noktalarında her gün aşağılamakta; yargılanmadan tutuklamakta, apartheid (güvenlik) duvarları ve evlerini çevreleyen bariyerler nedeniyle yakın köy ve kasabalara seyahatleri engellemektedir.

2.3. Yüzyılın Anlaşması

İsrail'in eylemleri her zaman Amerika Birleşik Devletleri ve müttefikleri tarafından desteklenmiştir. Bu da İsrail'i Filistinlilere karşı daha da cesur adımlar atmaya teşvik etmiştir. Teşvikin diğer faktörleri arasında İsrail ve ABD'nin sunduğu barış görüşmeleri; Kudüs'ün statüsü, Filistinli mültecilerin geri dönme hakları ve Batı

⁷⁹ Damen, R., "The Price of Oslo". Palestine Remix.

<https://interactive.aljazeera.com/aje/palestineremix/the-price-of-oslo.html#/14>, Erişim 6 Temmuz 2020.

⁸⁰ Pace, Michelle, ve Somdeep Sen. The Palestinian Authority in the West Bank: The Theatrics of Woeful Statecraft. Routledge, 2018.

⁸¹ "Apartheid". Encyclopedia Britannica, 23 Temmuz 2020, <https://www.britannica.com/topic/apartheid>. Erişim 17 Mayıs 2021.

Şeria'daki İsrail yerleşimleri gibi temel konulara açıkça bir çözüm bulamamaktadır. Filistinlilerin müzakere ve diplomatik ilişkilerinin yanı sıra Filistin askeri ve siyasi direnişinin uluslararası çabaları boşa gitmiştir.

İsrail'in 1948'den beri Batı Kudüs'ü ilhak etmesi ve Filistin'i devreden çıkarması 181 sayılı BM kararının ihlali olduğu açık bir gerçekliktir. Bu arada, İsrail'in 1967'de bölgenin kontrolünü ele geçirmesinden bu yana Doğu Kudüs işgal edilmiş topraklar olarak kabul edilmekte ve 22 Mart 1979'da kabul edilen 446 sayılı BM kararında da belirtildiği üzere İsrail'in bölgedeki tüm iddialarını yasadışı, hükümsüz ve geçersiz kılmaktadır. Ancak Trump'ın Filistinliler ve İsrailliler arasındaki barış görüşmelerini rayından çıkaracak tartışmalı ilk hamlesi 6 Aralık 2017'de ABD'nin Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanımasıyla olmuştur. Bunu, Tel Aviv'deki ABD büyükelçiliğinin 14 Mayıs 2018'de "İsrail Bağımsızlık Bildirgesi"nin 70. yıldönümüne denk gelecek şekilde Kudüs'e taşınması izlemiştir.⁸²

Trump, Ocak 2020'de Filistin toprakları için son derece adaletsiz görünen "Yüzyılın Anlaşması"nı bir kez daha açıklamıştır. Anlaşma ya da Trump'ın, sözde "barış planı", resmi olarak, Refah Barışı (Peace of Prosperity)⁸³ İsrail-Filistin çatışmasını "çözmek" için, gerçekte ve fiilen ise İsrail'in Filistin bölgesinin tamamına hâkim olması için Trump yönetiminin bölgesel yeni bir görünümüdür. Donald Trump, 28 Ocak 2020'de İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu ile birlikte Beyaz Saray'da düzenlediği basın toplantısında planın ayrıntılarını resmen açıklamıştır. Bu toplantıya Filistinli temsilcileri davet edilmemiştir. Duyuru, Washington'un Haziran 2019'da Bahreyn'in başkenti Manama'da düzenlenen bir toplantıda planın 'Refah Barışı' başlıklı ekonomik kısmını yayınlamasından yaklaşık sekiz ay sonra gelmiştir. Plan, Trump'ın damadı ve baş danışmanı Jared Kushner liderliğindeki bir ekip tarafından yazılmıştır.⁸⁴ Plan, üç önemli hedefe dayanan 181 sayfalık bir plandır: Filistin ekonomisinin

⁸² Aswar, H., "The US Foreign Policy under Trump Administration to Recognize Jerusalem as the State Capital of Israel" Nation State Journal of International Studies (NSJIS), 1(2), 2018, s.132-141.

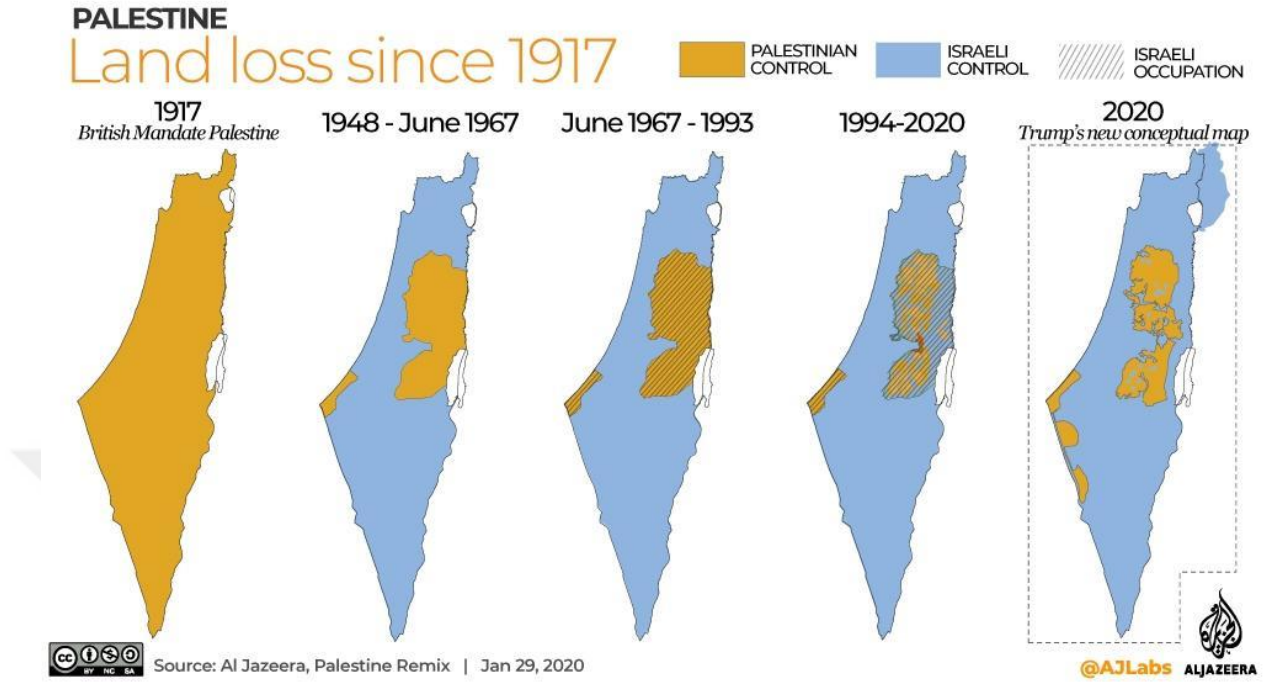
⁸³ Peace to Prosperity: A Vision to Improve the Lives of the Palestinian and Israeli People," The White House, Ocak 2020.

⁸⁴ a.e

potansiyelini ortaya çıkarmak; Filistin halkını güçlendirmek ve Filistin yönetimini geliştirmek.⁸⁵

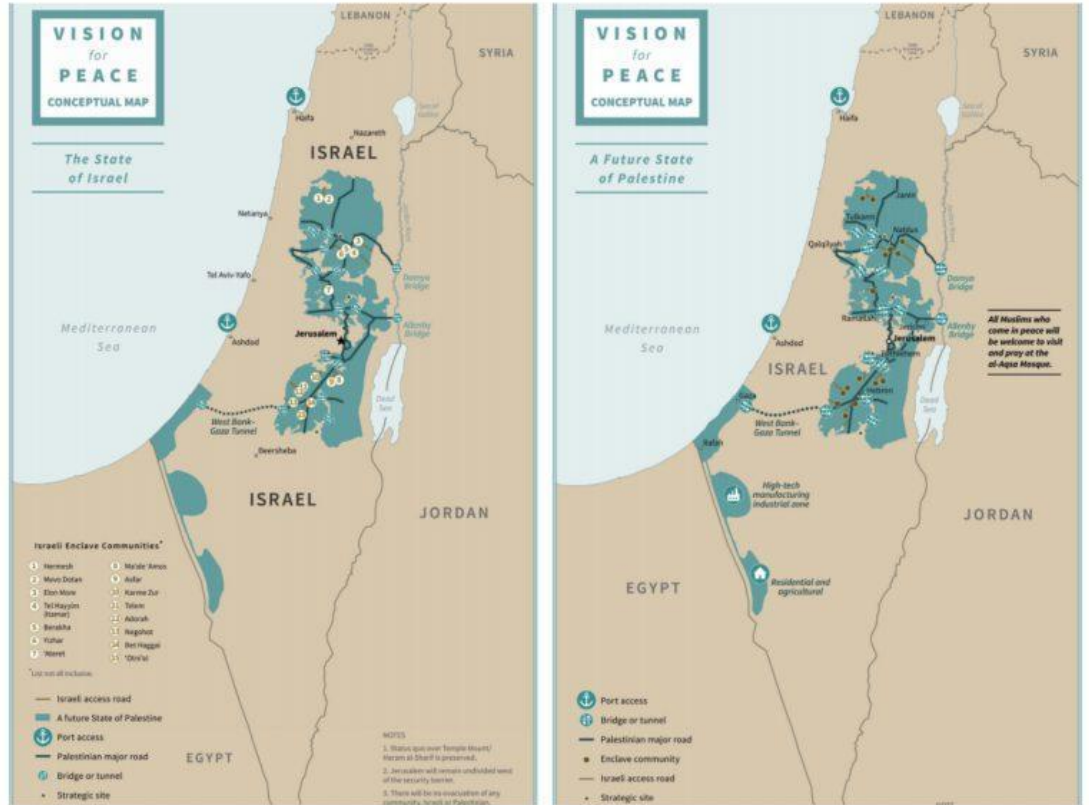
Plan, iş birliği ve yardımlaşmaya dayalı bölgesel bir yaklaşım ve bazı durumlarda, Batı Şeria, Gazze Şeridi ve İsrail'de işgal altındaki topraklar ile Ürdün, Lübnan ve Mısır arasında ekonomik entegrasyon sağlamayı benimsemektedir. Yani Arap devletleri ile İsrail arasında normalleşme için bir altyapı oluşturmak için ekonomik bir plandır. Plan, Arap ülkeleri ya da Filistinlilerle istişare etmeden hazırlanmıştır. Bu ekonomik plan yaklaşık 50 konuyu kapsamaktadır ve Filistinlilerin eğitim seviyesinin iyileştirilmesi, Filistin altyapısının geliştirilmesi, Gazze Şeridi'ndeki elektrik ağının güçlendirilmesi gibi yaklaşık 179 farklı proje sunmaktadır. Ayrıca Filistinlilerin geçişini ve çevre ülkelere olan ihracatlarını kolaylaştırmak amacıyla Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ni bir karayolu ağı ve muhtemelen bir demiryolu üzerinden birbirine bağlamak için 5 milyar dolar ayırmaktan söz etmiştir. Bu plan ekonomik açıdan, Araplar ve Filistinlileri azınlık gibi kabul eden bir denetim planı görünümündedir.

⁸⁵ Arab Center for Research and Political Studies, "The Manama Workshop: Trump's Middle East Peace Plan Plummets before Lift-Off," <https://www.dohainstitute.org/en/Lists/ACRPS-PDFDocumentLibrary/The-Manama-Workshop-Trump-Middle-East-Peace-Plan-Plummets-before-Lift-Off.pdf>, 2 Temmuz 2019

Şekil 2.2. Trump'ın Yeni Kavramsal Haritası

El-Cezire'nin yukarıdaki kavramsal haritası, bu bölümde daha önce tartışılan yüzyıllık konuları resmetmektedir. Bu harita, Filistin'in Yahudi göçünden bugüne kadar Trump'ın planıyla nasıl daha kötü bir şekilde küçüldüğünü göstermektedir. Sarı renkli ilk harita, İngiliz Mandası tarafından BM'ye devredilen ve daha sonra Filistin ve İsrail arasında bölüşürülen altındaki Filistin kontrol bölgesini göstermektedir. Batı Şeria ve Gazze Filistinlilerin ve arazinin geri kalanı Yahudi devletidir. Ayrıca, son harita, Trump'ın tüm Filistin'i İsrail yönetimi altında kabul eden önyargılı planını gösteriyor. Bir sonraki harita (aşağıda) Trump'ın Twitter hesabından paylaştığı Filistin ve İsrail devletinin ne olacağını hakkındaki planını göstermektedir. Harita (şekil 3) Atarot Doğu Kudüs mahallesindeki bina planı İsrail tarafından gelişmiştir. Bu plana göre Filistin toprakları yok sayılmıştır. Plan, İsrail'in Filistin askerlerinin kontrolü altındaki küçük Bantustan haline getiren yerleşimleri ilhak etmesine olanak sağlamaktadır. Ürdün Vadisi üzerindeki Yahudi devlete egemenlik hakkı veren ve Ürdün Nehri'nin batısındaki güvenlik kontrolünü geçersiz kılan yasa, Filistinli mültecilerin İsrail'e yerleşmelerini engellemektedir.

Şekil 2.3. Yüzyıl Anlaşması'nda İsrailiiler ve Filistinliler için arazi takası öneren kavramsal haritalar (Kaynak: Donald Trump'ın Twitter'ı)⁸⁶

Tarih ve önceki anlaşmalar, ABD'nin tam desteğiyle anlaşmaya asla uymayan İsrail'in tavrını kanıtlamıştır. İsrail'in Yüzyılın Anlaşması'nda yapmaya çalıştığı şey adaletsiz normalleşme olarak görülmektedir. İsrail için normalleşme, diğer ülkelerin Filistin'i işgalini, toprak ve nüfusla ilgili Siyonist anlatılarını kabul etmeleri ve kendilerine karşı çıkan diğer gerçekleri inkâr etmeleri anlamına gelmektedir. Anlaşma; İsrail'e Ortadoğu'nun normal bir parçası gibi davranan politikalar ya da eylemler izleyerek, Filistinlilerin etnik soykırımı ve yerlerinden edilmesindeki rolünü göz ardı etmek olarak tanımlanabilir. Buna göre normalleşme, İsrail'i Filistin halkına karşı devam eden suçlardan sorumlu tutmadan ilerlemeye çalışacaktır.⁸⁷ Yukarıda da belirtildiği gibi, bu plan ayrı bir bölgeden başka bir şey değildir ve Filistin topraklarında işgal altındaki buluna küçük Bantustan takım adaları İsrail ordusu

⁸⁶ Trump, Donald J. @realDonaldTrump, 29 Ocak 2020. Twitter.
<https://twitter.com/realDonaldTrump/status/1222224528065155072>

⁸⁷ Shahwan, N.M., "Normalization without justice is Israel's goal," Daily Sabah (2 Haziran 2020)
<https://www.dailysabah.com/opinion/op-ed/normalization-without-justice-is-israels-goal>, Erişim 11 Temmuz 2020

tarafından tamamen kuşatılacaktır. Filistinli yetkililer kendi sınırları, hava sahaları ve kaynakları üzerinde hiçbir kontrole sahip olmayacak ve böylece anlamlı bir egemenliğe sahip olmayacaktır. İsrail'in, işgal altındaki Filistin topraklarında uluslararası hukuka göre yasadışı olan yerleşimleri bu planla İsrail'in bir parçası olarak tanınacaktır. Hem Batı Şeria'daki yerleşimcilerin Yesha Konseyi hem de Filistin doğal olarak bu yönetimi planı reddetmiştir: İlki bir Filistin devleti öngörmediği için, ikincisi İsrail lehine fazla önyargılı olduğu için. Bu plan, Arapların statükoyu ve meşruiyetini kabul etmeleri için bir araçtır ve Filistinlilerin ekonomik durumunu değiştirmek, siyasi hakları yok etmek için yeterli olacak gibi görünmektedir. Bunun dışında batı menşeli uluslararası organizasyonlardan İsrail'e bugün Filistin'deki çatışmaya yol açan politikaları değiştirmesi için hiçbir çağrı yapılmamıştır.

Yüzyılın Anlaşması, anlaşma tanımına uymamaktadır, çünkü herhangi bir sözlüğe göre bir anlaşma, özellikle bir iş veya siyasi bağlamda, karşılıklı çıkarları için iki veya daha fazla tarafın üzerinde anlaşabileceği ve her iki tarafın haklarını koruyan ve garanti altına alan bir metin olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle, anlaşma bir grup tarafın kendi inanç ve ideolojisini empoze ederek yapıyorsa, bu anlaşma değil karşı tarafa hakarettir. Bu plan, Kudüs'teki hakları, geri dönüş hakkı ve iki devletli çözüm de dâhil olmak üzere Filistin halkının temel haklarını elinden almaktan gibi görünmektedir. Bu gelişmelere paralel olarak Birleşik Arap Emirlikleri deSiyaset Bilimi Profesörü Abdulkhaleq Abdulla'nın şu açıklamasını aktarmıştır:⁸⁸

"100 yıl önce, (İngiltere'nin Ortadoğu'da bir Yahudi vatani kurulmasını desteklediği) Balfour Deklarasyonu Filistin'in %40'ını İsraililere verdi, bugün Trump Deklarasyonu Filistin'in geri kalanını İsrail'e veriyor."

⁸⁸ "U.S. Middle East peace plan prompts some praise, much Arab anger". The Star (29 Ocak 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/29/us-middle-east-peace-plan-prompts-praise-and-condemnation>. Erişim 11 Temmuz 2020

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FİLİSTİN MESELESİ ÜZERİNE MALEZYA-YÜZYILIN ANLAŞMASINA TEPKİ

3.1. Malezya: Siyasi Arka Plan

Malezya İslam'ı ülkenin resmi dini olarak kabul ederken, anayasa gayrimüslimlere de din özgürlüğü tanımaktadır. Tüm Malaylar, Malay halkı yasalara göre Müslümandır ve diğer etnik kökenlerden de az sayıda İslam'ı Malezya'da baskın bir din haline getiren Müslüman vardır. Şafii İctihat Okulu'nun Sünni İslam'ı Malezya'da baskın mezheptir.⁸⁹

Güneydoğu Asya'nın Malay dili konuşulan dünyasında, günümüzde Brunei Krallığı, Endonezya, Singapur, Tayland, Filipinler, Vietnam ve Kamboçya'yı da kapsayan bu alanda kendisini “gerçek bir Asya” olarak tanımlayan Malezya, tarihsel anlamda bir zamanlar büyük medeniyetlerin ve devletlerin birleştiği bir buluşma noktası olmuştur. Malezya'nın, Güney Doğu Asya'da stratejik olarak özenle yerleştirilmiş gibi duran coğrafi konumu onu oldukça özel kılmaktadır. Yaklaşık 330 bin kilometre alana sahip olan Malezya, ekvatora yakın ve Güney Çin Denizi tarafından ikiye bölünen iki yarımadadan oluşmaktadır. Bu adalardan Batıda kalan kısmına “Batı Malezya” ya da “Malay Adası” denilirken doğuda kalan kısmına “Doğu Malezya”, ya da “Borneo Adası” denmektedir.⁹⁰

Topraklarının bir kısmı Güneydoğu Asya ana kıtasında bir kısmı da Borneo Adasında bulunan Malezya'nın haritası incelendiği zaman, Batı Malezya'nın kuzeyde Tayland'la, Güney'de Singapur'la komşu olduğu görülürken, Doğu Malezya'nın Endonezya ve Brunei Krallığı ile komşu olduğu görülür. Doğu Malezya'nın en ucundaki Sabah eyaletinin, Filipinler adalarına olan yakınlığının yanı sıra, batıda Hint okyanusundan Çin denizine ana geçit olan bağlantıları, bununla birlikte “Güneydoğu Asya'nın Venedik'i” olarak da adlandırılan bir liman kentine ait “Malaka Boğazı” (Strait of Malacca) stratejik olarak Malezya'yı Güneydoğu Asya'nın kalbi

⁸⁹ Peletz, M. G., “Islamic modern: Religious courts and cultural politics in Malaysia” (Vol. 83). Princeton University Press. 2018.

⁹⁰ “Did you know that Malaysia consists of two parts?”. Malaysian Wildlife. <https://malaysianwildlife.org/malaysia-consists-of-two-parts/>. Erişim 1 ağustos 2020

yapmaktadır.⁹¹ Bu insanlık tarihinin en önemli kültürel geleneklerinin ve dinlerinin de birleşmesi demektir. Toprakları iki farklı ana kıtadan oluşan Malezya'nın 650 km'lik Güney Çin Denizi tarafından ikiye bölünmesinin özellikle dile getirilme nedeni, bu iki ana kıtanın birbirinden oldukça farklı sosyal yapılara ve tarihsel perspektife sahip olmasının vurgulanmasından kaynaklanmaktadır.

Bir siyasi varlık olarak 16 Eylül 1963 yılında resmen doğmadan önce bir İngiliz kolonyal devleti olan Malezya, bugün İngiliz Milletler Topluluğu'nun (Commonwealth) bir üyesidir. Anayasal monarşiyle ve dünyada hiç benzeri olmayan bir şekilde seçmece krallıkla yönetilen Malezya 13 eyaletten oluşan federal bir devlettir. Johor, Kedah, Kelantan, Melaka, Negari Sembilan, Pahang, Penang, Perak, Perlis, Selongor ve Terangganu Malay Yarımadası'nda (Batı Malezya'da) bulunur aynı bölgede bulunan ve başkent özelliği gösteren Putrajaya ile Kuala Lumpur birer federal eyalettir. Batı Malezya'da ise Sabah, Sarawak eyaletlerinin yanı sıra federal bir eyalet olan Labuan Adası da bulunmaktadır.⁹² Putrajaya, kuruluş amaçları bakımından ilginç bir yapay şehirdir. Doksanlı yılların başlarında, Malezya'yı Malay kültürüne göre yönetmek için kurulmuş, mimarisi ile İslami kentsel tasarım özelliği gösteren, hükümete, bakanlıklara ve memurlara ev sahipliği yapan, bununla birlikte geçmişin mirası sömürgeci sermayeyi reddeden ve devletin ulusal kimliğini belirleyen İslam'ı sembolize etmek için inşa edilmiş bir idari başkenttir.⁹³ Tarihsel süreçte Malay Yarımadası hep sultanlarla yönetildiği için bugünkü federal eyaletlerde sultanlarla yönetilmektedir. Federasyona katıldıkları sırada sultanları bulunmayan 4 eyalet İngiliz Kolonisi Melaka, Penang, Sabah ve Sarawak hariç, 9 eyaletin sultanı bulunmaktadır ve bu sultanların oluşturduğu konsey ülkenin kralını her 5 yılda bir seçmektedir. Sultanı bulunmayan 4 eyalet merkezden atanan vali ile yönetilmektedir. Bu dört eyalet krallıkla yönetilmediği için krallık seçimlerine de katılamazlar. Ülkede Malay dili ulusal ve resmi dildir. Malezya'da anadil resmen Malay dili olmasına rağmen, Çince, Tamilce ve yerli diller temel dil olmakta ve Malezya'da totalde 138 dil

⁹¹ Minges, Michael, ve Vanessa Gray. Multimedia Malaysia: Internet Case Study. ITU, 2002.

⁹² Hamzah, Arfah, ve Ramy Bulan. An introduction to the Malaysian legal system. Oxford Fajar Sdn. Bhd., 2003.

⁹³ Moser, Sarah. "Putrajaya: Malaysia's new federal administrative capital." Cities 27.4 (2010): 285-297.

konusulmaktadır.⁹⁴ Ancak Malezya Hükümeti, İngilizce'nin uluslararası bir dil olarak önemini kabul etti ve "İngilizce'nin güçlü bir ikinci dil olarak öğretilmesini sağlamak için önlemler alınacağını" ekledi.⁹⁵ Bununla birlikte resmi dinin İslam olduğu Malezya'da anayasa ülkedeki tüm etnik gruplar için dini özgürlüğü garanti etmektedir.

Modern bir siyasal varlık olmanın ötesinde Malezya bugünkü konumu ile doğu ve batı arasında tarihsel süreçte medeniyet geliştiren iki büyük uygarlığı Hint ve Çin'i bünyesinde birleştirdiği için ülkede çok sayıda etnik grup vardır. Ülkede gerçekleştiren son nüfus sayımı 2010 yılında, toplam nüfus 28,3 milyondur; bunun yüzde 91,8'i Malezya vatandaşı, yüzde 8,2'si yabancı vatandaştır. Malezya vatandaşı olan etnik gruplar, Bumiputeralar (% 67.4), Çinliler (% 24.6), Hintliler (% 7.3) ve Diğerleri (% 0.7) oluşturmaktadır (Department of Statistics, Malaysia (DOSM), 2011). 2019 yılı devlet istatistiklerine göre Malezya'nın bugünkü ikinci çeyreğinde 32.58 milyon nüfustur.⁹⁶

Devletin başı, İslami semboller ve Hint alt kıtası boyunca İslam dünyasında sayısız etki oluşturan bir kültür tarafından motive edilen *Yang di-Pertuan Agong* (YDPA) olarak bilinen Sultan'dır. Yürütme yetkisi Başbakan tarafından yönetilen Kabineye verilmiştir. Başbakan, Kral Majesteleri'nin görüşüne göre üyelerin çoğunluğunun desteğini emreden Temsilciler Meclisi'nin bir üyesi olmalıdır. Kabine, her iki Parlamento binasının üyeleri arasından seçilir. Başbakan hem kabine başkanı hem de hükümetin başıdır.

Malezya'da İslam, Malay'ın nihai sembolüdür⁹⁷ ve daha sonra moda, davranış ve eğlence açısından bir yaşam biçimini etkileyen bir "kimlik" olmasının yanı sıra bir

⁹⁴ Karunan, V. P. "Malaysia: Language, education and social cohesion." 5th International Conference on Language and Education: Sustainable Development through Multilingual Education, Bangkok, Thailand. http://www.lc.mahidol.ac.th/mleconf/2016/Documents/PresentedFiles/Parallel%20VI/T03E/T03E-2-Victor_P_Karunan.pdf. 2016.

⁹⁵ Ghazali, K. "National Identity and Minority Languages". United Nations. <https://www.un.org/en/chronicle/article/national-identity-and-minority-languages>. Erişim 30 Kasım 2019

⁹⁶ "Current Population Estimates, Malaysia, 2020" Department of Statistics Malaysia Official Portal. https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=155&bul_id=OVByWjg5YkQ3MWFZRTN5bDJiaEVhZz09&menu_id=L0pheU43NWJwRWVSZklWdzQ4TlhUUT09. Erişim 30 Nisan 2020

⁹⁷ Nair, S., "Islam in Malaysian foreign policy". Routledge. 2013

"popüler kültür" haline gelmiştir.⁹⁸ Bu kültür, Müslümanları ortak çıkarlar ve Müslüman kimlik politikaları etrafında ulus devletler tarafından kontrol edilmeyen kurumlar etrafında birbirine bağlamak için yeni medyayı kullanmaya dayanan "yükselen Müslüman kamusal alanının" bir parçası olduğu için medyayı da etkilemiştir. Medyanın rolü artmış, ulus-devletlerin rolü azalmış ve sonuç olarak, daha fazla insan Müslüman halkları yeniden tanıma imkânına kavuşmuştur. İslam'ın sembolik diliyle ilgili yeni ve giderek daha erişilebilir hale gelen iletişim biçimleri, metinlerin daha ayrıntılı analizini kolaylaştırarak yeni ve çeşitli yorum tarzları yaratmıştır.⁹⁹ İslam kültürü Malezya'nın siyasetini ve dış politikasını şekillendirmede büyük rol oynamaktadır.

3.2. Malezya'nın Dış Politikası

Dış Politika, ülkenin jeopolitik ve ekonomik ortamına ve şartlara bağlı olarak güncel ihtiyaçlara göre formüle edilmektedir. Malezya'da dünyadaki diğer ülkelerden farklı olmayan bir yaklaşım benimsenmiştir. Dış politika, bağımsızlığına kavuşmasından bu yana ülkenin mali, siyasi, ekonomik ve sosyal konulara ilişkin algısına göre tutarlı, ilkeli ve pragmatik bir yaklaşımla, kalkınmayı ve siyasi istikrarı çok yönlü olarak sağlamaktadır. Siyasi ve sosyal unsurlar Malezya'nın uluslararası ilişkilerini bölgesel ve uluslararası düzeyde hem ikili ve hem de çok taraflı teşvik etmiş ve desteklemiştir. Amaç, ulusal ve stratejik çıkarları desteklemek, savunmak ve korumaktır.¹⁰⁰

Müslümanlar Malezya'daki en büyük nüfus olduğundan, ilk Başbakan Tunku Abdul Rahman'dan (1957'den 1969'a) bu yana dış politika güçlü bir şekilde "İslami" hassasiyete dayalı bir dış politikaya sahiptir. Bu dönemde, bizzat Başbakan, diğer Müslüman ülkelerle "özel bir ilişki" kurmak için güçlü bir istek duyduğunu belirtmiştir. Yurt dışından çok az destek almasına ve Dışişleri Bakanlığında

⁹⁸ Weintraub, A. N., *Islam and popular culture in Indonesia and Malaysia* (Vol. 24). Routledge. 2011

⁹⁹ A.e

¹⁰⁰ Syed H.A., "Dasar Luar Negara" (16 Kasim 2012)

<http://syedhamidalbar44.blogspot.com/2012/11/dasar-luar-negara.html>, Erişim 30 Kasim 2019

"Müslüman kardeşliği" gibi duygusal düşüncelerin hiçbir rolü olmamasına ve tamamen seküler bir politika tercihinine rağmen, bir tür "Müslüman Milletler Topluluğu"nu erken oluşturmuştur. Aslında, Birleşmiş Milletler (BM) ilkelerine bağlılıkla yönlendirilen uluslararası iş birliği ve diplomasi, dış politika girişimleri veya kararları üzerinde daha büyük etkiye sahiptir.¹⁰¹ Tunku'nun tercihleri, muhalefet partisine karşı, İslami Parti'nin (PAS) ulusal kurtuluşa destek anlamında¹⁰² daha Müslüman bir dış politika ihtiyacı konusunda kendi partisinin içinden çıkan anlaşmazlığa karşı bir çağrı olarak formüle edilmiş olabilir. Tunku, Ortadoğu'daki mücadeleler ve daha Arap yanlısı bir politika için.¹⁰³ Filistin meselesiyle daha fazla ilgilenmiştir. Hükümet ayrıca, Birleşik-Malay Partisi (UMNO) içindeki, resmi bir tarafsızlık ve diğer bağlantısız ülkelerle ortaklık tercihinin özellikle ifade eden genç liderlerin tutarlı muhalefetiyle karşı karşıya kalmıştır. Malezya'nın sömürge saplantılı politikaları konusundaki artan çekişme, sonunda dış ilişkilerin yönünü değiştirmede büyük bir etkiye sahip olmuştur. Birçok partinin baskısının birleşimiyle, Malezya'nın İsrail'in resmi olarak tanınmasını reddetmeyi başarmıştır.

Filistin meselesiyle ilgili resmi dış politika 1967'de başlamıştır. Nair, S.'nin makalesine¹⁰⁴ göre Malezya'nın Filistin konusundaki duruşunun dönüm noktası, Haziran 1967'de İsrail-Filistin savaşı sırasında olmuştur. İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), 1969'da Rabat'ta düzenlenen ilk Uluslararası İslam Zirvesi'nden doğmuş ve yurtdışındaki Müslüman kardeşlerin içinde bulunduğu kötü durumu ülke içindeki ilgiyi artırmıştır. Özellikle 1967 Savaşı, Filistinlilerin davasına Malezyalıların desteğini artırmıştır. Malezya, el-Fetih hareketinin tesisleşmesine izin veren ilk Asya devletlerinden biridir ve ülkenin Ortadoğu konusundaki duruşu güçlü bir şekilde Arap yanlısı terimlerle ifade edilmiştir.¹⁰⁵ Tüm Müslüman kardeşlerin endişesi olarak Filistin davasının teşviki, daha çok Başbakan'ın kişisel bir inisiyatifi gibi de

¹⁰¹ Tunku Abdul Rahman's Speech to the Afro-Asian Islamic Organization Conference, 6 October 1970, Bandung, Indonesia, Jabatan Penerangan, Kuala Lumpur, 1970, s.58.

¹⁰² Ghazali Shafie "Elements of Malaysian Foreign Policy", Foreign Affairs Malaysia (FAM), Vol. 2, No. 1, Aralık 1969, s.11-14.

¹⁰³ C.E.Morrison ve A.Suhrke, "Strategies of Survival: The Foreign Policy Dilemmas of Smaller Asian States, Brisbane" University of Queensland Press, 1978, s. 142; Marvin C.Ott, s.71

¹⁰⁴ Nair, Shanti. Islam in Malaysian foreign policy. Routledge, 2013.

¹⁰⁵ C.E.Morrison ve A.Suhrke, "Strategies of Survival: The Foreign Policy Dilemmas of Smaller Asian States, Brisbane" University of Queensland Press, 1978, s. 142; Marvin C.Ott, s.71

görülmektedir. Dışışleri Bakanlığı Daimi Sekreteri Ghazali Shafie'ye göre, Malezya'nın İsrail'in Arap bölgelerini işgalini kınaması, “... herhangi dinî bir yakınlık nedeniyle değil, sadece işgal saldırganlık oluşturduğu içindir.”¹⁰⁶ Malezya'nın Filistinlilere yönelik resmi desteği sürekli olarak bu ilkelere dayandırılarak, mesele halk tarafından aynı dine mensup olmanın bir gereği olarak algılanmaya devam etmiş ve iç siyaset üzerindeki etkisini önemli ölçüde şekillendirmiştir.

Bu, politikanın Mahathir Mohamad gibi yeni nesil liderler tarafından, dış politikada radikal bir değişime yönelik aktif olarak daha üst düzeyde politika yaparak lobi oluşturmalarını sağlamıştır. Özellikle Tunku yönetiminin Üçüncü Dünya'nın kurtuluş mücadelelerine daha fazla destek vermesi arzusunda açıkça konuşulmuştur. Belli bir seviyeye kadar Mahathir, çeşitli uluslararası platformlarda herhangi bir fırsatta tartışmalar yaratarak dünyanın dikkatini konuya çekmiş, hatta BM de dâhil olmak üzere büyük dünya güçlerini kınamıştır. 20'li yıllardan beri, Amerika'nın George W. Bush döneminde Mahathir, uluslararası toplumu Filistin meselesi konusunda insan haklarının temel ilkeleri etrafında toplanmaya çağırmıştır. Uluslararası medyanın sürekli terörist olmakla suçlanan Filistinli ve Müslümanlara yönelik propagandası Mahathir tarafından defalarca sert bir şekilde eleştirilmiştir. Ona göre Filistinlilerin güç kullanımına başvurması bir terör eylemi değil, meşru bir müdafaadır. Mahathir, dünyayı Filistin konusunda uygun bir değerlendirme yapmaya çağırmıştır. Tartışmasında, dünyada karşılaşılan diğer çalışmalara, özellikle de Müslümanları ve küresel terörizmi içerenleri dâhil etmiştir. Bunlara ek olarak kendisi Amerika Birleşik Devletleri Başkanı George W. Bush'a yazdığı mektuplardan birinde şunları yazmıştır:

“Teröristin peşine düşmeniz ve onları adalete teslim etmeniz gerekirken, topyekûn bir savaşın bunu yapması pek olası değildir. Gelecekteki olası terör saldırılarına ve teröristlerin saflarını tüketmeye karşı tek etkili yöntem, korkunç öfke ve acılarının nedenlerini ortadan kaldırmaktır. Dünya, Filistin, Çeçenya, Irak, İran, Sudan, Libya ve diğerlerinin sorunlarını çözmelidir. Bütün bunları, Müslümanların kendilerinin getirdiği söylenebilir, ama bu bizi hiçbir yere götürmez. İster gerçek ister Müslümanların yanlış algılamaları sonucu ortaya çıkmış olsun, sorunların üstesinden

¹⁰⁶ Ghazali Shafie, “Elements of Malaysian Foreign Policy”, op. cit., p. 13 and “Malaysia's Stand on the Middle East Problem, Haziran 29th 1967”, FAM, Vol. 1, No.6, Eylül 1967, pp. 45–49.

gelmek zorundayız. Başkalarının algılarının da eşit derecede yanlış olması muhtemeldir... Müslümanların sorunlarını çözmeye yönelik ciddi bir girişim olursa, terörist saldırılarının azalacağını hayal etmeliyiz.”¹⁰⁷

Neredeyse yirmi yıl sonra, 2019'daki 74. BM toplantısında Mahathir konuşmasında yine dünyanın neden değişmediğine üzüldüğünün altını çizmiştir. İsrail'in uluslararası hukuku çiğneyerek suçlarını sürdürmesini, masum sivilleri öldürmesinin yanı sıra Filistin topraklarındaki yeşil alanı ve bitkileri bile yok etmesini eleştirmiştir. Bununla ilgili olarak, hükümetlerin restorasyonunda BM'nin nasıl önemli bir rol oynaması gerektiğinden bahsetmiştir. BM'yi örgütün asıl amacını yeniden canlandırmaya çağırmıştır. Ona göre yüzyılın uygar olduğunu iddia etmek için barışa ulaşmak ve savaş çığırtkanlarını cezalandırmak önemlidir, çünkü BM örgütünün ana görevi budur.¹⁰⁸

Malezya hükümetinin koalisyon partisi çeşitli değişiklikler yaşamış olsa da Filistin'le ilgili dış politika, ülkeyi yöneten herhangi bir partiden bağımsız olarak hiçbir zaman değişmemiştir. Başlangıçta Malezya yönetimi, kurulduktan sonra otuz yılı aşkın bir süredir Malezya Barisan Nasional'ın siyasi koalisyonunun hâkimiyetinde kalmıştır. İttifaklarla birlikte ele alındığında, Barisan Nasional, 1957'den 2018'e kadar koalisyon bir iktidar dönemine sahipti ve demokratik dünyanın en uzun iktidar koalisyon partisi olarak kabul edilmişti. Barisan Nasional koalisyonu, 2018 genel seçimlerinin ardından, parlamento üzerindeki hâkimiyetini, Başbakan olarak Mahathir liderliğindeki Pakatan Harapan'a kaptırmıştır. Bununla birlikte, Şubat 2020'de Başbakan Mahathir Mohamad istifa etmiş ve bugüne kadar Malezya'nın 8. Başbakanı Tan Sri Muhyiddin Yassin liderliğindeki yeni bir koalisyonun Malezya'yı yönetmesini sağlamıştır. Tüm iç siyasi çatışmalara rağmen dış politika ve Filistin'le ilişkiler değişmemiştir. Filistin meselesine bakış açısı da sabit kalmıştır denilebilir.

Çok uluslu bir ülke olan Malezya, kendi kimlikleri ve kendi ortak tarihi ve kültürel anıları olan çeşitli topluluklardan oluşmaktadır. Bu topluluklar, bazı temel ilkeler çerçevesinde çeşitli topluluklar tarafından genel olarak kabul edilen Malezya

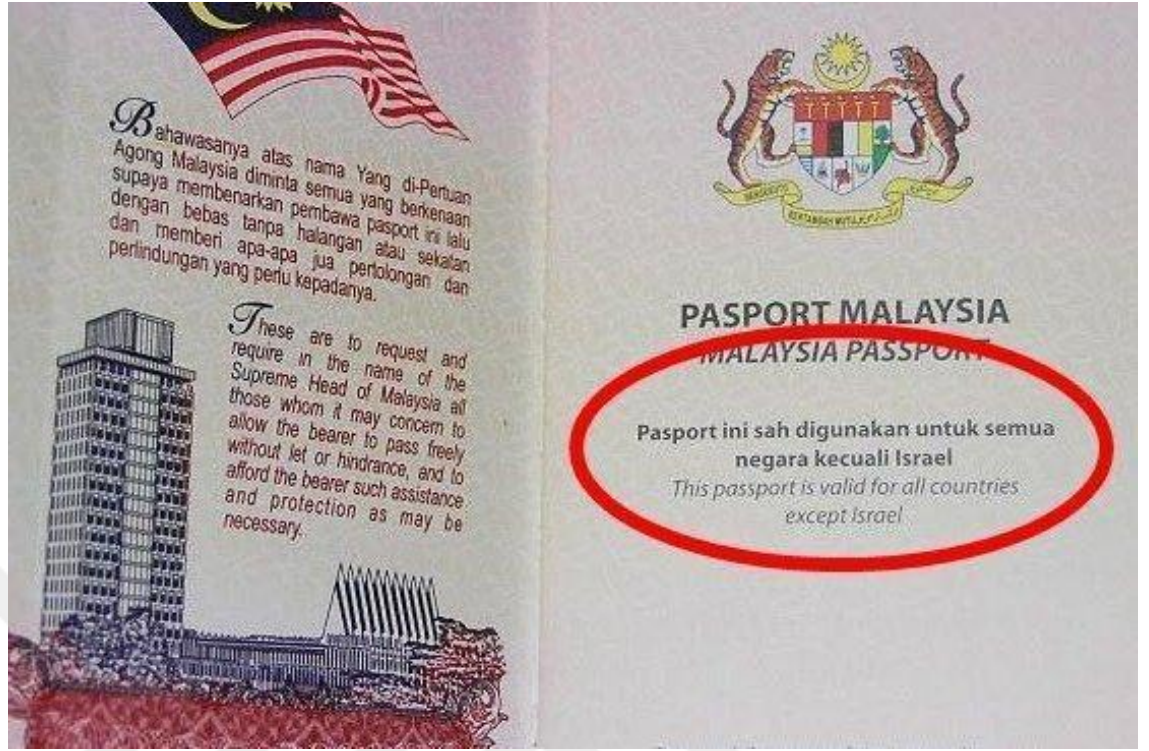
¹⁰⁷ Abdullah, A., “Dr. Mahathir’s selected letters to world leaders” Kuala Lumpur, Malaysia: Marshall Cavendish. 2008

¹⁰⁸ Speech at The General Debate of The 74th Session of The United Nations General Assembly. Prime Minister Office of Malaysia, Haziran 2019.

ulusal topluluğunun içinde var olmakta ve etkileşimde bulunmaktadırlar. Bu, bazı akademisyenlerin bugün Malezya'nın nispeten başarılı, müreffeh ve uyumlu bir toplum olduğu konusunda hemfikir olmalarını sağlamıştır denilebilir. Hatta A.R Embong, Malezya'nın "dünyadaki endüstriyel açıdan en gelişmiş İslam ülkesi" olduğunu bile iddia etmiştir. Malezya'nın nüfusu çeşitli dünya dinleri ve inançlarının takipçilerinden oluşmasına rağmen, bu din mensupları genellikle dinler arası çekişme olmaksızın birbirlerine hoşgörü göstermektedirler.¹⁰⁹ Uyum ve barış, Malezya'nın ikili ilişkilerinin her zaman iyi bir durumda olmasını sağlamıştır, bu durum Malezya pasaportunu, çoğu Avrupa ülkesi dâhil 177 ülke ve bölgeye vizesiz veya girişte vize hakkı olan dünyanın en güçlü 12. ve Asya'nın 4. en güçlü pasaportu yapmıştır.

Bu nedenle Malezya'nın Filistin'e olan bağlılığının ana faktörlerinin uyum ve dini inanç olduğu sonucuna varılabilir. Malezya, esas olarak barış ve uyuma inanan dış politika doğrultusunda, şiddet ve terörizm uygulayan ülkeyi hiçbir zaman kabul etmemektedir. Çin partisi *Democratic Action Party* (DAP) de dâhil olmak üzere hükümete veya muhalefete bakılmaksızın tüm Malezyalı politikacılar Filistin için birleşmiştir. Hatta Malezya pasaportunda "Bu pasaport İsrail dışındaki tüm ülkeler için geçerlidir" yazmaktadır.

¹⁰⁹ Embong, A. R., "Malaysia as a multicultural society" *Macalester International*, 12(1), 10, 2002

Şekil 3.1. Malezya pasaportu

Buna ek olarak, dış politika da kültür ve din tarafından şekillenmektedir. Malezya'nın egemen dini İslam olduğundan, Filistin'i destekleyen en büyük faktörlerden biri de Müslüman inancından kaynaklanmaktadır. Müslümanlar, Kudüs'teki el-Aksa camisinin veya Beytülmakdis'in Kâbe'den sonra İslam dünyasının en kutsal yerlerinden biri olduğuna ve ardından Mescid-i Nebevi (Peygamber Camii) olduğuna inanmaktadırlar. Ebu Hüreyre (r.a) tarafından rivayet peygamber (sav)'den şöyle rivayet edilmiştir: "(İbâdet için) şu üç mescitten başkasına yolculuk edilmez: Mescidu'l-Harem, Mescidu'r-Rasûl ve Mescidu'l-Aksâ." [Sahih Muslim 1397]¹¹⁰

Bunun yanı sıra el-Aksa toprakları peygamberlerin tarihi mekânı olarak kabul edilmektedir. Hz. Peygamber (s.a.v) ilk kible olarak Kudüs'e yöneldiği bilinmektedir. Süreç, Hz. Ömer döneminde fetihle devam etmiş daha sonra Kudüs, bir asırlık Haçlılar dönemi dışında yaklaşık 14 asır Müslümanların idaresinde kalmıştır.

Tarihte ilk etapta Kudüs'ü fetheden Peygamber Hz. Davut'tur. Hz. Süleyman orada bir tapınak inşa etmiştir. Kudüs tapınağında hizmet eden bir peygamber de

¹¹⁰ Sunnah.com (nd). Sahih Bukhari. 20. Virtues of Prayer at Masjid Makkah and Madinah. <https://sunnah.com/bukhari:1189>

Hız.Zekeriya'dır. Bu mübarek topraklarda tebliğ görevini ifa eden diğler bir Peygamber de Hz. İsa'dır. Bunların dışında birçok peygamberin yolu Kudüs şehrinin bulunduğı Filistin topraklarından geçmiştir.¹¹¹ Hz.Peygamber (s.a.v)'in Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksa'ya götürüldüğü ve oradan göğre yükseldiğı gece olan Mirac hâdisesi de bu şehirde olmuştur.

Müslümanların bu camiye verdikleri değerin en önemli sebeplerinden biri Kuran'da İsra Suresi'nde şöyle bildirilmektedir:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

“Kulunu (Muhammed'i) bir gece Mescid-i Haram'dan (Mekke'den), kendisine bir kısım ayetlerimizi göstermek için, çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksa'ya (Kudüs'e) götüren Allah'ın şanı yücedir. Doğrusu O, işitir ve görür.”¹¹² (İsra 17:1)

3.3. Yüzyılın Anlaşmasına Tepki

3.3.1. Genel

Yüzyılın Anlaşması, özellikle Arap ülkeleri arasında çeşitli tepkiler almıştır. M. Abdelaziz'e (2020)¹¹³ göre Trump'ın Barış Planına Arapların tepkileri üç gruba ayrılabilir: nitelikli destekçiler, muhalifler ve sessizlik. Mısır, Suudi Arabistan, BAE, Bahreyn, Umman, Katar ve Fas, çeşitli önemli çekincelere rağmen destekçiler arasında yer almaktadır. Örneğin Katar, çözümü uluslararası hukuka göre Filistinlilerin Doğu Kudüs dâhil 1967 sınırları içinde egemen devlet haklarına ve Filistinli mültecilerin geri dönüş hakkına sahip olması¹¹⁴ durumunda bunu desteklemiştir. Muhalifler arasında Ürdün, Filistin, Irak, Tunus ve Cezayir bulunmaktadır. Yemen'deki Husiler

¹¹¹ El-Awaisi, A. A. F., “The significance of Jerusalem in Islam: an Islamic reference” Journal of Islamic Jerusalem Studies, 1(2), 1998, s.47-71.

¹¹² Quran.com. Erişim 18 Nisan 2021. İsra' 17/1

¹¹³ Abdelaziz, M. “Arab Reactions to Trump's Peace Plan: An Analysis and Recommendation. Policy Analysis” Fikra Forum. Ocak 31, 2020

¹¹⁴ Barakat M., “Arab world reacts to US Mideast peace plan: Varied response to so-called 'Deal of Century' with Lebanon and Qatar siding with Palestinians,” <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/arab-world-reacts-to-us-mideast-peace-plan/1718155>, Erişim 21 Nisan 2021

gibi militan gruplar, planı engellemek için dünyanın her yerindeki Müslümanları seferber etmeye çalışmaktadırlar. Sessiz grup, Fas, Tunus ve Cezayir'in önemli ve zıt istisnaları dışında bazı Kuzey Afrika ülkelerinden oluşmaktadır. Libya ve Sudan da dâhil olmak üzere diğerleri, şu anda büyük siyasi geçişler ve ekonomik zorluklar yaşadıklarından dolayı sessiz bir tepki vermişlerdir.¹¹⁵ Suudi Arabistan, ABD ile tam diplomatik ilişkiler kuran ulus olarak Trump'a nitelikli destek vermiştir.¹¹⁶ Dışişleri Bakanlığı resmi Suudi Basın Ajansı tarafından yapılan açıklamada Riyad'ın Trump'ın çabalarını takdir ettiğini ve Filistinliler ile İsraililer arasında doğrudan müzakerelerin başlatılması çağrısında bulunduğunu söylemiştir. Bakanlık, Suudi Arabistan'ın, Filistin ve İsrail tarafları arasında ABD himayesinde doğrudan barış müzakerelerinin başlatılmasını ve barış planıyla ilgili her türlü anlaşmazlığın müzakereler yoluyla ele alınmasını teşvik ettiğini söylemiştir.¹¹⁷ Bu durum Suudi Arabistan'ın ABD'nin tüm politikalarına geçmişten bugüne verdiği destekle paralel bir gelişmedir.

Türkiye, birçok Arap ülkesinin aksine duyuruya sert tepki vermiştir. Türkiye'nin teklife karşı olduğu açık ve nettir. AA muhabirine göre Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Malezya'nın başkenti Kuala Lumpur'daki Parlamentolar Arası Kudüs Platformu'nun 3. Konferansı'na gönderdiği açıklamada şunları kaydetmiştir: “Kudüs'ü İsrail'in başkenti ilan eden sözde ‘Yüzyıl Anlaşması’, bölgede barışı tehdit eden bir rüyadan başka bir şey değildir. Bu hayalin gerçekleşmesine izin vermeyeceğiz.” Erdoğan, Türkiye'nin bu planı tanımadığını söyledi. Filistin topraklarının ilhak edilmesinin Filistin'i tamamen yok ettiğini ve Kudüs'ü tamamen ele geçirdiğini kaydetti. “Görünürde iki devletli çözümü kabul eden ama aslında Amerikan yönetiminin emri altında İsrail işgalini meşrulaştırmak anlamına gelen bu girişimi asla kabul etmiyoruz”.¹¹⁸

¹¹⁵ Abdelaziz M., “Arab Reactions to Trump's Peace Plan: An Analysis and Recommendation” Policy Analysis: Fikra Forum (31 Ocak 2020) <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/arab-reactions-trumps-peace-plan-analysis-and-recommendation>

¹¹⁶ US Department of State, “U.S. Relations With Saudi Arabia,” <https://www.state.gov/u-s-relations-with-saudi-arabia/>, 15 Aralık 2020

¹¹⁷ Mahmoud Barakat, “Arab world reacts to US Mideast peace plan”, Anadolu Agency (29 Ocak 2020) <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/arab-world-reacts-to-us-mideast-peace-plan/1718155>, Erişim 30 Aralık 2020.

¹¹⁸ Paksoy M., “Turkey won't allow ‘Deal of Century’ to threaten peace: President”, Anadolu Agency (9 Şubat 2020) <https://www.aa.com.tr/en/jerusalem-red-line-for-muslims/turkey-wont-allow-deal-of-century-to-threaten-peace-president/1728582>, Erişim 15 Aralık 2020

Reddedilme, başta BM olmak üzere uluslararası organizasyonlardan da gelmiştir. BM, İsrail-Filistin çatışmasının BM kararlarına ve uluslararası hukuka dayalı olarak çözülmesi gerektiğini yinelemiştir. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri sözcüsü Middle East Monitor (MEMO) tarafından bildirildiği üzere, “İki devletli çözüme ilişkin Birleşmiş Milletler'in pozisyonu, yıllar boyunca, Sekreterliğin bağlı olduğu ilgili Güvenlik Konseyi ve Genel Kurul kararlarıyla tanımlanmıştır.” Genel Sekreter, devamla şöyle demiştir: "Birleşmiş Milletler, çatışmayı Birleşmiş Milletler kararları, uluslararası hukuk ve ikili anlaşmalar temelinde çözmede ve iki devletin -İsrail ve Filistin- barış ve güvenlik içinde yan yana yaşayan vizyonunu gerçekleştirmede Filistinlileri ve İsraillileri desteklemeye karardır. 1967 öncesi sınırları tanımaktadır."¹¹⁹

3.3.2. Malezya ve Yüzyılın Anlaşması

Malezya ulusu Filistin'den bin mil uzakta, Güneydoğu Asya ülkeleri ile sınır komşu olmasına, bir Arap ülkesi olmamasına rağmen Filistin on yıllardır Malezya için her zaman önemli korumuştur. Malezya hâlen mülteci almakta ve aynı zamanda Filistinlilerin Malezya'da okuması, çalışması ve yaşaması için bir seçenek sunmaktadır. 2019'da Malezya'daki Filistinli sayısı, BM Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne (UNHCR) göre resmi olarak kayıtlı 800 mülteci de dâhil olmak üzere 4000 kişiye ulaşmıştır. O zamandan beri, hükümetin girişimlerinden biri Malezya üniversitelerinde ve çeşitli mesleki eğitim merkezlerinde öğrenim burslarıdır. Mayıs 2019'da Mahathir, hükümetin Filistinli öğrencilere lisans, yüksek lisans ve doktora programlarını sürdürmeleri için burs sunan başka yeni bir projesini duyurmuştur. 11.47 milyon Malezya Ringiti (3 milyon USD) değerinde 12 Malezya üniversitesi açılmıştır.¹²⁰ Dolayısıyla Malezya, İsrail-Filistin çatışmasındaki diğer meselelerde

¹¹⁹ Middle East Monitor, “UN rejects US deal of the century” (29 Ocak 2020) <https://www.middleeastmonitor.com/20200129-un-rejects-us-deal-of-the-century/>

¹²⁰ Azura A., “Govt offers scholarships to Palestinian students to study at Malaysian universities” New Straits Time (22 Mayıs 2019) <https://www.nst.com.my/news/nation/2019/05/490592/govt-offers-scholarships-palestinian-students-study-malaysian>

olduğu gibi ulusal ve uluslararası düzeyde Yüzyılın Anlaşmasıyla ilgili tepkisini seslendirmekten geri kalmamıştır.

Malezya'nın tutumu açıktır ve Trump'ın önerisini şiddetle kınamaktadır. Birincisi, Filistin meselesi Parlamento'da her zaman çok önemli bir konu olmuştur. Diğer siyasi meselelerin aksine tüm siyasi partiler; hükümet veya muhalefet, tasarıyı yayınlamak için birleşmiştir. "Yüzyılın Anlaşması" konusunda da Malezya iki aşamalı hükümet aşamasından geçti. Yukarıda da belirtildiği gibi, geçen Şubat 2020'de Trump'ın resmî açıklamasını müteakiben Mahathir, tüm hükümeti değiştiren Başbakanlık pozisyonundan (ikinci görev süresinden sonra) istifa etmiştir. Seçilecek olan yeni hükümet yeni bakanlarla birlikte gelene kadar görev Muhyiddin tarafından devralınmıştır. Malezya 8. Başbakanı tarafından Filistin'e destek vermeye devam etmektedir. Mahathir döneminde hükümet, Yüzyılın Anlaşması'nı açıkça reddetmiştir. Trump'ın resmî açıklamasından iki gün sonra 31 Ocak 2020'de Başbakanlık Putrajaya'da yayınlanan basın açıklamasıyla Trump'ın hareketini kınamıştır. Ofise göre Malezya, teklifi kesinlikle kabul edilemez bulmaktadır. Aynı zamanda açıklama, öneriyi reddetme hakkına sahip oldukları konusunda onlarla hemfikir olarak Filistinlileri desteklemiştir.¹²¹

“Filistin, İsrail'in uzun süreli yasadışı işgaline maruz kalan mağdur bir taraf olarak, teklifin formülasyonuna hiçbir zaman doğrudan dâhil olmadı ve hatta danışılmadı.”

Benzer şekilde tıpkı Katar gibi, Malezya da Filistin'in başkenti olarak Doğu Kudüs ile 1967 öncesi sınırlara dayanan iki devletli çözüm yoluyla Filistin devletinin kurulmasını savunmaktadır.¹²² Diğer bir deyişle, Malezya'nın, uluslararası hukuka ve ilgili BM kararlarına dayalı olarak, mevcut anlaşmayı değil, ilgili tarafları katılacağı müzakereler yoluyla çözüme kavuşturmak için dürüst barış çabasını desteklediği görülmektedir.

¹²¹ “Intervention: The 399th Meeting of The Committee on The Exercise of the Inalienable Rights of The Palestinian People (CEIRPP)”. Ministry of Foreign Affairs, Malaysia. (4 Şubat 2020)
https://www.kln.gov.my/web/usa_un-new-york/news-from-mission/-/blogs/8861414.

¹²² A.e

Bunun yanı sıra Malezya, Yüzyıl Anlaşması konusundaki duruşunu İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ve Birleşmiş Milletler (BM) adlı uluslararası topluma da taşımıştır. 3 Şubat 2020'de Malezya Dışişleri Bakanı Saifuddin Abdullah, Yüzyılın Anlaşması konusundaki pozisyonunu tartışmak üzere OIC'deki Açık Uçlu Acil İcra Komitesi'ne katılmıştır.¹²³ Bakan, teklif edilen anlaşmayı açıkça reddeden ve anlaşmazlığın uluslararası hukuka dayalı olarak çözülmesini öneren Malezya'nın duruşunu sunmuştur. 28 Şubat 2020'deki BM toplantısında Mahathir da, Malezya'nın duruşunu kesin bir şekilde ortaya koymuştur. Mahathir, Batı Şeria veya Gazze'den Filistinli temsilcilerle herhangi bir diyalog veya müzakere girişimi olmaksızın İsrailliler tarafından onaylanan ve teşvik edilen tek taraflı duyurunun, devam eden krize bir çözüm bulacağı yönündeki uluslararası iddiaların, çabaların gülünç olduğuna inanmaktadır. Yukarıda adı geçen BM toplantısında Mahathir ayrıca, sözde çözümün muhtevasına, 1948 Savaşı nedeniyle yerlerinden edilen Filistinli mülteciler ve onların soyundan gelenler için geri dönüş hakkının eklenmesi gerektiğini de sözlerine eklemiş ve Aşağıda yer alan açılış konuşmasında da önerilen anlaşmanın iki devletli çözüm anlaşmasıyla çeliştiğini kesin bir şekilde tekrarlamıştır.¹²⁴

“Anlaşma, Güvenlik Konseyi kararlarına ve 1967 sınırlarına dayalı kalıcı iki devletli çözüm ilkesine, Filistin halkının devredilemez haklarının gerçekleştirilmesine bölgedeki tüm devletlerin barış içinde yaşama ve güvenlik hakkına, önceden imzalanmış anlaşmalara ve taahhütlere saygı duymuyor.”

Sonuç olarak Malezya BM'nin, uluslararası toplumun 1948'de İsrail devletinin kurulmasından ve mevcut Filistin devletini belirsizlik ve unutulmaya terk etmekten sorumlu olduğunu ve unutmaması gerektiğini bildirmiştir. Filistin'i destekleme çabaları mevcut hükümetle devam ediyor, örneğin Muhyiddin, Malezya'nın Filistin

¹²³ Ministry of Foreign Affairs, “Working Visit of YB Dato’ Saifuddin Abdullah Minister of Foreign Affairs of Malaysia to Attend the Open-Ended Emergency Meeting of The OIC Executive Committee Jeddah, Saudi Arabia” 3 Şubat 2020 Affairs. <https://www.kln.gov.my/web/guest/-/working-visit-of-yb-dato-saifuddin-abdullah-minister-of-foreign-affairs-of-malaysia-to-attend-the-open-ended-emergency-meeting-of-the-oic-executive-co>, Erişim Nisan 24 2021.

¹²⁴ Prime Minister Office, “Prime Minister Intervention at the 37th ASEAN Summit Vietnam” (Kasım 2020) <https://www.pmo.gov.my/2020/11/pms-intervention-at-the-37th-asean-summit/>, Erişim 24 Nisan 2021

halkıyla güçlü bir dayanışma içinde olduğunu söyleyerek Kasım 2020'de 37. ASEAN Zirvesi'nde Malezya'nın görüşlerini dile getirdi.¹²⁵

Malezya'da Filistin'e desteğin sadece resmi politikayla hükümet tarafından değil aynı zamanda sivil toplum kuruluşları ile de sağlandığını belirtmek gerekir. Malezya halkının desteğinin Malezya hükümetinin Filistin konusundaki duruşuna katkıda bulunduğu söylenebilir. Özellikle Malezya'daki sivil toplum örgütü (STK), Filistin'i destekleyen dünyadaki en aktif devlet dışı gruplardan biri olarak biliniyor.¹²⁶ Steffek (2013) tarafından yapılan bir araştırmaya göre STK, STK'ların çoğunlukla üçüncü bir güç olduklarını, rakip devletlerin ve diğer aktörlerin genellikle hükümet delegasyonlarına bilgi sağlamada rol oynadıklarını, temel ve bölgesel sorunları dikkatlerine sunduklarını öne sürmüştür.¹²⁷ STK'ların diğer bir işlevi politika değişiklikleri için yeni fikirler ve lobi oluşturmaktır.¹²⁸ Diğer bir deyişle, STK'lar, hükümet politikasını etkileyecek kadar güçlü gruplardır.

Trump'ın 28 Ocak 2020'de yaptığı açıklamanın ardından, “Kudüs'ü Kurtar Kampanyası” kapsamında 34 Malezyalı STK'dan oluşan bir koalisyon, Malezya İnsani Yardım (MyCARE), Kudüs ve Filistin için Malezya Kadın Koalisyonu (MWCQP), Müslüman Gençlik Hareketi gibi STK'lar Malezya (Abim) ve Muslim Care Malaysia, Trump'ın önerisine karşı derhal harekete geçmişlerdir.¹²⁹ Amaçları, hükümetin yanı sıra BM ve İİT gibi uluslararası hareketlerin plana anında karşı çıkmasını sağlamaktır. Konuyla ilgili Malezya hükümetinin açıklaması şöyledir:

“Malezya İslami Kuruluşlar Danışma Konseyi (Mapim) başkanı Mohd Azmi Abdul Hamid koalisyon adına yaptığı konuşmada, ‘Malezya hükümeti BM'nin bu anlaşmayı reddetmek için mümkün olan en kısa sürede bu acil toplantıyı düzenlemesi için baskı yapmalıdır’

¹²⁵ A.e

¹²⁶ Salleh, M. A., Nor, M. R. M., Husin, M. F. A., Mohamad, A. M., Yusob, M. L., & Nazri, N. A. S. “The role of Malaysian NGOs on Palestinian issues: Aqsa syarif berhad” *Pertanika Journal of Social Sciences and Humanities*, 25, 2017, s.133-142.

¹²⁷ Sachdev, N. “NGO and international environmental governance: From resistance to mainstream participation” *Himalayan and Central Asian Studies*, 11, 2007, s.4–30.

¹²⁸ Mingst, K. A., & Snyder, J. L, “Essential reading in world politics (2nd ed.)” New York, London: W. W. Norton & Company, 2004

¹²⁹ Bernama. “NGOs concerned over fate of Palestinians” (1 Şubat 2020) <https://www.nst.com.my/news/nation/2020/02/561539/ngos-concerned-over-fate-palestinians>

Özetle, Malezya’da Filistin meselesi sadece hükümetin politikası olarak değil, aynı zamanda halkı nezdinde de çok önemli bir konudur. Malezya, demokratik sistem uygulayan bir ülke olarak, hak temelli bir toplumun yaratılmasında ve sürdürülmesinde çok önemli bir rol oynadıkları için özellikle insani konularda STK'larla birlikte çalışmaktadır. Bu, yönetim kalitesinin iyileştirilmesi, insan gücünün artırılması, kalkınmanın sağlanması ve demokrasinin güçlendirilmesinin anahtarı olarak kabul edilmektedir.¹³⁰ Hem dış politika hem de sivil toplum bu konuda eş zamanlı çalışmaktadır.

¹³⁰ Hooi, K. Y. “The NGO-Government relations in Malaysia: Historical context and contemporary discourse” *Malaysian Journal of Democracy and Election Studies*, 1(1), 2013, s.76-85.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MALEZYA'DA MEDYA: ASTRO AWANI VE THE STAR

4.1. Malezya Medya Arka Planı

Medya, kitle iletişimi bağlamında var olan birincil kaynaktır. Gazete, radyo, televizyon gibi iletişim araçları, cep telefonları ve internet gibi yeni medya, toplumda ve insan uygarlığının gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Medya hâkimiyeti, bir ülkenin yönetiminde büyük bir güç olarak kabul edilir. Medya daha önce sadece bir irtibat aracı olarak görüldüyse de artık medyaya (bilgiye) hâkim olmak çok önemli bir güç haline gelmiştir.¹³¹ Teorik olarak, kitle iletişim araçları aracılığıyla yayılan doğru ve güvenilir bilgi, demokratik sürecin kilit bir aracıdır. Aynı zamanda burada kitle iletişim araçlarının rolü, doğru bilginin yayılması ve toplumdaki sosyal sorumluluk süreciyle belirlenmektedir.¹³² Bununla birlikte, birçok ülkede olduğu gibi, ana akım kitle iletişim araçları genellikle iktidar partileri tarafından sahiplenilir veya kontrol edilmektedir.¹³³

Malezya da yasalar çerçevesinde “ifade özgürlüğü” mevcuttur. Medyanın özgürlüğünü ve şeffaflığını önceleyen bir yönetim sistemi olarak, bu toplumda her görüş ifade imkânı bulmaktadır. Bununla birlikte, Malezya'daki siyasi sistem genellikle demokrasi ve otoriterlik arasında yer almaktadır. Örneğin konuşma özgürlüğü ve toplanma özgürlüğü üzerindeki kısıtlama ve anti-demokratik unsurlar içeren diğer yasalar, Malezya Westminster demokrasisini kısmen uyguladığı için daha

¹³¹ Khoo, Khoo Boo Teik, ve Francis Loh. “Democracy in Malaysia: Discourses and practices” No. 5. Routledge, 2014.

¹³² Ali, M. N. S., & Ismail, A. M. “Konstruk Pelaporan Pemikiran Isu Liberalisasi Agama Dalam Portal Berita Harian dan The Star” Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication, 33(1). 2017

¹³³ Manaf, A. M. A., & Sedu, N. “Framing Islam-related issues during GE13: An analysis of Malaysian mainstream newspapers” Intellectual Discourse, 23(1), 2015

çok bir demokrasimsi (quasi democracy) ¹³⁴ olduğuna işaret ediyor ve yumuşak otoriterlik¹³⁵ veya yarı demokrasi¹³⁶ olarak da anılıyor.

Malezya İletişim ve Multimedya Komisyonu (MCMC), Enerji, Telekomünikasyon ve Posta Bakanlığının 1998 yılında Enerji, Haberleşme ve Multimedya Bakanlığı'nda yaptığı değişiklik doğrultusunda kurulmuştur.¹³⁷ Bakanlık, 2013 yılından itibaren İletişim ve Multimedya Bakanlığına devredilmiştir. Ancak, 1998 tarihli İletişim ve Multimedya Yasası (CMA1998) ve İletişim ve Multimedya Komisyonu Yasası 1998 (CMCA 1998)'nin (CMCA 1998) varlığının ardından MCMC'ye düzenleyici yetki verilmiş tir. Gerçekten, CMA 1998, endüstriyi iletişim ve multimedya endüstrisine göre düzenlemeyi amaçlarken CMCA 1998, CMA'nın işlevlerini, yetki alanını ve operasyonel yönlerini ana hatlarıyla belirtmek için hareket etmektedir.¹³⁸ CMA 1998, âdil ve demokratik bir toplumun oluşumunu teşvik etmek için medya sektörünün gelişimini sınırlayan çeşitli düzenlemelerin ana hatlarını çizmiştir. Örneğin, CMA 1998 (Bölüm 213) içerik kodu, bu ülkenin sosyal değerleri bağlamında saldırgan ve sakıncalı olabilecek uygunsuz içeriğin dağıtımını yasaklamıştır.

Ayrıca Malezya hukukunda, özellikle medyada çalışan kişilere yönelik ifade özgürlüğünü sınırlandırmayı öngören bir kanun olan İç Güvenlik Yasası 1960 (ISA) bulunmaktadır. Yasa, sınırlı, yasal olarak tanımlanmış koşullar altında yargılama veya cezai suçlamalar olmaksızın gözaltına alınmasına izin vermektedir. Malezya'a ISA uyarınca kimi zaman iletişime bazı kısıtlamalar getirilmektedir. Örneğin, 2007'de Malezya'nın eski Başbakanı Tun Abdullah Badawi, 2007'de düzenlenen gösterilere hükümet, haber ajansı BERNAMA aracılığıyla şunları kaydetmiştir:¹³⁹

¹³⁴ Zakaria, Ahmad. "Democracy in Developing Countries: Asia." Malaysia: Quasi-Democracy in a Divided Society 3, 1989, s.347-381.

¹³⁵ Means, Gordon Paul. "Soft authoritarianism in Malaysia and Singapore." Journal of Democracy 7.4, 1996, s.103-117.

¹³⁶ Case, William. "Semi-democracy in Malaysia: Withstanding the pressures for regime change." Pacific Affairs, 1993, s.183-205.

¹³⁷ Lee, Cassey. "Malaysia: Telecommunications reform and beyond." (2005).

¹³⁸ Lee, Yow Chong. "Berita televisyen dan kebebasan media di Malaysia: Suatu kajian terhadap berita televisyen Bahasa Inggeris TV2 dan NTV7." Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication 30.2, 2014

¹³⁹ BBC News, "Malaysia PM issues demo warning" (27 Kasım 2007)
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/asiapacific/7114858.stm>

“ISA, ülkeyi barış ve uyumu tehdit edebilecek ve her türlü kötü şeye neden olabilecek istenmeyen olayları önlemenin bir yoludur. Kullanılması gerektiğinde kullanılacaktır.” (BBC News. 2007, 27 Kasım)

Bununla birlikte yasa, fiilen muhalif siyasilere veya hükümet politikalarına karşı çıkan ve bu nedenle Başsavcı tarafından toplu gösteri için polis izni almaları şart koşulan ve 'siyasi' kabul edilen gruplara karşı ifade ve iletişim özgürlüğünü kısıtlayıcı roller de oynamaktadır.¹⁴⁰ Bu nedenle ISA, bazı medya çalışanları için bir tehdit olarak görülmektedir. Gazeteciler 1948 İsyen Yasası veya Hakaret Yasası uyarınca yargılanabilir veya kamu güvenliğini temin etmek için yargılanma ve suçlama olmaksızın gözaltına alınmaya izin veren İç Güvenlik Yasası (ISA) kapsamında gözaltına alınmışlardır.¹⁴¹

Suara Rakyat Malaysia (SUARAM) gibi bazı grupların ve insan hakları aktivistlerinin baskısı nedeniyle, 2012 başlarında, Başbakan Najib Razak hükümeti ISA'nın yürürlükten kaldırıldığını ve hükümetin "insan haklarını garanti altına alma" çabalarına paralel olarak acil durumlarla ilgili çeşitli bildirimleri duyurmuştur. Özgür (sivil özgürlük), modern ve işleyen bir demokrasiye ulaşmak hedeflendi, çünkü halk da hükümet de bundan siyasi faydalar sağlayacaktır.¹⁴² Aynı yıl, Federal Anayasa'nın 149. Maddesi ISA'nın yerini, ISA'dan çok farklı olmayan, daha çok SOSMA olarak bilinen Güvenlik Suçları (Özel Tedbirler) Yasa Tasarısı 2012 almıştır. Örneğin, bu kanunun 4 (1) ve 4 (5) maddelerinde, polisin arama emri olmaksızın göz altına almasına ve güvenlik suçlarına karıştığına inanılan kişileri soruşturma amacıyla 28 gün süreyle tutuklamasına izin verilmektedir.¹⁴³ Soruşturmadan sonra serbest bırakılanların evine mahkeme izni ile elektronik izleme araçları da kurulabilmektedir.

Barisan Nasional (BN) hükümeti, 61 yıllık ömrüyle ülkede iktidarda kalan en uzun yönetimlerin başında gelmektedir. Malezya Radyo Televizyonu (RTM), TV3,

¹⁴⁰ Azizuddin Mohd Sani, Mohd. "Freedom of speech and democracy in Malaysia." Asian Journal of Political Science 16.1, 2008, s. 85-104.

¹⁴¹ Gunaratne, Shelton A., ed. "Handbook of the Media in Asia" New Delhi: Sage Publications, 2000.

¹⁴² Lisa, J. A., "PM: ISA scrapped as it gave no political benefit" The Malaysian Insider (9 Temmuz 2012) <http://www.themalaysianinsider.com/litee/malaysia/article/pm-isa-scrapped-as-it-gave-no-political-benefit/>

¹⁴³ Thomas, T., "Is the security offences bill constitutional?" The Malaysian Insider (21 Nisan 2012) <http://www.themalaysianinsider.com/sideviews/article/is-the-security-offences-bill-constitutional-tommythomas/>

NTV7, Astro, The Star dâhil olmak üzere tüm büyük Malezya medya kuruluşları, Berita Harian, Utusan Malezya ve New Straits Times - hükümete (BN partileri) veya bu taraflarla yakından ilişkili olanlara aittir ve bunlar tarafından kontrol edilmektedirler.¹⁴⁴ Hükümet politikalarının ana akım medyada yer alması genellikle eleştirici olmamakla birlikte, siyasi muhalifler sınırlı haberlerle karşı karşıyadırlar. Tüm büyük televizyon ve gazete kurumlarının mülkiyetine ve kontrolüne sahip iktidar partilerinin koalisyon partileri nedeniyle, basın özgürlüğü *Freedom House* tarafından kısmen özgürlük olarak nitelendirilmektedir.¹⁴⁵ Pek çok yazar, Malezya ana akım medyasının özellikle Najib Razak döneminde hiçbir zaman ifade özgürlüğünün koruyucusu olmayı hedeflemediğini iddia etmektedir. Bunlara göre ana akım Malezya medyası, hükümet sözcülerinden başka bir şey değildir.¹⁴⁶

Barisan Nasional, 9 Mayıs 2018'de yapılan 14. genel seçimde *Pakatan Harapan* (PH) koalisyon hükümetinin iktidarını kaybedinceye kadar, yeni hükümetin özgürlüğü kısıtlayan bazı yasaları kaldırmasıyla medyanın olumlu gelişmelerden keyif almaya başladığını savunmuştur. Ülkede basının, PH, koalisyon başkanı Mahathir Mohamad'ın dediği gibi, ana akım medyanın siyasi partilerin kontrolünden muaf olmasını sağlama sözü vermiştir.¹⁴⁷ Bu durum 2020 Basın Özgürlüğü Endeksinde de kanıtlanmıştır. Malezya'nın sıralaması bir önceki yıla göre 22 basamak artarak 101'inci sıraya yükselerek ASEAN ülkeleri arasında ve Güneydoğu Asya'daki iki ülkeden birinde basın özgürlüğü açısından 'Zor durum' veya 'Çok Ciddi bir duruma' ulaşmıştır.¹⁴⁸ Ancak PH, Başbakan Mahathir Mohamad'i istifaya iten türbülansın ardından Şubat 2020'de çökmüştür. Siyasi entrikalar ve belirsizliklerle geçen bir hafta, daha önce Najib Razak döneminde Başbakan Yardımcısı olan Başbakan Muhyiddin Yassin liderliğindeki yeni bir koalisyon olan Perikatan Nasional'ın (PN) kurulmasıyla sona ermiştir. Bu nedenle, medya özgürlüğüne ilişkin politika yine kısıtlanmış ve hatta

¹⁴⁴ Latif, Roslina Abdul, ve Madya Dr Faridah Ibrahim. "A study on the decision making process in newsrooms and government policies under Dato'Sri Mohd Najib's Administration: a Comparison between RTM and AstroAwani." *Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication* 28.2, 2012

¹⁴⁵ Latif, Roslina Abdul, ve Madya Dr Faridah Ibrahim. "A study on the decision making process in newsrooms and government policies under Dato'Sri Mohd Najib's Administration: a Comparison between RTM and AstroAwani." *Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication* 28.2, 2012

¹⁴⁶ A.e

¹⁴⁷ Freedom House, "Freedom in the World 2020: Malaysia", 2020

<https://freedomhouse.org/country/malaysia/freedom-world/2020>

¹⁴⁸ A.e

yıl içinde bir dizi gazeteci, aktivist ve diğerleri, 1998 İletişim ve Multimedya Yasası'nı (CMA) veya yetkilileri eleştirdiği için isyana sevk, hakaret veya ihlalle suçlanmıştır.¹⁴⁹

4.2. Malezya Haberleri

Günümüz dünyasının bağlamı, gazete, televizyon ve radyo gibi konvansiyonel bilgi teknolojilerinin, kamuya açık haberlerin iletişimi ve yayılmasında önemli kanallar haline geldiğini göstermektedir. Ancak 1960'lı yıllarda küreselleşme ve Bilgi İletişim Teknolojisi'nin (BİT) gelişmesiyle internet; televizyon ve radyo gibi ana akımın yerini alacak alternatif bir medya haline geldi. İnternet veya daha spesifik olarak bilgisayarlar aracılığıyla sunulan World Wide Web (www), iletişim dünyasının gelişiminde büyük etkiler yapmış ve hatta hızlı büyüyen yeni bir medya olarak sınıflandırılmıştır. Burada kitle iletişim araçlarının yazılı basın ve elektronik ortam olarak ikiye ayrılabilirliğini belirtmek gerekir.¹⁵⁰ Özellikle medya ile ilgili teknolojik gelişmeler, ülkedeki gazete yayıncılığı endüstrisi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Yeni gazetecilik trendi, 11 Eylül 2001'de ABD'nin New York kentinde yaşananlardan başlayarak 20'li yılların başında başladı. Çevrimiçi haberler anlık olduğu için, dünya ne olduğunu öğrenmek için internete döndüğünde internetin gücü bu olay üzerinden test edilmiş; siteler talep altında çökmüş ve haber editörleri, giderek daha rekabetçi hale gelen çevrimiçi haber ortamında anlık yayının çok değerli bir özellik olduğunu fark etmiştir.¹⁵¹ Yeni gazetecilik türlerinin yükselişi için iki olay önemli kabul edilmektedir: Aralık 2004'teki Asya Tsunamisi ve Temmuz 2005'te Londra'daki terör saldırısı. Londra'daki saldırı, Londra'daki bombalamalardan altı saat sonra BBC'ye bununla ilgili 1000'den fazla fotoğraf, 20 parça amatör video, 4.000 kısa mesaj ve 20.000 e-posta dolaşıma girmiştir.¹⁵² BBC'nin eski Genel Başkanı Richard Sambrook, o yıl şöyle yazmıştır: "İnsanlar daha önce hiç görmediğimiz bir şekilde

¹⁴⁹ A.e

¹⁵⁰ McQuail, Denis. McQuail's mass communication theory. Sage publications, 2010.

¹⁵¹ Siapera, Eugenia, ve Andreas Veglis. "Introduction: The evolution of online journalism." The handbook of global online journalism, 2012, s.1-17.

¹⁵² Meraz, Sharon. "Citizen Journalism, citizen activism, and technology: Positioning technology as a 'second superpower' in times of disasters and terrorism." International Symposium on Online Journalism, 2006.

yayınımıza katılıyorlardı. Ertesi gün, ana akşam TV haber yayını tamamen izleyiciler tarafından gönderilen videodan düzenlenmiş bir paketle başladı.”¹⁵³

32 milyonluk nüfusunun %81'i internet kullanan¹⁵⁴ Malezya, gazeteciliğin son trendini takip etmek için geride kalmamalıdır. Yeni medya ortamı, Malezyalıların 1990'ların ortasında internete erişmelerinden bu yana haber endüstrisi değişmiştir. İnternet, bu alanı genişletmiş ve kamusal alanın karakterini değiştirmiştir. İnternet, Malezya'da gittikçe artan bir şekilde yalnızca iletişim için değil, aynı zamanda sosyal bir ortam olarak da işlev görmekte, gücü yeniden dağıtma ve her zamankinden daha fazla adem-i merkeziyetçi ağlar arasında tartışma açma potansiyeli sunmaktadır.¹⁵⁵ Malaysiakini.com, Malezya'daki ilk çevrimiçi gazetedir. Bu çok dilli internet haber sağlayıcısı, ilk çevrimiçi yayını 20 Kasım 1999'da başlatmıştır. Sonraki yıllarda, diğer haber ajansları tarafından çevrimiçi haber sağlama eğilimi gelişmeye başlamıştır. Bugün, hükümete veya özel kuruluşlara ait hemen hemen tüm medya kuruluşlarının bir çevrimiçi haber portalı bulunmaktadır. Bu senaryo, gazetecilik üzerindeki yeni medyanın etkisinin derin olduğunu ve basılı haberlerden dijital haberlere geçişin kaçınılmaz olduğunu kanıtlamıştır. 1990 yılında internetin kurulması, Malezya'da dijital çağın yolunu açmıştır.¹⁵⁶

Malezya Nottingham Üniversitesi'nden Zaharom N.'nin¹⁵⁷ yardımıyla Reuters Gazetecilik Çalışmaları Enstitüsü ve Oxford Üniversitesi tarafından hazırlanan en son yıllık Dijital Haber Raporuna göre, çevrimiçi ve sosyal medya, Malezyalı haber kullanıcıları, beklendiği gibi haber kaynağına, %86'sı çevrimiçi haber ve % 70'i sosyal medya dâhil olmak üzere çevrimiçi ortam hâkimdir. Bununla birlikte, televizyon ve basım hâlâ çevrimiçi olmayanlar için önemli bir rol oynamaya devam etmektedir. İnterneti %50 ile televizyon, ardından %30 ile en az yazılı medya takip etmektedir. Bu nedenle, Malezya'daki haberleri incelemek için çevrimiçi haberlere güvenmek

¹⁵³ Alejandro, Jennifer. "Journalism in the age of social media." *Reuters Institute Fellowship Paper* 5, 2010, s.1-47.

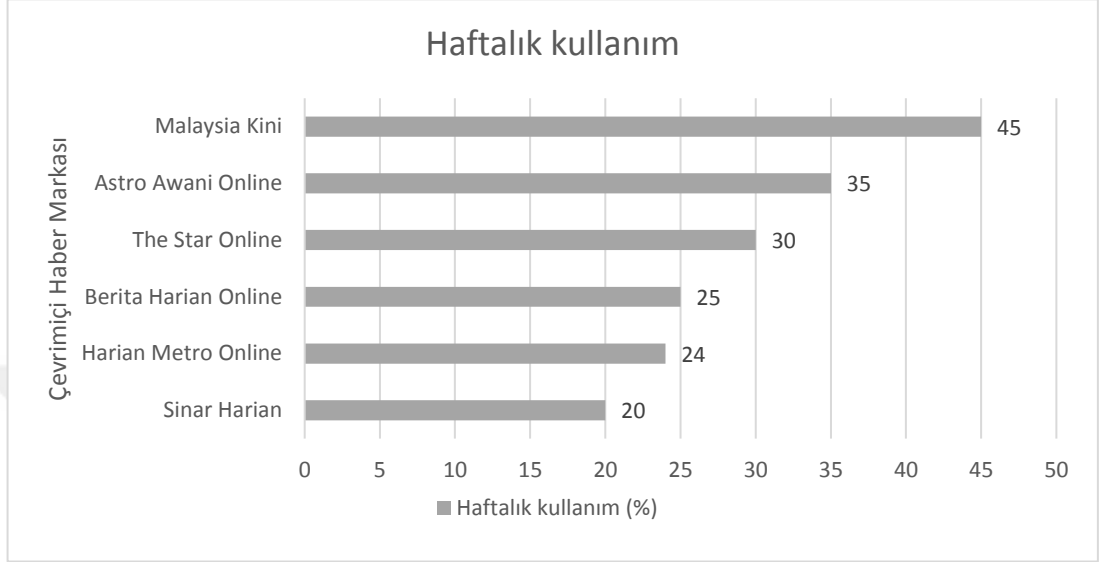
¹⁵⁴ Reuters Institute for the Study of Journalism & University of Oxford, "Digital News Report: Malaysia" <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2020/malaysia-2020/> , 2020

¹⁵⁵ Gong, Rachel. "Internet politics and state media control: Candidate weblogs in Malaysia." *Sociological Perspectives* 54.3, 2011, s.307-328.

¹⁵⁶ Mustafa, Normah, et al. "Journalism and news industry in Malaysia: New media, new challenges." *e-Bangi* 14.6, 2017

¹⁵⁷ Reuters Institute for the Study of Journalism & University of Oxford, "Digital News Report: Malaysia" <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2020/malaysia-2020/> , 2020

önemlidir. Habere göre Malezya'da 16 çevrimiçi haber kanalı var. En iyi haber kanalları arasında şunlar yer almaktadır.¹⁵⁸

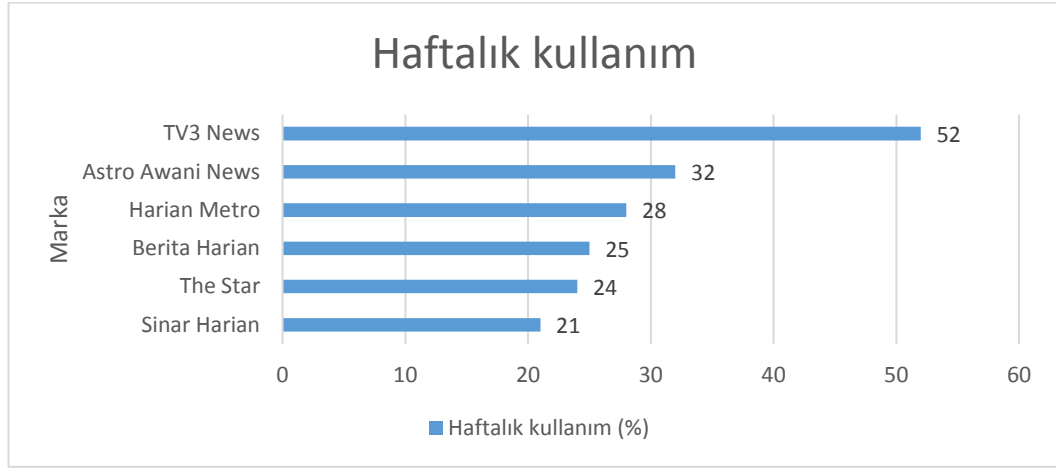

Tablo 4.1. En Çok Kullanılan Çevrimiçi Haber Markasının Yüzdesi

En eski çevrimiçi haber sitesi olan Malezya Kini, önceki yıllardan beri halk tarafından çok kullanılmaktadır. Bununla birlikte, kanal, geleneksel medyanın da sahibi olan Astro Awani gibi sadece çevrimiçi haberler yayınlamaktadır. TV yayını ve Star. Astro Awani %35 ile İnternet'te en çok haber yapan ikinci haber sitesidir ve onu %30 ile The Star izlemektedir. Yukarıda bahsedildiği gibi, geleneksel medya, özellikle televizyon ve yazılı basın, kullanıcılar için hâlâ önemlidir.

Rapora göre, geleneksel medyanın (TV, radyo ve basılı) en iyi haber kanalları arasında haftalık kullanım TV3 News, Astro Awani, Harian Metro, Berita Harian, The Star ve Sinar Harian. Sonuç aşağıdaki gibidir:

¹⁵⁸ A.e

Tablo 4.2. En Çok Kullanılan Geleneksel Haber Markasının Yüzdesi

Rapora göre TV3 News, diğer geleneksel medyaya göre çok yüksek bir yüzdeyle en çok kullanılan haber kanalıdır. Sonuç, TV3'ün Malezya'nın ücretsiz yayın yapan bir televizyon kanalı olmasının yanı sıra ülkenin ilk ve en eski özel televizyon kanalı olmasından kaynaklanmaktadır. Sonucu haftalık kullanımda %32 ile Astro Awani News ve en çok kullanılan dördüncü çevrimdışı kanal olan Berita Harian'dan sadece %1 farkla %24 ile The Star beşinci sırada yer almıştır.

4.2.1. Astro Awani

Tüm Asya Uydu Televizyonu ve Radyo Operatörü veya kısaltması olan Astro, Malezya'da doğrudan yayın yapan uydu ödemeli televizyon hizmetinin kanalıdır. Dijital uydu televizyon ve radyoyu Malezya ve Brunei'deki evlere iletir. Astro, Astro All Asia Networks plc'nin yüzde yüz iştiraki olan MEASAT, Broadcast Network Systems'a aittir ve onun tarafından işletilmektedir. Bu şirket, Tegas Sdn Bhd ve iştiraklerine ve Khazanah Nasional Berhad'a ait Astro Holdings Sdn Bhd'nin başarılı bir devir teklifinin ardından 14 Haziran 2010 tarihinde Bursa Malaysia Securities Berhad Ana Pazarından çıkarılmıştır. Bukit Jalil, Kuala Lumpur'da bulunan All Asia Broadcast Center'da ve Cyberjaya'da MEASAT'ta faaliyet göstermektedir.¹⁵⁹

¹⁵⁹ Latif, Roslina Abdul, ve Madya Dr Faridah Ibrahim. "A study on the decision making process in newsrooms and government policies under Dato'Sri Mohd Najib's Administration: a Comparison between RTM and AstroAwani." Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication 28.2 (2012).

Astro Awani, Astro'nun haber bölümünün yenilenmesinin bir parçası olarak 6 Eylül 2007'de piyasaya sürülmüştür. Programları, güncel olaylar, yaşam tarzı, belgeseller, röportaj programları ve yerel ve uluslararası bir dergi dâhil olmak üzere haberler ve diğer programlardan oluşmaktadır. Astro Awani, 2018'den 2020'ye kadar The Reuters Institute Digital News Report tarafından ulusal kanal RTM ile karşılaştırıldığında bile "en güvenilir" Malezya haber kaynağı seçilmiştir.¹⁶⁰ Haber merkezlerindeki karar verme sürecine ilişkin araştırmalardan¹⁶¹ gibi isimlere göre editoryal süreçlerin çoğunda üst yönetimin etkisi ciddi şekilde hissedilmektedir. Yönetimin elleri, haber odalarında karar verme sürecini belirleyen politikalar tarafından bağlandığında, çoğu zaman, bu "yönergelere" uymamak, buz üzerinde yürümek anlamına gelir. Yönetim her ne kadar editoryel süreçte gazetecilere danışsa da nihai kararı kendisi vermektedir. Araştırmacılara göre ideal durum, gazetecinin karar vermede daha fazla özerkliğe sahip olmasıyla oluşabilir. Ancak bu Malezya'daki haber merkezlerine nadiren gerçekleşen bir durumdur. Ancak son söz yönetimin elinde olmasına rağmen; haberin uzunluğu, haber önerileri, haberlerin düzenlenmesi ve yeniden yazılması, bir haberin ertelenmesi, görsel öneriler ve uzun vadeli haber planları ile ilgili kararlar, yönetimin gazetecilerle bazı istişarelerini içermek zorundadır.¹⁶²

Tüm bunlara rağmen Roslina A.L ve Faridah I. tarafından yapılan bir çalışmada, Astro Awani'deki haber merkezi yapısı aşağıdan yukarıya ve çok dinamik olduğu için oldukça gazetecilik merkezlidir. Buradaki haberler, radyo da dâhil olmak üzere farklı organizasyonlarda farklı kanallar arasında da paylaşılmaktadır.¹⁶³ Astro Awani ve Utusan Online (hükümet temsilcisi) Sannusi, SN ve Fauzi tarafından Başkan Donald Trump'ın Seçim Kampanyası Haber Analizi üzerine yapılan bir başka

¹⁶⁰ Reuters Institute for the Study of Journalism & University of Oxford, "Digital News Report: Malaysia" <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2020/malaysia-2020/> , 2020

¹⁶¹ Latif, Roslina Abdul, ve Madya Dr Faridah Ibrahim. "A study on the decision making process in newsrooms and government policies under Dato'Sri Mohd Najib's Administration: a Comparison between RTM and AstroAwani." Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication 28.2 (2012).

¹⁶² A.e

¹⁶³ A.e

çalışmada, NAM (2017)¹⁶⁴, Astro Awani'nin Cumhuriyetçi aday hakkında birçok eleştirel yorum yayınladığını ortaya koymuştur. Haber sayısı diğer kanallara (Utusan Online) göre daha düşüktür. Astro Awani'nin az sayıdaki haberin canlı video (televizyon) biçiminden daha fazla haber görüntülediği görülmüştür. Ayrıca Astro Awani, yayınlanan güncel haber başlıklarının bir özetini önemli haberler başlığıyla yayınlama eğilimindedir.¹⁶⁵ Çalışmaya göre Astro Awani ve Utusan Online her iki haber sitesinin de Trump'ın seçim kampanyası ile ilgili haberleri bildirirken kendi gündemlerine sahiptir. Bu iki haber kuruluşunun mülkiyeti devlete veya hükümet dostu siyasi partilere ait olmasına rağmen, haber odasındaki gündem belirleme stratejilerinin özellikle uluslararası haberlerin teşhirinde birbirinden farklı olduğu sonucuna varılabilir.¹⁶⁶

4.2.2. The Star

Astro Awani'nin yanı sıra, The Star da Malezyalı okurları temsil eden ana akım bir medya olduğu için The Star'la ilgili de pek çok araştırma yapılmıştır. The Star, Malezya'da tiraj açısından en büyük özel ticari İngilizce gazetedir ve 1971'de kurulmuştur. Star, halka açık Star Media Group'a ait olan Asia News Network'ün bir üyesidir. Nielsen Media Index'e (2011) göre çok sayıda okuyucuya sahip olan çok uluslu ve orta sınıf okuyucuları hedefleyen çevrimiçi bir baskı sunan ilk Malezya gazetesidir. 1.024.000 ve 973.000 okuyucu ile Malezya'daki en yüksek okuyucu sayısına sahiptir. The Star'ın ana hissedarı, Barisan Nasional, siyasi ittifak partilerinden biri ve Malezya'daki Çin toplumunu temsil eden en büyük parti olan *Malaysian Chinese Association* (MCA)'dır.¹⁶⁷ Malezyalılar tarafından sıkça okunan Star, pek çok Malezyalı için en önemli bilgi kaynakları arasında kabul edilmesinin

¹⁶⁴ Sannusi, Shahrul Nazmi, ve Nawwar Aqilah Mohd Fauzi. "Analisis Berita Kempen Calon Pilihanraya Presiden Donald Trump: Kajian terhadap Utusan Malaysia Online dan Astro Awani Online." Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication 33.1, 2017

¹⁶⁵ A.e

¹⁶⁶ A.e.

¹⁶⁷ Sofian, Muhammad Raqib B. Mohd, ve Adnan Hussein. "Media coverage on religious conflict in Malaysia: A preliminary study on how The Star and Utusan Malaysia framed the attempts to subvert the faith and believe of Muslims in a multiracial thanksgiving dinner at DUMC." Procedia-Social and Behavioral Sciences 91 2013, s.461-474.

yanı sıra 2020'de RTM'den sonra en çok "güvenilen kanal"lardan biri olarak listelenmiştir.¹⁶⁸

Gazetelerin kullandığı kaynaklar da gazetelerin zihniyetine bağlıdır. Malezya'da bu zihniyet, siyasi liderlerle güçlü ilişkileri olan politikacılardan ve iş adamlarından ayrılamaz. Buna karşılık bu, gazetelerin belirli bir konuyu nasıl çerçeveleyeceğini belirler.¹⁶⁹ Keza satın alma, personel alımı ve terfiler yoluyla kontrol edilen içeriği ile bir medya kuruluşunda önemli bir rol oynamaktadır. Gazeteler, amirlerinin ve yayıncının siyasi görüşlerinin talimatlarını takip etmeleri gerektiğini doğrularlar. Bu, gazetenin baş yazılarını, köşe yazılarını ve medyadaki haberlerini etkiler.¹⁷⁰ Bir gazeteyi satın alıp gücü eline alan herkes tüm gazetenin kontrolünü elinde tutacaktır. Gazetenin içeriği ve mesajı, gazeteyi kendi iyiliği ve menfaatleri için kontrol eden kişi tarafından belirlenmektedir. Malezya'da liberal parti olduğu söylenen MCA'daki The Star'ın ana paydaşı olarak The Star 1971'den bu yana daha liberaldir.¹⁷¹ Malezya'da liberalizmin kapsamı; İslam'ın demokrasi, kadın hakları ve özgürleşme ile ilgili dini ve toplumsal sorunlar ve güncel meseleler de dâhil olmak üzere liberal çözümler savunmakla ilgilidir. Sözde dini liberalizm, Müslüman dünyasının Filistin meselesi gibi dünya ihtilafını çözmek için Batı ile tanıma, hoşgörü ve müzakere yaklaşımını kullanarak düşünmesi ve hareket etmesi gerektiğini de iddia etmektedir.¹⁷²

Ali, M.N. S. ve Ismail, A.M.¹⁷³ tarafından Malezya'daki Dini Serbestleşme Sorunlarına İlişkin Haberciliğin Yapıları üzerine yapılan bir araştırmada, The Star ve bir Malay ana gazetesi Berita Harian'ın karşılaştırması vardır. The Star, çoğu Malay ve Müslüman olmayan okuyucuların demografisine dayalı bir çalışma seçti. Çalışma, hükümet politikalarının etkisinin haberlerin yayınlanmasında rol oynadığını ortaya

¹⁶⁸ Reuters Institute for the Study of Journalism & University of Oxford, "Digital News Report: Malaysia" <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2020/malaysia-2020/>, 2020

¹⁶⁹ Amir, Jeniri. Teknik wawancara. PTS Professional, 2005.

¹⁷⁰ Sofian, Muhammad Raqib B. Mohd, ve Adnan Hussein. "Media coverage on religious conflict in Malaysia: A preliminary study on how The Star and Utusan Malaysia framed the attempts to subvert the faith and believe of Muslims in a multiracial thanksgiving dinner at DUMC." *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 91 2013, s.461-474.

¹⁷¹ A.e

¹⁷² Ali, Mohd Nor Shahizan, ve Ahmad Munawar Ismail. "Konstruk Pelaporan Pemikiran Isu Liberalisasi Agama Dalam Portal Berita Harian dan The Star." *Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication* 33.1, 2017.

¹⁷³ A.e

koymuştur. Bu, Ehl-i Sünnet ve'l Cemaat'a aykırı her türlü ideolojiyi reddeden bir politikadır. Doğrudan hükümete bağlı olmayan The Star ile liberal bir meseleyi bildirirken Berita Harian arasında bir fark vardır. Çalışma ayrıca, olumlu (desteklemek için), olumsuz (eleştirmek) veya nötr kapsama vurgusunu da analiz etmiştir. Sonuç olarak, The Star'ın LGBT konularındaki vurgusunun çoğu nötr, %21 olumlu ve yalnızca %15 olumsuz vurgudur. Bu nedenle alışma, The Star'ın hükümet politikasına rağmen dini konularla ilgili habercilikte daha liberal olduğu ve hassas olmadığı sonucuna varmıştır.

Yang ve Md Sidin¹⁷⁴, Madde 11 (1) 'e göre Malezya'da kaçak yaşayan bir Malay mürted Müslüman kadın hakkında Malezya'daki tartışmalı konuyla ilgili The Star haberi üzerine bir çalışma daha yapmıştır.¹⁷⁵ Çalışma, ereveleme teorisi dhilinde yürütülmüş ve The Star'ın, raporlarında çoğunlukla 'çatışma' çerçevesini kullandığını göstermiştir. Star ayrıca dengeli bir şekilde "sorumluluk" ve "efekt" erevelerini kullanmıştır. The Star, "sorumluluk" erevesinde, genellikle bu çatışmayı çözme sorumluluğunu hükümete havale etmiştir. Olayla ilgili haberlerde The Star gazetesinin 'insani' erveyi çok az kullandığı grlmştir.

¹⁷⁴ Yang, L. F., ve Md Sidin Ahmad Ishak. "Framing religious disputes: A comparative analysis of the Lina Joy controversy reported by Malaysian newspapers." The Journal of the South East Asia Research Center for Communication and Humanities 3.2,2011, s.21-37.

¹⁷⁵ Adil, Mohd Azam Mohd, ve Mohamed Azam. "Punishment for apostasy: conflict between the right to freedom of religion and criminal sentence, a case study in Malaysia." Jurnal CITU 1, 2005

BEŞİNCİ BÖLÜM BULGULAR VE TARTIŞMA

Yukarıda da vurgulandığı gibi Yüzyılın Anlaşması'yla ilgili ilk resmî açıklama 28 Ocak 2020'de yapılmıştır. Duyuru, Washington'un Haziran 2019'da Bahreyn'in başkenti Manama'da düzenlenen 'Refah için Barış' başlıklı planın ekonomik bölümünü yayınlamasından yaklaşık sekiz ay sonra gelmiştir. Astro Awani'nin Yüzyılın Anlaşması ile ilgili haberleri 24 Ocak'ta yapılan resmî açıklamadan bile öncedir ve The Star da 26 Ocak'taki resmî açıklamadan daha önce bu konudaki ilk haberi vermiştir. Her iki ajans da Trump tarafından yapılan duyuruya dikkat etmiş ve Astro Awani, ilgili haberlerin çoğunu "önemli haberler" olarak sınıflandırmıştır.

Bu araştırmanın zaman çerçevesi 28 Ocak 2020'den 22 Mart 2020'ye kadardır. Bu süre içinde Astro Awani, Yüzyılın Anlaşması ile ilgili makaleler ve videolardan oluşan 14 çevrimiçi haber yayınlarken, The Star çevrimiçi 24 haber yayınlamıştır. Astro Awani'nin haber tarihini güncelleme sırası aşağıdaki şöyledir: Resmî açıklamadan sonraki ilk haber aynı tarih olan 28 Ocak'ta video olarak yayınlanmıştır. İkinci haber 29 Ocak'ta yayınlanan videoda da yer almıştır. Üçüncü haber 30 Ocak'ta yayınlanmıştır. 31 Ocak'ta iki makale yayınlanmış ve bir sonraki 2 Şubat - 4 Şubat tarihlerinde her gün birer haber yayınlanmıştır. Bir sonraki haber 10 Şubat'ta, 11 Şubat'ta da bir makale yayınlanmış ve bir video biçiminde haber olarak yayınlanmıştır. 12 Şubat'ta üç haber yayınlanmış ve son olarak 14. haber 17 Şubat'ta yayınlanmıştır.

The Star'ın haber tarihinin internet üzerinden yayınlanma sıralaması ise şu şekildedir: İlk haber, yayınlanan bir makale ile resmî açıklamanın yapıldığı gün yayınlanmıştır. 29 Ocak'ta altı makale yayınlanmıştır. 30 Ocak'ta bir makale, 31 Ocak'ta üç makale yayınlanmıştır. 1 Şubat'ta bir haber, ardından 2 Şubat'ta üç haber yayınlana girmiştir. 4 Şubat'ta bir makale yayınlanmış ve 8 Şubat'ta üç haber takipçiler ile buluşmuştur. 9 Şubat'ta iki makale yayınlanmıştır. Sonra, 10 Şubat - 12 Şubat tarihleri arasında her gün bir makale yayınlanmıştır. Çalışma dönemindeki son haber de bir makale ile 16 Şubat 2020 tarihinde yayına girmiştir.

Haberlerin kaynağıyla ilgili olarak, çalışma tüm Astro Awani haberlerinin kaynağının yerel haber ajanslarından geldiğini ortaya çıkarmıştır: Bernama ve Astro

Awani. The Star'ın, yerel kaynaklarından, özellikle de Bernama'dan gelen 24 haberden sadece 8'i çelişkili sonuçlar vermiştir. 24 haber kaynağından 16'sı uluslararası kaynaklardan gelmektedir ve bunların çoğu Reuters, biri ise Tribune News, Arab News ve Asia News Network kaynaklıdır. Bunun yanı sıra, Astro Awani haberlerinin çoğu, köşe yazarı bölümünde özellik olarak editoryal türde iken, The Star haberlerinin çoğu düz haber özelliğindedir. Haberler Entman'ın (1993) dört çerçeveleme işlevi modeline göre analiz edilmiştir.

Bu bölüm iki kısma ayrılacaktır: Astro Awani haberlerindeki çerçeveleme işlevi ve The Star haberlerindeki çerçeveleme işlevi.

5.1. Astro Awani

5.1.1. Astro Awani Haberlerinde Çerçeveleme

Aşağıda yer alan haber başlıkları ve onlara ait çözümlemeler yukarıda da vurgulandığı gibi çerçeveleme kuramının Entman yöntemine göre yapılmıştır. Entman tarafından belirlenen işlevlerden, rastlananlarının altı çizilmiştir.

1. Başlık: “Trump, Filistin'in Beyaz Saray Destekli Barış Planını Kabul Ettiğine İnanıyor.” (28 Ocak 2020)¹⁷⁶

28 Ocak'taki ilk haberle ilgili olarak; çerçevelemenin işlevlerinden sorunu tanımlayan yalnızca bir işleve rastlanmıştır. Makale, Trump'ın resmî açıklaması yapılmadan önce video şeklinde yayınlanmıştır. Belirleyici sorun, “Beyaz Saray Destekli Barış Planı” olan haber başlığında bulunmuştur:

Başkan Donald Trump, Filistinlilerin İsrail'le bir daha ilan edilmeyecek bir barış planını kabul edecekleri konusunda iyimser. Beyaz Saray sponsorluğundaki politika planının bugün ayrıntılı olarak açıklanması bekleniyor.

¹⁷⁶ Astro Awani, “Pelan Daman Aturan Trump diyakini gagal” (28 Ocak 2020) <https://www.astroawani.com/video-dunia/trump-yakin-palestin-setuju-dengan-pelan-damai-tajaan-white-house-1830655>

2. Başlık: “Başkan Trump, Bir Batı Asya Barış Planı Sunuyor.” (29 Ocak 2020)¹⁷⁷

Yine ertesi gün, bir video biçimindeki haberde sorunu ve nedenini tanımlayan iki işleve rastlanmıştır. Belirleyici sorun, Trump'ın sunduğu “barış planı” ve sorunun nedeni haberlerde “Kudüs'ü İsrail'in Başkenti Olarak Sürdürmek” ifadesiyle çerçevelenmiştir. Tam cümle aşağıdaki gibidir:

Başkan Donald Trump, Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak kabul eden Batı Asya barış planını ilettiler. Bu öneriler arasında Filistin için bağımsız bir devletin kurulması ve İsrail'in batı yakasındaki yerleşim yerleri üzerindeki egemenliğinin tanınması yer alıyor.

3. Başlık: “Trump’ın Barış Planının Başarısız Olduğuna İnanılıyor.” (30 Ocak 2020)¹⁷⁸

Bir sonraki haber 30 Ocak'ta bir makale olarak yayınlanmıştır. Burada çerçevelenin dört işlevinden üçüne rastlanmıştır. Sorunu tanımlayan ilk işlev, Trump'ın planının başarısızlığını düşündüğü başlıktır. Aşağıdaki alıntı, bununla ilgili daha fazla ayrıntı vermektedir:

Birleşmiş Milletler Daimî Gözlemcileri, Başkan Donald Trump tarafından Filistin için öne sürülen barış planının başarısız olacağından eminler.

İkinci işlevi olan sorunun nedeninin belirlenmesi, Trump'ın planının "barışın tam tersi" olduğunu ve "Kudüs'ün İsrail'in başkenti olarak tanınmasına dâhil edilen uluslararası uzlaşmaya dayanmadığını" ortaya koymuştur. Nedeni tespit etmek aşağıdaki paragraf aracılığıyla olmuştur:

Riyad Mansour, aynı zamanda planı "barışın zıddı" veya barışa aykırı ve Filistinlilerin haklarını ihlal edici olarak nitelendirdi. Kesin olarak, Filistin halkı kesinlikle böyle adaletsiz bir planı kabul etmeyecektir. "Barış planı barışa aykırı ve Filistin için gelip müzakere etmenin heyecan verici bir şey olduğu hiç de doğru değil.

¹⁷⁷ Astro Awani “Presiden Trump Kemuka Pelan Damai Asia Barat” (9 Ocak 2020) <https://www.astroawani.com/video-dunia/presiden-trump-kemuka-pelan-damai-asia-barat-1830825>

¹⁷⁸ Astro Awani, “Pelan Damai Aturan Trump diyakini Gagal” (30 Ocak 2020) <https://www.astroawani.com/berita-dunia/pelan-damai-aturan-trump-diyakini-gagal-229361>

Üçüncü işlev olan ahlaki yargı, BM için Filistin Daimî Gözlemcisi tarafından sözü edilen planın Filistin ve uluslararası toplumun "iradesine" aykırı olduğunu düşünmüş olmasıdır:

Plan, Filistinlilerin birliğini ve kalplerinin güçlenmesi sonucunu doğuracak ve uluslararası toplumun sergilediği savunmayı başarısızlığa uğratacaktır.

4. Başlık: “İsrail-Filistin Barış Planı Asla Kabul Edilemez – PMO” (31 Ocak 2020)¹⁷⁹

31 Ocak'taki ilk makale, Malezya Başbakanlık Ofisi'nin (PMO) duruşunu belirten ve dört işlevi de içeren uzun metrajlı haber tipidir. Tanımlanan sorun, Orta Doğu Planını hiçbir şekilde kabul edilemez bir plan olarak tanımlamaktır ve aşağıdaki paragrafta görülmektedir:

Malezya, ABD Başkanı Donald Trump'ın Salı günü açıkladığı Ortadoğu Barış Planı'nı tamamen kabul edilemez bir plan olarak nitelendirdi.

Bir sonraki metin, bu paragraftaki planın önyargısını açıkça belirten tanımlama işlevi ile devam etmektedir:

Öneri son derece önyargılı, İsrail'in lehine Filistin halkının sefaletine sebep olacak sinsi bir avantaj sağladığı görülüyor.

Bu konudaki ahlaki yargı, İsrail Apartheid döneminde Filistinlilerin on yıllardır tecrübe ettiği şiddet ve adaletsizlik üzerinden "İsrail işgalinin zulmü" olarak düşünülebilir. Aşağıda belirtildiği gibi bu işleve odaklanan ve onu daha baskın hale getiren birçok cümle olduğu görülmektedir:

Planın en önemli sonuçları arasında, iki devletli bir çözümün çerçevesine rehberlik eden ve Filistinlilerin 1967'den önceki sınırlara dayalı bir devlet iddiasını artık uygulanamaz hale getirip, önceki anlaşmalardan vazgeçilmesi yer alıyor. Başka bir deyişle, Filistinliler herhangi bir özerklik ve özgürlük olmadan İsrail apartheid yönetimi altında yaşamaya zorlanıyor. Mülteciler konusunda Arap ülkelerine sığınan Filistinlilerin de normalleşme sürecinin bir parçası olarak vatandaşlığa alınacağını söyledi.

¹⁷⁹ Astro Awani, “Pelan Damai Israel Palestin Tidak Boleh Diterima Sama Sekali-PMO” (31 Ocak 2020) <https://www.astroawani.com/berita-malaysia/pelan-damai-israelpalestin-tidak-boleh-diterima-sama-sekali-pmo-229528>

Sorunun çözülmesi işlevi, aşağıda görüldüğü gibi, iki ülke arasındaki sorunun çözümünü uluslararası hukuka bağlamında destekleyerek “Malezya Filistinlilerin yanında” vurgusu öne sürülerek oluşmuştur:

“Malezya, 1967'den önce var olan sınırlara dayanan, başkenti Doğu Kudüs olan iki devletli bir çözüm yoluyla bağımsız bir Filistin devletinin kurulmasının, Filistin-İsrail çatışmasına tek uygun çözüm olduğu şeklindeki tutumunun arkasında duruyor.” Bu arada Malezya, İsrail-Filistin çatışmasına uluslararası hukuk ve rasyonel Birleşmiş Milletler (BM) kararlarına dayalı âdil ve kalıcı bir çözüm bulmak için ilgili taraflarla müzakereler yaparak somut ve dürüst çabaları desteklemeye devam edecek.

5. Başlık: “İsrail-Filistin Barış Planı Mitingine 300 Kişi Katıldı.” (31 Ocak 2020)¹⁸⁰

Video haber olan bu içerik iki çerçeveleme işlevi içermektedir. Bunlar sırasıyla sorunu tanımlamak ve nedenini belirlemektir. Tanımlayıcı konu, protestoya katılanların sayısını içeren haber başlığında çerçevelenmiştir: “İsrail-Filistin barış planı mitingine 300 kişi katıldı.” Sorunun nedeni olarak, Trump planı saçma olarak çerçeveleniyor ve “Filistinlilerin haklarını ihlal etmektedir” denmiştir. Tam cümle aşağıdaki gibidir:

Miting protestoları ve ABD Büyükelçiliği temsilcilerinin, Cuma günü, Başkan Donald Trump tarafından açıklanan ve Filistinlilerin haklarını ihlal ettiği iddia edilen İsrail-Filistin Barış Planı ile ilgili bir mutabakat anlaşmasının temin edilmesi.

6. Başlık: Malezya 'tarafı' İsrail-Filistin Barış Planını reddediyor- STK'lar (31 Ocak 2020)¹⁸¹

Aynı gün bir sonraki makale, Malezya'daki STK'ların duruşunu anlatan köşe yazıları bölümünde editoryal haberlerdir. Haber ayrıca dört işlevi de içermektedir. Sorunu belirleme işlevi, planın Malezyalı STK'lar tarafından şu cümle ile reddedildiği düşünülmesi ile oluşmuştur:

¹⁸⁰ Astro Awani, “300 Hadir Protes Perhimpunan Pelan Damai Israel Palestin” (31 Ocak 2020) <https://www.astroawani.com/video-malaysia/300-hadir-protos-protos-perhimpunan-pelan-damai-israel-palestin-1831294>

¹⁸¹ Astro Awani, “Malaysia Tolak Pelan Damai Israel Palestin” (31 Ocak 2020) <https://www.astroawani.com/berita-malaysia/malaysia-tolak-pelan-damai-israel-palestin-yang-berat-sebelah-ngo-229494>

On bir sivil toplum kuruluşu (STK), ABD Başkanı Donald Trump'ın İsrail-Filistin Barış Planı düzenlemelerini, saçma olduğu ve Filistinlilerin haklarını ihlal ettiği gerekçesiyle kınadı.

Sorunun belirleyici nedeni, planın Filistin haklarını ihlal etmesidir:

Saçma olan ve Filistinlilerin haklarını ihlal ettiği iddia edilen İsrail-Filistin Barış Planı ABD Başkanı Donald Trump tarafından açıklandı.

Ahlaki yargı olan üçüncü işlev, önceki anlaşmaların ihlali ve İsrail işgali altında yaşayan Filistinlilerin aşağıdaki paragrafla şiddet gerçekliği ile ilgili olan önceki maddeyle aynıdır:

... planın en önemli çıkarımlarından biri, iki uluslu devlet çerçevesine dayanan ve Filistinlilerin 1967'den önceki sınırlarına dayalı bir Filistin devleti iddiasını artık geçersiz kılan önceki anayasalara karşı gösterilen cehalettir." Başka bir deyişle, Filistinliler herhangi bir özerklik ve özgürlük olmadan İsrail işgal yönetimi altında yaşamaya zorlanıyor. Barış, yalnızca Siyonistler için hayal kurmayı ve refahı sürdürüyor.

Çözüm öneren son işlev, STK'ların uluslararası toplumu planı kınamaya çağırmasıdır:

Uluslararası toplumdan, Filistinlilerin haklarını ellerinden almak isteyen bir planı durdurmak için ortak bir girişim oluşturmalarını talep ettiler.

7. Başlık: "Saifuddin, 'Yüzyılın Anlaşması' Üzerine Acil Bir Toplantıya Katıldı." (2 Şubat 2020)¹⁸²

Makale, Malezya Dışişleri Bakanı'nın "Yüzyılın Anlaşması" toplantısına katılımıyla ilgili ulusal bölümün altındadır. Çerçevelemenin dört işlevine de rastlanmıştır. Bu makaledeki mesele, Dışişleri Bakanı'nın İslam İşbirliği Teşkilatı'nın (İİT) Cidde'de ortaya çıkan bir toplantısına katılacağıdır. Katılımın nedeni, İsrail ve Filistin için önerilen barış planlarını tartışmak ve Malezya'nın duruşunu sunmaktır.

¹⁸² Astro Awani, "Saifuddin Hadiri Mesyuarat Tergempar Mengenai Deal of Century" (2 Şubat 2020) <https://www.astroawani.com/berita-malaysia/saifuddin-hadiri-mesyuarat-tergempar-mengenai-deal-century-229640>

Ahlaki yargı ile devam eden makale, Malezya'nın bu paragraf aracılığıyla Filistin meselesine olan bağlılığını değerlendirmektedir:

Malezya'nın bu toplantıya katılımı, ülkenin Filistinlilerin mücadelelerine sarsılmaz bağlılığının bir kanıtıdır ve İKT'nin İsrail'in 1967'den beri Filistin topraklarındaki işgalini sona erdirmeye rolünü yeniden vurgular.

İçerik, Malezya'nın uluslararası toplumu bu yolla Filistinlilere karşı durmaya çağırması yönündeki açıklamasını belirten çözüm önerisi ile sürmüştür.

Malezya, uluslararası toplumu Filistinlilerin mücadelesine bağlı kalmaya ve Filistin devletinin egemenliğine saygı göstermeye çağırdı ... Malezya, iki uluslu çözümün Filistin-İsrail çatışması için geçerli tek çözüm olduğu şeklindeki duruşunu yineliyor ...

8. Başlık: “Yüzyılın En Kötü Barış Planı.” (3 Şubat 2020)¹⁸³

3 Şubat 2020 tarihli başlık üç işlev içermektedir. Meseleyi tanımlayan ilk işlevle ilgili olarak, Yüzyılın Anlaşması olan orijinal adının karşısında “Yüzyılın En Kötü Barış Planı” olarak etiketlenen anlaşma olduğu açıkça görülmektedir.

Başkan Trump tarafından önerilen Filistin ve İsrail arasında uzlaşma PLANI, bazıları tarafından 'Yüzyılın En Önemli Antlaşması' (Yüzyılın Anlaşması) olarak adlandırılıyor. Ancak, daha doğru bir tanımlamayla bu, 'Yüzyılın En Kötü Uzlaşma Planı' olarak etiketlenmelidir.

Sorunun nedeni, anlaşmanın İsrail'in suçunu normalleştirmesi ve Filistinlileri anlaşmayı kabul etmeye zorlaması olduğu söylenmektedir. Bu metinden görülebilir:

Gözlemlendiğinde, plan açıkça İsrail'in Filistin topraklarını ele geçirme eylemlerini yasallaştırmayı ve aynı zamanda Filistinlileri bunu tamamen kabul etmeye zorlamayı amaçlıyor. Bunun yanında suçluları ödüllendiren ve kötü muamele görenleri cezalandıran bir plandır.

Bu makalede bulunan iki ahlaki yargı bulunmaktadır ve her ikisi de konuyla ilgili olumsuz yargılardır. Birincisi, karar Filistinlilerin perspektifinden, yani Filistinlilerin yurttaşlığın yanı sıra yönetim hakkını da kaybedeceği ve ikinci olarak

¹⁸³ Nazari I., “Pelan Perdamaian Paling Buruk Abad Ini” Astro Awani, (3 Şubat 2020) <https://www.astroawani.com/berita-dunia/pelan-perdamaian-paling-buruk-abad-ini-229755>

karar uluslararası toplum perspektifinden, anlaşmanın uluslararası hukuka aykırı olacağı ve uluslararası bir teamül olacağı söyleniyor, giderek daha dengesiz bir hal alıyor. Bu iki yargı bu metinde görülebilir:

Filistinli yetkililer kendi sınırları, hava sahaları ve kaynakları üzerinde hiçbir kontrole sahip olamayacak ve dolayısıyla anlamlı bir egemenliğe sahip olmayacak. İşgal altındaki Filistin topraklarında aslında uluslararası hukuka göre yasadışı olan İsrail yerleşimleri, plan tarafından İsrail'in bir parçası olarak tanınacak. Son olarak, Filistinli mültecilerin 1948'den beri BM'nin 194 kararıyla tanınan anavatanlarına dönme hakları da bu planla kaldırılacaktır.

... uluslararası toplumun İsrail'in uluslararası hukuk ihlallerini yasallaştırdığı anlamına gelir. Bu, ordu gücüne sahip bir ülkenin diğer ülkelerin topraklarını yasadışı olarak ele geçirme eylemlerini teşvik edecektir. Elbette bu, gelecekte giderek daha istikrarsız hale gelecek uluslararası bir ortama katkıda bulunacaktır.

9. Başlık: “İslam İşbirliği Teşkilatı, Trump'ın İsrail Filistin Barış Planını Reddetti.” (4 Şubat 2020)¹⁸⁴

4

Şubat'taki haber video olarak yayınlanmıştır ve dört işlevden ikisini içermektedir: sorunları tanımlama ve çözümler önerme. Konu, Trump'ın barış planının İİT tarafından reddedilmesi olarak tanımlanmıştır. Haber, İİT'nin tüm üyelerini planı reddetmeye çağıran İİT'nin önerisiyle gelmiştir. Tam cümle aşağıdaki gibidir:

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), ABD Başkanı Donald Trump'ın Batı Asya barış planını reddediyor. Örgüt, üye ülkelerini planın uygulanmasında ABD yönetimiyle işbirliğini reddetmeye çağırdı.

10. Başlık: “Anwar, Tüm İslami Hükümetlere Adalet Talep Etme Konusunda Filistin'e Yardım Etme Çağrısında Bulundu.” (10 Şubat 2020)¹⁸⁵

10 Şubat tarihli makale dört işlevden üçünü içermektedir. İlk işlev sorunu tanımlamak. Malezya parlamentosundan bir kişi olan Anwar'ın çağrısı ile yapılması

¹⁸⁴ Asto Awani, “Pertubuhan Kerjasama Islam Tolak Pelan Damai Trump Israel Palestin” (4 Şubat 2020) <https://www.astroawani.com/video-dunia/pertubuhan-kerjasama-islam-tolak-pelan-damai-trump-israel-palestin-1831875>

¹⁸⁵ Astro Awani “Anwar Seru Semua Kerajaan Negara Islam Bantu Palestin Tuntut Keadilan” (10 Şubat 2020) <https://www.astroawani.com/berita-malaysia/anwar-seru-semua-kerajaan-negara-islam-bantu-palestin-tuntut-keadilan-230279>

gereken eylemi düşünmek olacaktı. Belirleyici sorun, Filistinlilerin şu anda karşı karşıya olduğu şeyin “adaletsizlik” olduğunu düşündürmektedir. Bir sonraki işlev, Müslüman liderlerin kendini bu sorunun çözümüne adanmış ve bunun retorikte kalmaması ihtiyacının olduğu bir sorunu belirlemektir. Alıntı aşağıdaki gibidir:

Söyleyecek hakkım varsa, tüm İslam devleti hükümetlerini çağırarak isterim, bir İslam devleti olarak gücümüz var ve halkımız (Müslümanlar) adaletsizlikle karşı karşıyadır. Bizim hakkımız bu.

11. Başlık: İsrail, Filistinlilerle Müzakereleri Sürdürmeye Kararlı Olduğunu İddia Ediyor.” (12 Şubat 2020)¹⁸⁶

12 Şubat'ta bir video biçiminde yayınlanan haber, yalnızca bir çerçeveleme işlevi içermektedir: bu çerçeve sorunun tanımlanmasıdır. BM meclisinin İsrail temsilcisinin, Filistin Başbakanı'nı “barış” anlaşmasını kabul etmeye ve terörü reddetmeye “çağırdığı” iddia ediliyor. İfade aşağıdaki gibidir:

İsrail'in BM büyükelçisi daha önce Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abas'ı terörü reddetmeye ve Batı Asya ihtilafını çözmek için müzakerelere başlamaya çağırdı. Danny Danon bu açıklamayı BM Güvenlik Konseyi Toplantısından önce yaptı.

12. Başlık: Filistin Başkanı: “Trump'ın Barış Planı Bağımsız Bir Devletin Kurulmasını Reddediyor.” (12 Şubat 2020)¹⁸⁷

Sonraki haber, sorunu tanımlamak, belirlemek ve çözüm önerme olarak üç işlevi içeren bir video formudur. Sorun Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas'ın plana karşı olmasıdır. Sorunun nedeni, "Trump'ın Barış Planı bağımsızlık ulusunun kuruluşunu (Filistin) reddediyor" ve paragraf, Filistin başkanının BM'yi acil bir toplantı yapmaya çağıran çözüm önerisiyle gelmiştir:

Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Başkan Donald Trump'ın barış planını kendileri için bağımsız bir devlet kurulmasını reddetme girişimi olarak nitelendirdi. Mahmud, Birleşmiş

¹⁸⁶ Astro Awani, “Israel Dakwa Komited Terus Berunding dengan Palestin” (12 Şubat 2020) <https://www.astroawani.com/video-dunia/israel-dakwa-komited-terus-berunding-dengan-palestin-1833190>

¹⁸⁷ Astro Awani, “Presiden Palestin: Pelan Damai Trump nafi penubuhan negara merdeka” (12 Şubat 2020) <https://www.astroawani.com/video-dunia/presiden-palestin-pelan-damai-trump-nafi-penubuhan-negara-merdeka-1833194>

Milletleri özel bir zirve yapmaya ve daha önceki birkaç kararla kararlaştırıldığı gibi iki uluslu çözümü gerçekleştirmeye çağırdı.

13. Başlık: “ABD: Filistin Uzlaşmalı.” (12 Şubat 2020)¹⁸⁸

12 Şubat'ta, bir videoda yayınlanan haber, dört işlevden üçünü içermektedir. İlk işlevler; ABD'nin anlaşma için uzlaşması gereken Filistinlilere yönelttiği sorunu tanımlamaktır. Cümle şöyledir:

ABD'nin BM Büyükelçisi Kelly Craft, Filistin'in uzlaşması gerektiğini vurguladı.

Bir sonraki işlev, Filistinlilerin anlaşmanın uygulanması için taviz vermesi gereken meseleyi aşağıdaki cümleden tanımlamaktır:

..... Batı Asya'da barış umudunun hayata geçirilmesini sağlamak için.

O halde, bu makaledeki son işlev, büyükelçinin anlaşmayı "başarılı" bir plan olarak savunduğu ahlaki yargıdır. İfade aşağıdaki gibidir:

Craft ayrıca, Trump Barış Planını en yüksek başarı beklentisine sahip plan olarak savundu.

14. Başlık: “Trump’ın Batı Asya Barış Planı Gömülecek – Filistin” (17 Şubat 2020)¹⁸⁹

Bu video haber ise dört işlevden ikisini içermektedir: Tanımlayıcı mesele Filistin başbakanı planın “gömüleceğini” söyleyerek Trump planına karşı çıktı cümlesi ile tespit edilmiştir. Bir sonraki işlev ise, sorunun, planın aslında İsrail başbakanı ile Trump arasında bir "mutabakat notu" olduğuna karar verildiği ahlaki yargıdır:

Filistin Başbakanı, planın yakında gömüleceğini söyleyerek ABD Başkanı Donald Trump’ın Batı Asya Barış Planını şiddetle eleştirdi. Münih Güvenlik Konferansı'nda konuşan Mohammad

¹⁸⁸ Astro Awani, “AS: Palestin wajar berkompromi” (12 Şubat 2020) <https://www.astroawani.com/video-dunia/palestin-wajar-berkompromi-1833191>

¹⁸⁹ Astro Awani, “Pelan Damai Asia Barat Trump akan terkubur – Palestin” (17 Şubat 2020) <https://www.astroawani.com/video-dunia/pelan-damai-asia-barat-trump-akan-terkubur-palestin-1834054>

Shtayyeh, planın İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu ile Trump arasındaki mutabakat notundan başka bir şey olmadığını söyledi.

Tablo 5.1. Astro Awani'den Entman'ın Ortaya Çıkan İşlevleri

	Tarihler	Sorunları Tanımlama	Sorunların Nedenlerini Belirleme	Ahlaki Bir Yargıya Varma	Çözüm Önerileri
1	Ocak 28	"Beyaz Saray sponsorluğundaki barış planı"			
2	Ocak 29	Batı Asya barış planı sunuldu	Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak sürdürmek		
3	Ocak 30	Barış planının başarısız olduğuna inanılıyor	Barışın tersi	Birliğin sonucu başarısız olmak	
4	Ocak 31	Kabul edilemez plan	Teklif önyargılı	İsrail Apartheid'in şiddeti ve adaletsizliği	Malezya Filistinlinin yanında
5	Ocak 31	300 İsrail-Filistin barış planı mitingine katıldı	Plan "saçma" ve "Filistin haklarını ihlal ediyor"		
6	Ocak 31	Malezya'daki STK'lar Trump planını kınadı	Plan Filistin hakkını ihlal ediyor	İsrail Apartheid yönetimi altında Filistinlinin şiddet gerçekliği	Uluslararası toplum planı durdurmak için girişime katılacak
7	Şubat 2	Malezya bakanın İİT toplantısına katılımı	Barış planını tartışmak için	Malezya'nın Filistin için "Taahhüdü"	Malezya, uluslararası toplumu Filistinlilere bağlı kalmaya çağırıyor

8	Şubat 3	"Yüzyılın en kötü barış planı"	İsrail suçunu normalleştirmek ve Filistinlileri anlaşmayı kabul etmeye zorlamak	Filistinli hak ve vatandaşlığını kaybedecek / uluslararası hukuka aykırı anlaşma	
9	Şubat 4	İİT tarafından Trump'ın 'barış planının' reddedilmesi.			İİT tüm üyelerini planı reddetmeye çağırdı
10	Şubat 10	Malezya parlamentosundan Anwar'ın çağrısı ile harekete geçilmesi gerekiyor	Filistinlinin şu anda karşı karşıya olduğu şey "adaletsizlik"		Müslüman liderlerin kendini soruna adanması ve retorikte kalmaması
11	Şubat 12	İsrail, Filistin'i anlaşmayı kabul etmeye ve "terörü" reddetmeye çağırdı.			
12	Şubat 12	Filistin Devlet Başkanı plana karşı	Trump bağımsızlığı ulusların kuruluşunu reddediyor		Filistin Başbakanı BM'yi özel bir zirve yapmaya çağırdı
13	Şubat 12	ABD, anlaşma için Filistinlilerin "uzlaşması" na seslendi	Filistinli anlaşmanın uygulanması için taviz verecek		ABD büyükelçisi anlaşmayı "başarılı" bir plan olarak savunuyor
14	Şubat 17	Filistin başbakanı Trump planını yere çarptı		İsrail başbakanı ve Trump arasında "mutabakat notu"	

5.1.2. Astro Awani'de Haberin Vurgu Kapsamı

Yüzyılın Anlaşması kapsamı olumlu, olumsuz, dengeli ve nötr içerik açısından değerlendirilmiştir. Haber hikâyesinin vurgusunun değerlendirilmesi, metodoloji bölümünde zaten ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

- 1) Ocak 28'deki ilk haberin yer almasıyla davaya olumlu bakılıyor (Deal of Century). Konuyla ilgili “iyimser” olan olumlu sözler içeriyor. "Trump, Filistin'in İsrail ile" barış planına "katılacağı konusunda iyimser ..."
- 2) Ocak 29'daki ikinci haberde, haberin sadece yüzyılın anlaşmasıyla ilgili Trump duyurusunu tanıttığı haberin vurgusu tarafsız bir içerik olarak değerlendiriliyor.
- 3) Ocak 30 ile ilgili yazıda planla ilgili haberin vurgusu olumsuzdu. Yüzyılın anlaşması “başarısız” plan olarak tanımlandı. "Adaletsizlik" ve "önyargılı" kelimeleri, Trump planını tanımlamak için kullanıldı.
- 4) Ocak 31'deki ilk haberde ayrıca yüzyılın anlaşması hakkında olumsuz bir vurgu ve Filistin ile ilgili olumlu bir hava vardı. Planı ve Trump eylemini tanımlamak için "gülünç", "ihlal" ve "kaba" kelimeleri kullanıldı.
- 5) Ocak 31 ile ilgili bir sonraki makale, “barış anlaşması” hakkında olumsuz bir vurgu içeriyordu. Kullanılan kelimeler "saçma" ve "ihlal ediyor."
- 6) Aynı gün bir sonraki makale de planla ilgili olumsuz haberler içeriyor. Konuyu anlatmak için “kabul edilemez”, “önyargılı”, “hakları ihlal etme” sözcükleri kullanılmış ve planın etkisini anlatmak için “Filistinli mültecilerin kaderi görmezden gelinmeye devam edecek” gibi bir cümle de kullanılmıştır.
- 7) Şubat 2'de, haberin Filistin için bir taahhüt olarak bakanın toplantıya katılımını bildirdiği makale olumlu bir içeriğe sahipti. "Filistin mücadelesi" kelimesi, Filistin hakkında olumlu bir vurgu göstermek için kullanılıyor. Bu arada, İsrail'den bahsetmek için "işgal" kelimesinin kullanıldığı yerde İsrail için olumsuzluklar içeriyordu.
- 8) 3 Şubat'ta haber, yüzyılın anlaşmasını anlatan olumsuz bir üslup içeriyordu. Plan, "yüzyılın en kötü planı" olarak nitelendirildi. Bunun yanı sıra “gasp” ve “müsadere” kelimeleri de İsrail'in eylemini tanımlamak için kullanıldı. Plan

aynı zamanda "İsrail'in Filistin topraklarına el koyma eylemlerini yasallaştırmak" olarak da tanımlanıyor.

- 9) 4 Şubat'ta haber, İİT'nin anlaşmayla ilgili açıklaması hakkındaydı. Haber, İKT'nin "barış planı"ndaki duruşunu göstermek için "reddetmek" kelimesinin kullanıldığı olumsuz bir vurgu.
- 10) Bir sonraki haber Malezya parlamento üyesinin açıklamasıyla ilgiliydi ve 10 Şubat'taydı. Kapsamı plan hakkında olumsuzdu. Planı tanımlamak için "adaletsizlik" kelimesi kullanıldı.
- 11) 12 Şubat'taki haber, İsrail'in Filistin'e verdiği temsilci ifadesiyle ilgiliydi. Diğer Astro Awani haberlerinden farklı olarak, bu kez İsrail tarafında "barış planını" yaparken İsrail'i tanımlamak için kullanılan "taahhüt" kelimesi olumludur.
- 12) Aynı gün bir sonraki haber, Trump hakkında olumsuz olarak değerlendiriliyor. Haberde, Filistin Devlet Başkanı planı "Filistin bağımsızlığını reddetmek" olarak nitelendirdi, deniyor.
- 13) 12 Şubat'taki son makale de plana olumlu yer verdi. ABD büyükelçisi planı anlatmak için makalesinde "barış için umut" ve "başarılı" kelimeleri kullanıldı.
- 14) Son olarak 17 Şubat'ta çıkan haber de olumsuz olarak değerlendirildi. Haber, Trump planına atıfta bulunarak "yere çarptı" ve "gömülecek" kelimelerini kullandı.

5.2. The Star'daki Bulgular

5.2.1. The Star'da Çerçeveleme İşlevi

1. Başlık: "Filistin Elçisi: Ortadoğu Barış Planı İsrail'i İşgale İtecek." (Ocak 28, 2020)¹⁹⁰

Resmî açıklamanın ilk günü olan 28 Ocak'ta çerçevelemenin iki işlevine rastlanmıştır. Konuyu tanımlayan ilk işlev, barış planının "yanlış yönde" gittiğini düşündürmektedir. Aşağıdaki alıntı, bununla ilgili daha fazla ayrıntı vermektedir:

¹⁹⁰ Baker. L, "Middle East peace plan will push Israel into apartheid - Palestinian envoy" The Star (28 Ocak 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/28/middle-east-peace-plan-will-push-israel-into-apartheid---palestinian-envoy>

ABD Başkanı Donald Trump'ın Ortadoğu barış planı, İsrail'e bir apartheid devleti kurması için etkin bir şekilde yeşil ışık yakıyor.

İkinci işlev olan sorunun nedeninin belirlenmesi ise aşağıdaki ifadelerde kendisini göstermektedir. Bu ifadelere göre; Söz konusu plan İsrail taraflıdır.

Filistinli delege Zomlot: "Kudüs'le ilgili hiçbir şey yok, İsrail'in Batı Şeria, Doğu Kudüs ve Gazze Şeridi'ni ele geçirdiği 1967 Altı Gün Savaşı'ndan önce olan 67 sınırlarından hiçbir şey yok. Bu, Filistin halkının ve Filistin topraklarının Bantustanlaştırılmasıdır."

2. Başlık: "Fransa, Trump'ın Ortadoğu Barış Planını Yakından İnceleyeceğini Söylüyor." (Ocak 29, 2020)¹⁹¹

29 Ocak'ta 'ki içerikte tanımlama problemi dair bir işleve rastlanmıştır. Mesele, Fransa'nın Trump'ın "barış anlaşmasını" gerçekleştirme "çabasını" memnuniyetle karşılaması bu işlevi ortaya çıkaran ifadedir:

Fransa, Başkan Trump'ın çabalarını memnuniyetle karşılıyor ve sunduğu barış programını yakından inceleyecek.

3. Başlık: "ABD Orta Doğu Barış Planı Bazı Övgülere, Çok Fazla Arap Öfkesine Yol Açıyor." (Ocak 29, 2020)¹⁹²

Ocak 29 ile ilgili bir sonraki makale, Arapların plana yönelik tepkisinin bir derlemesi olan uzun bir makaledir. Makale dört işlevin tümünü içermektedir. Tanımlayıcı işlev olan ilk çerçeveleme haberin başlığında yer almaktadır. Haber, planın Araplar arasında övgüden çok "öfke" uyandırdığını vurgulamaktadır. Buradaki sorunu tanımlama işlevi, planın çatışmayı "bitirmek" olduğunu ileri süren aşağıdaki paragrafta yer almaktadır:

ABD Başkanı Donald Trump, Salı günü Kudüs'ün eteklerinde başkent olduğu bir Filistin devletinin kurulmasını önerdi. Aşağıda (makalede) ABD'nin İsrail ile Filistinliler arasında onlarca yıldır

¹⁹¹ The Star, "France says will study Trump's Mideast peace plan closely" (29 Ocak 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/29/france-says-will-study-trump039s-mideast-peace-plan-closely>

¹⁹² The Star, "U.S. Middle East peace plan prompts some praise, much Arab anger" (29 Ocak 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/29/us-middle-east-peace-plan-prompts-praise-and-condemnation>

süren çatışmayı sona erdirme planına verilen tepkilerden bazıları yer almaktadır.

Bir sonraki işlev, nedeni belirleyen bazı reaksiyonlarda görülmektedir. Öfkeyi artıran sebep, planın bazı şahıslar tarafından "komplo", "saldırgan", "iflas etmiş", "Filistinli için kâbus", Sözcü tarafından Filistin topraklarını "gasp etme", "çöp", "en büyük tehlikeler" planı olarak görülmesidir. Alıntılar aşağıdaki gibidir:

Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas: "Trump ve Netanyahu'ya diyorum ki; Kudüs satılık değil, tüm haklarımız satılık değil ve pazarlık için değil. Komplo anlaşılmaz, geçmeyecek."

Sami Abu Zuhri, Hamas Yetkilisi: "Trump'ın açıklaması saldırgan ve çok fazla öfke uyandıracak ... Trump'ın Kudüs hakkındaki açıklaması saçma ve Kudüs her zaman Filistinlilerin toprağı olacak ... Filistinliler bu anlaşmayla yüzleşecek ve Kudüs Filistin toprağı olarak kalacak."

İran Dışişleri Bakanı Mohammad Javad Zarif: "Sözde 'Barış Vizyonu' iflas etmiş bir emlak müteahhidinin rüya projesidir. Ancak bölge ve dünya için sadece bir kâbustur. Umarım tüm Müslümanlar için bir uyanma sebebi olur. Yanlış ata oynuyor."

Lübnan'ın İran Destekli Hizbullahı: "Bu anlaşma kapsamındaki yerleşim projesinin en büyük tehlikelerinden biri geri dönüş hakkını ortadan kaldırması ve Filistin halkının toprak hakkını gasp etmeyi amaçlamasıdır."

Türk Dışişleri Bakanlığı Açıklaması: "Bu plan, iki devletli çözümü yok etmeyi ve Filistin topraklarını gasp etmeyi amaçlayan bir ilhak planıdır."

Maher Al-Taher, Halkın Kıdemli Yetkilisi Filistin Kurtuluş Cephesi: "Trump'ın ilan ettiği 'yüzyılın anlaşması' tarihin çöplüğüne gidiyor, çünkü Filistin halkı, Filistin davasının tamamen tasfiyesini hedefleyen bu anlaşmayı bozacaktır."

Bir sonraki çerçeveleme işlevi, reaksiyonun bazı ifadelerinde görülebilen ahlaki bir yargıdır. Bu makaledeki ahlaki yargı, iki farklı yargı içermektedir: plana karşı olumlu ve olumsuz tavır. İlk ahlaki yargı, planın Filistin ve İsrail için "parlak" bir geleceğe sahip olması beklenen "kalıcı bir barışa giden gerçekçi bir yol" olarak kabul edilmesidir. Açıklama aşağıdaki gibidir:

İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu: "Ve bugün siz de kalıcı bir barışa gerçekçi bir yol sunarak İsrailliler, Filistinliler ve bölge için parlak bir gelecek, parlak bir gelecek çizdiniz."

Bu arada, karşıt ahlaki yargı, barışa zarar veren "sosyal ve demografik gerilim yaratan" ve "barış içinde bir arada yaşama ihtimalini azalttığı" şeklinde değerlendirilebilecek başka bir ifadeden gelmektedir. Alıntılar aşağıdaki gibidir:

Lübnan'ın İran Destekli Hizbullahı:

... ve yalnızca düşmanın çıkarlarına ve yayılmacı hedeflerine hizmet eden sosyal ve demografik gerginlik ve fitne yaratmak.

- ABD Demokrat Senatörü Patrick Leahy: "Yıllarca boş vaatlerden sonra, onlarca yıllık iki taraflı ABD politikasını yalnızca bir tarafın yararına sistematik olarak dağıtırken, bir şeye 'anlaşma' demek ve reddedileceğini bile bile karşı tarafa dayatmak gülünçtür. Bu, ülkemizin Ortadoğu'da istikrar için bir güç olarak zor kazanılmış rolüne zarar verirken, barış içinde bir arada yaşama umutlarını azaltacak bir plandır."

Diğer işlevler gibi, çözümü öneren dördüncü işlev de bu makaledeki birkaç tepkide görülebilmektedir. İlk çözüm önerisi, İsrail hükümetinin bir Filistin devletini tanımasına izin vermemesini açıkça önerdiği İsrail Aşırı Sağcı Savunmasından gelmektedir:

İsrail hükümetinin bir Filistin devletini tanımasına hiçbir durumda izin vermeyeceğiz.

Bir sonraki öneri, Filistin ve İsrail'i bu planı "değerlendirmeye" teşvik etmek olan İngiliz Dışişleri Bakanı'ndan:

Onları (İsraili ve Filistinli liderleri) bu planları gerçek ve âdil bir şekilde değerlendirmeye ve müzakerelere dönüş yolunda ilk adımı kanıtlayıp kanıtlamayacaklarını araştırmaya teşvik ediyoruz.

Bir sonraki öneri, Uluslararası Kriz Başkanı Robert Malley'in Filistinlilere "kayıplarını" aşmalarını "önermek":

Planın serbest bırakılmasının zamanlamasını belirleyen iç ve İsrail siyasi düşüncelerini ortadan kaldırın ve özüne kadar özetlenen Filistinlilere mesaj şu: Kaybettiniz, üstesinden gelin. Ve diğer ortaklara verilen mesaj, Trump ekibinin Filistinlilerin gerçekçi olmadığını düşündüğü talepleri mizah ederek ağır bir zarar verdikleridir.

4. Başlık: “Suudi Arabistan, Filistin Sorununun Çözümüne Verdiği Desteği Tazeledi.” Dışişleri Bakanlığı (Ocak 29, 2020)¹⁹³

Aynı gün üçüncü makalede dört işlevden üçüne rastlanmıştır: Buradaki tanımlayıcı işlev, Suudi Arabistan'ın Filistin sorununun çözümü için "çaba"yı desteklediğini düşünmektir:

Dışişleri bakanlığının devlet haber ajansı tarafından yayınlanan açıklamasına göre, Suudi Arabistan Salı günü geç saatlerde Filistin sorununa âdil ve kapsamlı bir çözüm bulma yönündeki tüm çabalara verdiği desteği yineledi.

Sorunu belirleyici işlev ise; Trump'ın planının “kapsamlı bir barış planı” geliştirdiği söyleniyordu”:

Bakanlık, Suudi Arabistan'ın ABD Başkanı Donald Trump'ın Filistinliler ve İsrailliler arasında kapsamlı bir barış planı geliştirme çabalarını takdir ettiğini de sözlerine ekledi.

Bu makale aynı zamanda Suudi Arabistan'ın Filistin-İsrail ihtilafına çözüm önerisiyle birlikte gelmiştir. Bu durum aşağıdaki paragrafta şu şekilde görülmektedir

Açıklamada ayrıca Suudi Arabistan'ın Filistin ile İsrail arasında ABD himayesi altında doğrudan barış müzakerelerini başlatmayı teşvik ettiği de söz konusu.

5. Başlık: İranlı Hamaney, Trump'ın Ortadoğu Barış Planının Başarısız Olmaya Mahkûm Olduğunu Söyledi. (Ocak 29, 2020)¹⁹⁴

Aynı tarihteki bir sonraki makale iki işlevi içermektedir: problemlerin tanımlanması ve fonksiyonların tanımlanması. Tanımlayıcı bir konu olarak makale, İran liderinin mahkûm bir başarısızlık planı olarak kategorize ettiği plana ilişkin tutumu hakkında yazılmıştır. Belirleyici konu "önyargılı" plandır. İki işlev aşağıdaki paragrafta görülebilmektedir:

Başkan Donald Trump'ın İsrail-Filistin çatışmasına yönelik barış planı başarısız olmaya mahkûmdu ve tüm Müslüman milletler

¹⁹³ The Star, “Saudi Arabia reaffirms support for solution to Palestinian issue - foreign ministry” (29 Ocak 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/29/saudi-arabia-reaffirms-support-for-solution-to-palestinian-issue---foreign-ministry>

¹⁹⁴ The Star, “Iran's Khamenei says Trump's Middle East peace plan is doomed to fail” (29 Ocak 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/29/iran039s-khamenei-says-trump039s-middle-east-peace-plan-is-doomed-to-fail>

buna karşı çıkmalı ... Sıkı koşullarla bir Filistin devleti kuracak, ancak Batı Şeria'da işgal altındaki İsrail'in Yahudi yerleşimcilerce ele geçirmesine izin verecek bir ABD barış planı!

6. Başlık: “‘ Hamas, Trump'ın 'Saldırgan' Ortadoğu Planına Karşı Çıkacağını Söyledi.” (Ocak 29, 2020)¹⁹⁵

Ocak 29'daki beşinci makale dört işlevden üçünü içermektedir. Bu yazıda belirleyici olan konu Hamas'ın teklifi kınamasıdır. Sorunun nedeni, teklifin “agresif” bir öneri olarak söylenmesidir. Fonksiyonlar aşağıdaki paragraftan alınmıştır:

Filistinlilerin ABD Orta Doğu barış planını kınaması Salı gecesi Gazze'de binlerce protesto gösterisiyle ve militan İslamcı grup Hamas'ın Başkan Donald Trump'ın "saldırgan" önerilerle karşı karşıya geleceğini söyleyerek hızlı bir şekilde geldi.

Makale ayrıca, teklifin “barış içinde yaşadığının” söylendiği ahlaki yargıya da metnin yanında yer vermiştir:

Bazı öngörülerini karıştıran öneriler, İsrail ve gelecekteki Filistin devletinin eşit koşullarla yan yana yaşayacağını getirecek iki devletli bir çözümü içeriyordu.

7. Başlık: “‘ Bahreyn, Filistin Sorununun Çözümüne Yönelik Tüm Çabaları Desteklediğini Söylüyor.” (Ocak 29, 2020)¹⁹⁶

Aynı gün yayımlanan başka bir makale iki işlev içermektedir. Birincisi, Bahreyn'in yüzyılın anlaşmasına verdiği destek ve tanımlanması olan tanımlayıcı konu, planın “adalet” e yönelik “çabalar” olarak değerlendirilmesidir. İşlevler aşağıdaki paragrafta görülebilmektedir.

Bahreyn, Filistin meselesinde âdil ve kapsamlı bir çözüme ulaşmak için tüm çabaları destekliyor... Bakanlık, plan üzerindeki çalışmaları için ABD'ye teşekkür etti ve İsrail ve Filistin taraflarını ABD sponsorluğunda doğrudan müzakerelere başlamaya çağırdı.

¹⁹⁵ Nidal M., “Hamas says it will confront Trump's 'aggressive' Middle East plan” The Star (29 Ocak 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/29/trump039s-mideast-plan-comments-039aggressive039-jerusalem-proposal-039nonsense039---hamas>

¹⁹⁶ The Star, “Bahrain says supports all efforts towards solution for Palestine issue” (29 Ocak 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/29/bahrain-says-supports-all-efforts-towards-solution-for-palestine-issue>

8. Başlık: “Gelecekteki Bir Filistin Devleti İçin Beklenmedik Bir Başkent Olan Abu Dis.” (Ocak 30, 2020)¹⁹⁷

30 Ocak'ta ilk makale dört işlevi de içermektedir. Sorunu tanımlama, Abu Dis'in, yüzyılın anlaşmasında önerildiği gibi Filistin devleti için bir başkent gibi görünmediğidir:

ABD Başkanı Donald Trump'ın Ortadoğu barış planında Filistin başkentine tahsis edilen kasaba olan Abu Dis, Kudüs'ün surlarla çevrili Eski Şehri'nin doğusunda yer alıyor.

ABD planının yayınlanmasına eşlik eden Beyaz Saray belgesi, bariyerin (Kudüs ile Abu Dis arasındaki güvenlik duvarına bakın) "iki tarafın başkentleri arasında bir sınır görevi görmesi" gerektiğini söyledi.

Sorunun tespiti, Filistin'in başkentinin Abu Dis yerine Kudüs olması gerektiğine kesin olarak inanmasıdır, alıntıya atıfta bulunarak:

Abu Dis sakinlerinden Muhammed Faroun: "Filistin'in başkenti Kudüs'tür."

Makale ayrıca, Filistin devlet başkanının Kudüs'ü başkent olarak kabul etmeden anlaşmayı asla kabul etmeyeceğini söylediği ahlaki yargıyı da içermektedir:

Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Kudüssüz bir devleti "herhangi bir Filistinli, Arap, Müslüman veya Hristiyan çocuğun kabul etmesinin imkânsız" olduğundan söz ediyordu.

Çözüm önerisi işlevi ise, Kudüs'ün İsrail'in “başkenti” olarak kalacağı Beyaz Saray tarafından onaylandı cümlesi ile kendisini göstermektedir:

Kudüs, "İsrail Devleti'nin egemen başkenti olarak kalmalı ve bölünmemiş bir şehir olarak kalmalıdır." Şöyle devam etti: "Filistin Devleti'nin egemen başkenti, Şuafat'ın doğu kısmı olan Kafr Aqab ve Abu Dis dâhil olmak üzere, mevcut güvenlik bariyerinin doğu ve kuzeyindeki tüm bölgelerde bulunan Doğu Kudüs bölümünde yer almalı ve bu şekilde isimlendirilmeli. Al Quds veya Filistin Devleti tarafından belirlenecek başka bir isim olabilir."

¹⁹⁷Stephen F. & Rami A., “Abu Dis, an unlikely capital for a future Palestinian state” The Star, (30 Ocak 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/30/abu-dis-an-unlikely-capital-for-a-future-palestinian-state>

9. Başlık: “Filistinliler Trump'ın Ortadoğu Planına Karşı Yokuş Yukarı Bir Savaşla Karşı Karşıya.” (Ocak 31, 2020)¹⁹⁸

31 Ocak'ta ilk yazıda dört işlevin tamamına rastlanmıştır. Tanımlayıcı sorun olan ilk işlev, Filistinlilerin Trump'ın planına karşı giriştikleri “yokuş yukarı savaş”:

Filistinli liderler, ABD Başkanı Donald Trump'ın Orta Doğu planının açıklanmasının yakın olduğunu öğrendiklerinde, hemen bir "öfke günü" ilan ettiler.

Sorunun nedeni, teklifin "katı" olduğu söylenerek Filistinlileri neredeyse tamamının İsrail'in kontrolü altına alınmasına neden olacağı:

Trump, çatışma için "iki devletli" bir çözüm önerdi, ancak gelecekteki herhangi bir Filistin devletini neredeyse tamamen İsrail'in katı güvenlik kontrolü altında bırakacaktı.

Ahlaki yargı olan üçüncü işlev, planın İsrail'de işgale yol açması ve Filistinlilerin kaderinin sürekli olarak zarar göreceğidir:

Filistinliler, bu tür hareketlerin işgale yol açacağını söylüyor. İsrail, Filistinlilere yönelik politikalarının Güney Afrika'nın yasal olarak zorunlu kılınan ırk ayrımcılığına dayalı eski sistemiyle karşılaştırılmasını reddediyor. Analistler, Filistinlilerin önünde zorlu bir yol olduğunu söylüyor.

Dördüncü işlev, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün (FKÖ) eski bir hukuk danışmanı tarafından Uluslararası Ceza Mahkemesi altında yasal bir adım atılmasını öneren çözümdür:

“Daha iyi bir strateji, ister yaptırımlar ister yasal (hamleler) yoluyla olsun, İsrail'i sorumlu tutmaya başlamaktır” dedi. Bu tür yasal hareketlerden biri, başsavcısı Filistin Topraklarında iddia edilen savaş suçları hakkında soruşturma arayışında olan Uluslararası Ceza Mahkemesinde gerçekleşiyor.

¹⁹⁸ Rami A. “Palestinians face uphill battle against Trump's Middle East plan” The Star (31 Ocak 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/31/palestinians-face-uphill-battle-against-trump039s-middle-east-plan>

10. Başlık: “ABD müttefikî Tunus Başkanı, Trump'ın Ortadoğu Planının “Yüzyılın Adaletsizliği” Olduğunu Söylüyor.” (Ocak 31, 2020)¹⁹⁹

Aynı güne ait ikinci makale iki işlev içermektedir. Tanımlayıcı konu şudur: Trump'ın planından “adaletsizlik planı” olarak bahsediliyor:

...İsrail ile Filistinliler arasında barış için yeni ABD planı "yüzyılın adaletsizliği"... "Yüzyılın adaletsizliği... Filistin için, anlaşmaya varılacak bir meyve bahçesi değil."

Makaledeki sorun belirleme işlevi, planın Filistinliler için çok katı koşullara sahip olduğunu söylenmesidir:

Trump'ın planı, İsrail ile iki devletli bir çözüm ve gelecekteki bir Filistin devleti ama Filistinlilerin itiraz ettiği katı koşullarla bir çözüm öngörüyor.

11. Başlık: “Birleşmiş Milletler Yardım Kuruluşu, ABD'nin Orta Doğu Planının Şiddeti Ateşleyeceğinden Korkuyor.” (Ocak 31, 2020)²⁰⁰

‘Ocak 31’deki son makale dört işlevden üçünü içermektedir. Tanımlayıcı sorunla ilgili olarak: BM, Filistinli mülteciler için Ortadoğu planının etkisinden "korktuklarını" söyledi. Paragraf endişelerini göstermiştir:

Filistinli mülteciler için BM yardım kuruluşu Cuma günü ABD yönetiminin Orta Doğu barış planının daha fazla şiddete yol açacağına dair endişelerini dile getirdi ve işgal altındaki bölgelerde koruma ve yardımı artırmak için acil önlemler aldığını söyledi.

Sorunun nedeni planın özellikle mültecilerin hakları açısından sorgulanmasıdır. Metinde görüldüğü gibi:

BM Filistin Mültecileri Yardım ve Çalışma Ajansı'nın (UNRWA) başkanı Christian Saunders, ABD'nin, Filistinlilere İsrail'e geri dönme hakkına izin vermeyen planını sordu, bu hak "uluslararası

¹⁹⁹ The Star, “Trump's Mideast plan is 'injustice of the century', U.S.-allied Tunisian president says” (31 Ocak 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/31/trump039s-mideast-plan-is-039injustice-of-the-century039-us-allied-tunisian-president-says>

²⁰⁰ The Star, “U.N. aid agency fears U.S. Middle East plan will spark violence” (31 Ocak 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/31/un-aid-agency-fears-us-middle-east-plan-will-spark-violence>

hukukta ve çeşitli (BM) Genel Kurul kararlarında yer almaktadır."

Bir sonraki işlev, BM ajansının "barış planının" Filistinliler üzerinde olumsuz etkisinin olacağı endişesini dile getirdiği ahlaki yargıdır:

"ABD planının çatışmaları ve şiddeti tırmandıracağından kesinlikle ciddi endişelerimiz var" dedi.

12. Başlık: "Malezya, Trump'ın Orta Doğu Barış Anlaşmasını, Tamamen Kabul Edilemez Buluyor." (1 Şubat 2020)²⁰¹

1 Şubat'taki makale dört işlevi de içermektedir. Tanımlayıcı konu, Malezya'nın Orta Doğu planına "muhalefeti" ile ilgilidir:

Malezya hükümeti, ABD Başkanı Donald Trump'ın açıkladığı, İsrail ve Filistin için önerilen barış anlaşmasını "kesinlikle kabul edilemez" buluyor."

Konunun belirlenmesi ve detaylandırması ise aşağıdaki paragrafta konumlanmıştır:

Teklif, işgal altındaki Filistin halkına rağmen İsrail'i işgalci olarak ödüllendirmeyi amaçlıyor ve büyük ölçüde tek taraflı. Bu açıkça Filistinliler için haksızlık ve yalnızca uzun süredir katlandıkları adaletsizlikleri devam ettirecektir. Malezya, Filistinlilerin bunu reddetme hakkına sahip olduğuna inanıyor.

Ahlaki yargı olan üçüncü işlev, Malezya'nın planın "haksız", "hak ihlali" ve Filistinlilere "saygısızlık" olduğuna inanmasıdır:

Sözde barış planı, İsrailliler tarafından topraklarından kovulan ve bastırılan Filistinlilerin haklarına, iddialarına ve çıkarlarına ne saygı duyuyor ne de bunları hesaba katıyor.

Bu makaledeki son işlev, Malezya'nın BM'ye "acil durum" toplantısı yapmasını önerdiği çözüm önerisidir:

Birleşmiş Milletleri acil bir toplantı çağrısında bulunmaya veya çirkin planı kınayan bir karar çıkarması için Güvenlik Konseyi'ni toplanmaya çağırdı. Malezya hükümeti de BM'nin bu anlaşmayı

²⁰¹ Sarban S., "Malaysia finds Trump's Middle East peace deal 'utterly unacceptable'" The Star (1 Subat 2020) <https://www.thestar.com.my/news/nation/2020/02/01/malaysia-finds-trumps-middle-east-peace-deal-utterly-unacceptable>

reddetmek için mümkün olan en kısa sürede bu acil durum toplantısını düzenlemesi için baskı yapmalı.

13. Başlık: Yorum: “Yeni Saf Şişede Eski Şarap.” (2 Şubat 2020)²⁰²

Bu makale, dört işlevden üçünü içeren bir fikir makalesidir. Tanımlayıcı konu, Trump'ın daha önce denenmiş eski bir fikri yeniden şekillendirmek anlamına gelen “saf yeni şişedeki eski şarap” şeklinde çerçevelendiği haber başlıkta görülebilir, ancak o bunu sadece bir fikir gibi göstermeye çalışmıştır. Yeni fikir, sorunun nedenini belirlemenin Trump'ın fikrinin Netanyahu'nun fikrine benzediği açıklanmıştır. Makaleden alıntı:

Trump'ın önerisi, Netanyahu'nun yıllardır lanse ettiği ve İsrail liderinin “devlet-eksi, özerklik-artı” olarak adlandırdığı plana sıkı sıkıya bağlı. Bu, Filistinlilerin devlet diyebilecekleri bir şeyে sahip olabileceği anlamına geliyor, ancak diplomatik temsil ve pasaportlar dışında herhangi bir normal devlet olmayacaktı.

Bu makalede iki ahlaki yargı görülmektedir. Plan, iki devletli çözümün “kavramını gömmek” olarak görülüyor:

Bu plan, iki devletli bir çözüm sağlamaktan ziyade, bu kavramı resmen gömüyor ve ABD'nin Batı Şeria ve Gazze'de kalıcı İsrail kontrolünü onayladığını doğruluyor. Trump'ın önerisi, farklı bir şey gibi görünecek şekle sokuldu ve siyasi gerçeklerden çok uzak bir dizi ekonomik fanteziyi ortaya koyuyor.

Bir sonraki ahlaki yargı, planın “kasıtlı olarak” Filistinlilerin reddini garanti ediyormuş gibi tasarlanmasıdır. O zaman İsrail'in devlet üzerinde tam yetkiye sahip olmasına yol açacaktır:

Ancak bu gerçeklere değinmeden, plan Filistinlilerin reddini garanti ediyor. (Gerçekten bu amaç için mi tasarlanmıştı, merak ediyor musunuz?) Ve bu, İsrail'i tek devletli bir çözümde bırakacak, Yahudilerden çok Arapların olduğu toprakları kontrol edecek.

14. Başlık: Trump'ın Barış Planına Vurgusu: “Hayır” (2 Şubat 2020)²⁰³

²⁰² Trudy R. “Comment: Old wine in a naive new bottle” The Star (2 Şubat 2020) <https://www.thestar.com.my/news/focus/2020/02/02/comment-old-wine-in-a-naive-new-bottle>

²⁰³ Daud K., “Emphatic ‘no’ to Trump’s peace plan” The Star (2 Şubat 2020) <https://www.thestar.com.my/news/focus/2020/02/02/emphatic-no-to-trumps-peace-plan>

Şubat 2'deki ikinci makalede dört işlevden üçü tespit edilmiştir. Belirleyici sorun, Filistinli liderlerin plan üzerinde anlaşmaya varmaktan kaçınma "çabası" dır. Aşağıdaki paragraf daha ayrıntılı olarak görülmektedir:

Filistinli liderler, ABD ve İsrail'in taleplerine boyun eğmekten kaçınan bir yol arıyor. Ürdünlü-Filistinli emektar yazar Lamis Adoni, Filistinli liderlerin planı reddetme hakkına sahipken, ileriye doğru bir yol bulmak için kendi içlerine bakmaları gerektiğini söylüyor.

Reddedilmenin nedeni, açıkça Amerika'nın önyargısını içeren belgedir, örneğin İsrail'den Filistin'e göre yaklaşık beş kat daha fazla bahsedilir:

Filistinliler devasa ABD belgesinin Amerika'nın önyargısını gösterdiğine inanıyor. Terimler, sırasıyla "Müslüman" ve "Hristiyan" için sadece 303 ve 473 iken, "Yahudiler" ve "Yahudi" için 1.806 kez geçmektedir.

Bir sonraki işlev, Ürdünlü-Filistinli bir yazarın uluslararası ceza hukuku ve BDS hareketi ile çatışmayı çözmek için Filistinlilere çözüm önermesidir:

Uluslararası Ceza Mahkemesi ve uluslararası ceza adaleti, Filistinlilerin haklarını desteklemeye ilgi gösterdi. Bu nedenle İsrail'e karşı tüm yasal mücadeleler yapılmalıdır.

Filistinlilerin destekçileri, Boykot, Elden Çıkarma ve Yaptırımlar hareketiyle (İsrail'in Filistinlilere uyguladığı zulme uluslararası desteği sona erdirmek ve İsrail'e uluslararası hukuka uyması için baskı yapmak için çalışan uluslararası bir hareket) ile çabalarını hızlandırmalıdır.

15. Başlık: "Saifuddin, Trump'ın Barış Planıyla İlgili İİT Acil Toplantısına Katılacak." (Şubat 2, 2020)²⁰⁴

Şubat 2'deki son haber ise Malezya Dışişleri Bakanı'nın "Yüzyılın Anlaşması" toplantısına katılımının anlatıldığı yurtiçi haberleri bölümünün altındadır. Çerçevenin 4 işlevinin 4'üne de burada rastlanmıştır. Bu makaledeki sorun, Dışişleri Bakanı'nın İslam İşbirliği Teşkilatı'nın (İİT) Cidde'deki acil toplantısına katılacak olmasıdır. Katılımın nedeni, İsrail ve Filistin için önerilen barış planını tartışmak ve Malezya'nın duruşunu ortaya koymaktır. Ahlaki yargı ile devam

²⁰⁴ The Star, "Saifuddin to attend OIC emergency meeting on Trump's peace plan" (2 Subat 2020) <https://www.thestar.com.my/news/nation/2020/02/02/saifuddin-to-attend-oic-emergency-meeting-on-039deal-of-the-century039>

eden makale, Malezya'nın bu paragrafla Filistin meselesindeki "taahhüdünü" değerlendirmektedir:

Malezya'nın toplantıya katılımı, Filistin davasına sarsılmaz bağlılığının bir kanıtıdır ve 1967'den bu yana İsrail'in Filistin topraklarını işgalini sona erdirmeye çabalarında İKT'nin rolünü yeniden teyit etmektedir.

Makale, Malezya'nın uluslararası toplumu Filistin'in yanında durmaya çağıran çözüm önerisiyle sona ermiştir:

Malezya, uluslararası toplumu Filistin halkının mücadelesine sarsılmaz bir bağlılık vermeye ve İİT, Birleşmiş Milletler Kararları ve uluslararası hukuk uyarınca Filistin devletinin egemenliğine saygı göstermeye çağırıyor.

16. Başlık: “İsrail Sınır Kasabalarındaki Araplar, Trump Planının Kendilerini Batı Şeria'ya Devredeceğinden Korkuyor.” (Şubat 4, 2020)²⁰⁵

4 Şubat'taki makale üç işlevi ortaya çıkarmaktadır. Tanımlayıcı işlev, İsrail sınırındaki Arapların Trump'ın planına ilişkin "korkusu". Aşağıdaki paragraf bunu daha fazla açıklamaktadır:

Çoğu Filistin bayrağı sallayan binlerce İsrailli Arap, hafta sonu İsrail'in bu kasabasında gösteri yaparak ABD Başkanı Donald Trump'ın Orta Doğu planının onları İsrail vatandaşı olarak haklarından mahrum bırakabileceğine dair korkularını dile getirdi.

Sorunun nedeni Arapların onlardan kurtulmak için teklife dâhil edildiğine inanmasıdır:

İsrail, bu insanlardan -topraklarından, tarihlerinden ve alanlarından- kurtulmak istiyor" ... Eleştirmenler, işgal altındaki topraklardaki Yahudi yerleşimlerini İsrail'e vererek ve Filistinlileri İsrail'in güvenlik kontrolü altında tutarak yaşayabilir bir bağımsız devletin imkânsız olduğunu söylüyorlar.

Bu sorunun çaresini tartışan son işlev, Trump tarafından atanan ABD'nin İsrail Büyükelçisi tarafından "inkâr" edilmesidir:

²⁰⁵Rami A. Sinan AM., “Arabs in Israeli border towns fear Trump plan will transfer them to West Bank” The Star (4 Subat 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/02/04/arabs-in-israeli-border-towns-fear-trump-plan-will-transfer-them-to-west-bank>

Aşkenazi, "Kimse vatandaşlıktan çıkarılmıyor. Bunu önermiyoruz," ... "Kesin olarak İsrail'in (Arap) vatandaşlarını eşit vatandaşlar olarak görüyoruz" dedi.

17. Başlık: "Malezya, İsrail'in Filistinlilere Yönelik Baskısı Konusunda Sessiz Kalmayacak." (8 Şubat 2020)²⁰⁶

8 Şubat'taki yazıda çerçevelemenin dört işlevinden üçüne rastlanmıştır. Bu makaledeki konu, eski (şimdiki) Malezya Başbakanı'nın Trump'ın planına ilişkin "Malezya, İsrail'in Filistinlilere zulmüne sessiz kalmayacak" açıklamasıyla ilgilidir. Aşağıda alıntılanmıştır:

Biz göreve bağlıyız ve kendilerini adalet ve özgürlüğün savunucusu olarak tanımlayan güçlü uluslar, zulümler işlenirken sessiz kalmayı seçtiklerinde bu sorumluluk daha da artar. Diğer bir deyişle, biz de sessiz kalmayı seçersek, Filistinlilerin İsraililer tarafından öldürülmesi ve öldürülmesiyle ilgili kan da bizim elimizde" dedi, Dr. Mahathir.

Konunun tespiti bir plan olarak kabul edildi, bir tür "fetih". Daha fazla detaylandırma aşağıdaki paragraftan alınmıştır:

7 Ocak 2020 gibi yakın bir tarihte, yerleşim karşıtı bir izleme grubu olan Peace Now'ın da belirttiği gibi İsrail, Filistin topraklarında yaklaşık 2.000 yeni yerleşimci evinin inşasını onayladı. Ülkeler, tarihte hiçbir zaman başka ülkelerde yerleşim yeri inşa etmedi ve onlara sahip olma hakkını talep etmedi. "Bu, zorbalığın gücüne dayanan bir işgal biçimidir. "Mahkûm hakları grubu Addameer'e göre, 2000 yılından bu yana 12.000'den fazla Filistinli çocuk İsrail ordusu tarafından gözaltına alındı ve yetişkin Filistinli mahkûmlarla aynı gözaltı tesislerinde tutuluyorlar.

Buradaki ahlaki yargı Filistinlilerin haklarını görmezden gelmektir:

Bu 'barış planı' sadece güçlü işgalciyi kabul ederken ezilenlerin haklarını tamamen görmezden geliyor ...

Barış çabası önererek sorunun çözümünün başka platformlar üzerinden tartışılması:

Dr.Mahathir, Kudüs Parlamenterleri Birliği, Parlamentolar Arası Birlik, Parlamento Blokları ve diğerleri gibi platformların,

²⁰⁶ Zakiyah K., "Malaysia will not keep quiet over Israeli's oppression of the Palestinians, says Dr M" The Star (8 Subat 2020) <https://www.thestar.com.my/news/nation/2020/02/08/malaysia-will-not-keep-quiet-over-israeli039s-oppression-of-the-palestinians-says-dr-m>

çaba ve stratejilerini koordine etmeleri halinde daha etkili olabileceklerini söyledi ...

18. Başlık: “Dr. Mahathir: Çin ile Filistin Konusu Görüşülebilir.” (Şubat 8, 2020)²⁰⁷

Bu makalede, dört işlevden üçü bulunmuştur. Konuyu tanımlayan ilk işlev, Mahathir'in Çin ile Filistin meselesi hakkında konuşmasıdır. Meselenin sebebi Filistinlilerin zulmünü bir insan hakları meselesi olarak görmektir. İşlev, aşağıdaki paragrafta şu şekilde yer bulmuştur:

Başbakan, Çin, Japonya ve Kore gibi gayrimüslim süper güçlerin, bir insan hakları meselesi olduğu için İsraililer tarafından Filistinlilere yönelik baskıdan endişelenmeleri gerektiğini söyledi.

Bir sonraki işlev, Trump planının “adaletsizlik”, Filistin haklarını “tâciz”, “zorbalık” ve “saçmalık” olarak söylendiği ahlaki yargıdır:

Dr. Mahathir, ABD Başkanı Trump'ın Filistin topraklarının bazı kısımlarının İsrail tarafından ele geçirilmesini yasallaştırma planının bir saçmalık olduğunu söyledi. "Yasadışı olanı yasallaştırmak ve bu zorbalığın karakteridir. Sadece gücünüz yüzünden zorbalık yapıyorsunuz" diye ekledi. Filistinlilerin topraklarından mahrum bırakılmasının haksızlık olduğunu söyledi.

19. Başlık: “Malezyalı Milletvekilleri, Trump'ın İsrail ile Yaptığı Barış Planını Kınadı.” (Şubat 8, 2020)²⁰⁸

8 Şubat tarihli makalede 3 işleve rastlanmıştır. Makalede konu olarak, Malezyalı milletvekillerinin Trump'ın yüzyıllık anlaşmasını “kınaması”nı düşündüğü ele alınıyor. Açıklamadan alıntı yapılmış:

Tüm siyasi partilerden her ırktan ve dinden Malezyalı milletvekilleri, İsraili yetkililerin Filistinli parlamenterlere karşı gerçekleştirdiği eylemleri kınıyor.

Makalede belirleyici sorun, anlaşmadaki “adalet kaybı”dır:

Saygı olmadan haysiyet olamaz ve adalet olmadan barış olamaz ...

²⁰⁷ Zakiya K., “Dr M may discuss Palestine issue with China” The Star (8 Subat 2020) <https://www.thestar.com.my/news/nation/2020/02/08/dr-m-may-discuss-palestine-issue-with-china>

²⁰⁸ Zakiyah K., “Malaysian MPs condemn Trump's peace plan with Israel” The Star (8 Subat 2020) <https://www.thestar.com.my/news/nation/2020/02/08/malaysian-mps-condemn-trump039s-peace-plan-with-israel>

Bu konudaki ahlaki yargı, Filistinlilerin on yıl boyunca yüz yüze kaldıkları “acı”dır:

Filistin halkı dünyanın en çok acı çeken halkından biri ve bu yıl Filistin mücadelesinin 72. yılı.

20. Başlık: “İsrail Batı Şeria İlhaklarının Haritasını Çiziyor– Netanyahu.” (9 Şubat 2020)²⁰⁹

9 Şubat'taki makale dört işlevi de ortaya koymaktadır. Belirleyici konu, İsrail'in Trump'ın önerdiği planı izleyerek “bir harita çizmeye başlamasıdır”:

Zaten alanı haritalama sürecinin zirvesindeyiz ...

Belirleyici neden ise Trump'ın yaptığı açıklama nedeniyle alınan önlemdir:

Netanyahu “... Trump planına göre harita, İsrail devletinin bir parçası olacak. Çok uzun sürmeyecek” dedi Maale Adumim, yerleşim yerindeki bir seçim kampanyası mitinginde.

Bu sorunun ahlaki yargısı, planlanan haritanın gelecekte “yaşanmaz duruma” ve “hukukun ihlaline” neden olacağı yönündedir:

Çoğu ülke, savaşta ele geçirilen topraklardaki İsrail yerleşimlerini uluslararası hukukun ihlali olarak görüyor. Trump, bu tür itirazları geri çekmek için ABD'nin politikasını değiştirdi. Filistinliler, yerleşimlerin gelecekteki bir devleti yaşatmaz hale getirdiğini söylüyor. İsrail, güvenlik gereksinimlerinin yanı sıra inşa edildikleri topraklarla İncil ve tarihsel bağlardan bahsediyor.

Çözüm önerme olarak dördüncü işlev, Filistin sözcüsü tarafından önerilen “ilgi haritası”dır:

Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas'ın sözcüsü Nabil Abu Rdainah, “Filistin haritası olarak kabul edilebilecek tek harita, başkenti Kudüs olan 1967 sınırındaki Filistin devletinin haritasıdır” dedi.

21. Başlık: “Mahathir: Trump İstifa Etmeli.” (9 Şubat 2020)²¹⁰

²⁰⁹ Maayan L., “Israel drawing up map for West Bank annexations – Netanyahu” The Star (9 Subat 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/02/09/israel-drawing-up-map-for-west-bank-annexations---netanyahu>

²¹⁰ Zakiah K. & Farik Z., “Mahathir: Trump should resign” The Star (9 Subat 2020) <https://www.thestar.com.my/news/nation/2020/02/09/mahathir-trump-should-resign>

9 Şubat tarihli içerikte tüm işlevlere rastlanmıştır. Konu, Malezya Başbakanının Trump hakkındaki görüşü, “barış planı”nı takiben “istifa” etmesi gerektiğidir:

Dr. Mahathir, "Trump istifa etmeli" dedi.

Sorunun nedeni, Trump'ın siyasi eyleminin “zorba” olarak görülmesidir:

Yasadışı olanı yasallaştırmak; zorbalığın karakteri budur. Sırf gücün yüzünden zorbalık yapıyorsun...

Bu sorundaki ahlaki yargı, "barış planı"nın Filistinlileri dışarı atması ve katliama yol açmasıdır:

Referandum yoktu ve onlar (Filistinliler) Filistin'den kovuldular ve katledildiler. Bu büyük bir adaletsizlik” dedi. Dr. Mahathir, İsraililerin Yahudilerin katledildiğini gören ve şimdi aynısını Filistinlilere de yapan Adolf Hitler Holokostundan yanlış dersler çıkardığının açık olduğunu da sözlerine ekledi.

Sorunun çözümü için, Kudüs Parlamenterler Cemiyeti ve diğerleri gibi resmi platformların rol oynaması önerilmiştir:

Dr. Mahathir, "Başka bir deyişle, biz de sessiz kalmayı seçersek, Filistinlilerin İsraililer tarafından öldürülmesi ve öldürülmesinden kaynaklanan kan bizimde elimizde" dedi. Kudüs Parlamenterleri Birliği, Parlamentolar Arası Birlik, parlamento blokları ve diğerleri gibi platformların, çabalarını stratejiler ve koordine etmeleri halinde daha etkili olabileceğini söyledi.

22. Başlık: “Anwar, Trump'ın Barış Planını Kınadı.” (Şubat 10 2020)²¹¹

10 Şubat'taki bu makalede 3 işleve rastlanmıştır. İçerikte konunun tespiti; Malezya siyasi partisinin lideri Anwar, belirleyici sorun olarak anlaşmayı kınamasıdır.

Reform ve Yönetişim Konulu Kafkasya Başkanı Enver, plana şiddetle karşı çıktığını söyledi.

Sorunun nedeni, anlaşmanın "soyma" eylemiyle karşılaştırılmasıdır:

Trump barış planı, insanların topraklarını gasp ederek insanların mülksüzleştirilmesini sağlıyor ve destekliyor.

²¹¹ Sira H., “Anwar condemns Trump's peace plan” The Star (10 Subat 2020) <https://www.thestar.com.my/news/nation/2020/02/10/anwar-condemns-trump039s-peace-plan>

Bir sonraki işlev, Filistinlilere “adalet” göstermek için önerilen çözümdür:

Müslüman ülkeler ve gelişmekte olan ülkeler, ahlaki sorumluluklarımızdan feragat ederek (Filistinliler için adalet ararken) neden suç ortağı olduğumuzu yanıtlamalıdır.

23. Başlık: “Filistinlilerden Abbas, ABD'nin Filistinlilere 'İsviçre Peyniri' Devleti Sunduğunu Söyledi.” (12 Şubat 2020)²¹²

12 Şubat'ta makale dört işlevi de içermektedir. Tanımlayıcı konu, önerinin Filistin Devlet Başkanı Abbas tarafından reddedilmesidir. Belirleyici mesele, Filistinliler için kabul edilemez iken İsrail'e bir “hediye” gibi görünen önyargılı anlaşmadan kaynaklanıyor olmasıdır. Tanımlayıcı problem ve konu aşağıdaki aynı cümlede görülebilir:

Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Salı günü Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi huzuruna çıkarak ABD Başkanı Donald Trump'ın Ortadoğu barış önerisini İsrail'e bir hediye ve Filistinliler için kabul edilemez bularak reddetti.

Üçüncü işlev olan ahlaki yargı, anlaşmanın "parçalanmış İsviçre peyniri" gibi görünen bir Filistin'in altının oyulmasının başkan tarafından yapılmasıdır. Aşağıdaki sözden alıntı yapılmıştır:

Abbas, "Bize verecekleri devlet bu" dedi. "Gerçekten bir İsviçre peyniri gibi. Aranızda benzer bir durumu ve benzer koşulları kim kabul edecek?" ... "durum her an patlayabilir. ... Umuda ihtiyacımız var. Lütfen bu umudu elimizden almayın."

Sorunun çözümü, ABD başkanının yanlış "arabulucu" olarak nitelendirilmesidir:

ABD tek arabulucu olamaz.

24. Başlık: “Trump’ın Barış Planı Asya’nın Geri Kalanı İçin Neden Önemli. “(16 Şubat 2020)²¹³

16 Şubat 2020 tarihli son makale, editörün Trump planı ile ilgili yorumudur. Konuyu tanımlayan ilk işlev haber başlığında yer almıştır. Çerçeve, Asya'nın geri

²¹² Arsha M. & Steve H., “Palestinians' Abbas, at U.N., says U.S. offers Palestinians 'Swiss cheese' state” The Star (12 Subat 2020) <https://www.thestar.com.my/news/world/2020/02/12/palestinians039-abbas-denounces-us-peace-proposal-as-gift-to-israel>

²¹³ Ravi V., “Why Trump’s peace plan matters to rest of Asia” The Star (16 Subat 2020) <https://www.thestar.com.my/opinion/columnists/asian-editors-circle/2020/02/16/why-trumps-peace-plan-matters-to-rest-of-asia>

kalanı için bir "mesele" olarak kabul edilen barış planıdır. Sorunu teşhis etmek için, plan, Asya'nın geri kalanında başka bir soruna yol açan küresel militan Müslüman "terörizmi" körükleyen bir faktör olarak düşünülebilir. Makalenin cümleleri aşağıdaki gibidir:

Uzun süredir devam eden İsrail-Filistin çatışması, hiçbir şekilde küresel militan Müslüman terörizmini körükleyen tek faktör değil, ancak önemli bir tanesi ve en kalıcı yaralar arasındadır. Daha yeni sorunlar ortaya çıkıncaya kadar Çeçenya, Keşmir ve son olarak Sincan, öfkeyi ve nihayetinde şiddeti körükleyen bir mağduriyet ve yitirilmiş zafer öyküsü rolünü görüyor. oynuyor. Müslüman teröristlerin ve şüphelilerin sorgulanması genellikle Filistin sorununa bağlı derin kızgınlıkları ortaya çıkardı. Bunlar hiçbir şekilde tek sorun değildir; isyanları ateşleyen yoksulluk ve işsizlik dâhil seküler olanlar da var.

Bir sonraki işlev, planın Arap ve Müslüman diasporası için "öfke" ve "çaresizliği" tetikleyebileceği düşünülen ahlaki yargıdır:

Onun (Trump) ortaya koyduğu şey, yalnızca Arap dünyasında değil, aynı zamanda Müslüman diasporasında da derinlere yerleşmiş öfke ve çaresizlik duygularını körükleyebilecek bir plan.

Son işlev, bu makalenin durumu daha da kötüleştirmeme önerisiyle sona erdiği ve Trump için Mahathir'in tavsiyesini dikkate aldığı çözüm önerisidir:

Ama elinden geleni düzeltir ve yoluna devam edersin. Bu arada, kötü bir durumu daha da kötüleştirmemek akıllıca olacaktır ve muhtemelen Dr Mahathir'in tavsiyesinde Trump'a götürmemiz gereken ruh budur.

Tablo 5.2: The Star'dan Entman'ın Ortaya Çıkan İşlevleri

	Tarihler	Sorunları Tanımlama	Sorunların Nedenlerini Belirleme	Ahlaki Bir Yargıya Varma	Çözüm Önerileri
1	Ocak 28	"Yanlış yön planı"	İsrail önyargılı		
2	Ocak 29	"Trump'ın çabaları"			

3	Ocak 29	Araplar arasında övgüden çok öfke uyandırın Çatışmayı sona erdirmek için "barış" planı	Plan saldırgan, komplo, iflas dolu, Filistinli için kâbus, Filistin topraklarını gasp etme	Filistinlilerin "parlak" geleceği için kalıcı barışa giden "gerçekçi" bir yol Sosyal demografik gerilim yaratın ve barış içinde bir arada yaşama ihtimalini azaltın	"Filistin'i tanımaya izin verilmiyor" Filistin ve İsrail planı dikkate almaya teşvik ediliyor
4	Ocak 29	"Çatışmanın çözümü için çaba" Suud desteği	Plan "kapsamlı"		doğrudan barış müzakereleri
5	Ocak 29	Plan "başarısızlığa mahkûmdur"	Önyargılı plan		
6	Ocak 29	Hamas teklifi kınadı	"Agresif" bir teklif	Plan, birlikte "barış içinde yaşamayı" sağlayacak	
7	Ocak 29	Yüzyılın anlaşmasına Bahreyn desteği	Plan "çaba" ve "adalet"		
8	Ocak 30	Abu Dis, Filistin devletinin başkenti gibi görünmüyor	Filistinliler, Filistin'in başkentinin Kudüs olması gerektiğine inanıyor	Filistin, Kudüs'ü başkent olarak kabul etmeden anlaşmayı asla kabul etmeyecek	Kudüs, İsrail'in "başkenti" olarak kalacak
9	Ocak 31	Plan, Filistinliler için "çetin bir savaş"	Filistinlileri İsrail'in kontrolü altında neredeyse tamamlayacak, "katı"	Plan Apartheid İsrail'e götürecek	Uluslararası Ceza Mahkemesi nezdinde yasal işlem yapmak

10	Ocak 31	"Adaletsizlik planı"	Planın Filistinliler için çok katı koşulları olduğu söyleniyor.		
11	Ocak 31	Filistinli mülteciler için BM, Ortadoğu planının etkisinden "korktuklarını" söyledi	Plan, özellikle mültecilerin hakları konusunda tartışmalı	(plan) çatışmalara, şiddete neden olacak	
12	Şubat 1	"Kesinlikle kabul edilemez"	Teklif ağır bir şekilde tek taraflı	Malezya, planın Filistinlilere "haksızlık", "hak ihlali" ve "saygısız" olduğuna inanıyor	BM'nin "acil durum" toplantısı yapması
13	Şubat 2	Plan, saf yeni bir şişedeki eski şarap gibidir	Plan, önceki Netanyahu'nun fikri gibidir	Plan, iki devletli çözüm kavramını gömdü Plan bilerek Filistinlilerin reddini garanti ediyor	
14	Şubat 2	Filistinli liderlerin plan üzerinde anlaşmaya varmaktan kaçınma "çabası"	Önyargılı teklif		Filistinli çatışmayı uluslararası ceza hukukuyla çözecek
15	Şubat 2	Malezya bakanın İİT toplantısına katılımı	Malezya standını sunmak için	Eylem bir taahhüt olarak kabul edilir	Malezya, uluslararası toplumu Filistin'in yanında olmaya çağırarak
16	Şubat 4	Arapların İsrail sınırındaki "korkusu"	Araplar, onlardan kurtulmak için teklifin dâhil edildiğine inanıyordu		Trump tarafından atanan ABD'nin "inkâr"

17	Şubat 8	Malezya, Filistinlilerin "zulmü" konusunda sessiz kalmayacak	Plan bir "fetih" biçimidir."	Filistinlilerin haklarını görmezden gelmek	Çözüm için diğer platformları kullanmak
18	Şubat 8	Mahathir, Çin ile Filistin hakkında görüştü	Konuşulan mesele, insan haklarıyla ilgili olarak Filistinlilere uygulanan baskı ile ilgiliydi.	Plan, adaletsizlik, zorbalık ve Filistin haklarını taciz etmektir	
19	Şubat 8	Malezyalı milletvekillerinin "kınanması"	Anlaşmadaki "adalet kaybı"	Filistinlilerin "ızdırabı"	
20	Şubat 9	İsrail, Trump'ın önerdiği planın ardından "harita çizmeye başladı"	Trump'ın yaptığı açıklama nedeniyle işlem yapıldı	planlanan harita gelecekte "yaşayamaz duruma" ve "hukuk ihlaline" neden olacaktır.	"Filistin haritası olarak kabul edilebilecek tek harita, 1967 sınırları içindeki Filistin devletinin haritasıdır"
21	Şubat 9	Malezya: Trump istifa etmeli	Trump'ın siyasi eylemi "zorba" olarak kabul edildi	"barış planı" Filistinlileri itti ve katliama yol açtı	Çözüm için diğer platformları kullanmak
22	Şubat 10	Malezya siyasi partisinin lideri Anwar anlaşmayı "kınadı"	Anlaşma, "gasp" eylemiyle karşılaştırılır		Müslüman ülkeler ve gelişmekte olan ülkeler, ahlaki sorumluluklarımızdan feragat ederek neden suç ortağı olduğumuzu cevaplamalıdır.
23	Şubat 12	Filistin cumhurbaşkanı tarafından teklifin reddedilmesi	Plan, Filistinliler için kabul edilemezken İsrail'e bir "armağan."	Filistin oyulmuş bir "parçalanmış İsviçre peyniri" gibi görünüyordu.	"ABD tek arabulucu olamaz "

24	Şubat 16	Plan, Asya'nın geri kalanı için "önemli"	Plan, Asya'nın geri kalanında başka bir soruna yol açan küresel militan Müslüman "terörizmini" körükleyen bir faktör olarak düşünülebilir.	Plan, Arap için olduğu kadar Müslüman diasporası için de "öfke" ve "çaresizliği" tetikleyebilir.	Durumu daha da kötüleştirmemek ve Trump için Mahathir'in tavsiyesini dikkate almak
----	----------	--	--	--	--

5.2.2: The Star'daki Haberlerin Vurgu Kapsamı

Öte yandan The Star haberinde Yüzyılın Fırsatı'nın yer alması da olumlu, olumsuz, dengeli ve tarafsız içerik açısından değerlendirildi. Haberin vurgusu şu şekildedir:

- 1) 28 Ocak'taki haber, plana ve Trump'a yönelik olumsuz bir eğilim olarak değerlendiriliyor. Planla ilgili "hüzünlü parça", "yanlış yön" gibi olumsuz sözler içeriyordu.
- 2) Ocak 29 ile ilgili ilk makalede, Trump'ın hem olumlu hem de olumsuz vurguları içeren planı dengelendi. Olumlu bir üslup için, teklifi ve eylemini tanımlamak için "çaba", "grev" ve "barış" kelimeleri kullanılmıştır. Bu arada, planı tanımlamak için "katı koşullar" gibi olumsuz bir vurgu da kullanılır.
- 3) 29 Ocak'ta gerek İsrail yanlısı gerekse Filistin taraftarlarının tepkilerini içerdiği için, bu uzun makalenin kapsamı plan konusunda dengelenirken, Filistin tarafı için olumsuz oldu. İlk olarak, olumsuz sözler planı, Trump eylemini ve İsrail'i tanımlamak için kullanıldı. Kullanılan kelimeler "komplo", "saldırgan", "çöp" ve "gasp"tır. Planı tanımlamak için kullanılan olumlu kelimeler ve ifadeler, "kalıcı barışa giden gerçekçi yol", "parlak" ve "kapsamlı zaman ve çaba" idi. Aynı zamanda İsrail Başbakanı'nın eylemini "sorumluluğu" olarak alarak ahlaki olarak gerekçelendirdiği mağduriyet anlatısını da içeriyordu. Bu arada Filistin tarafı için "kayıp" ve "gerçekçi olmayan Filistin talepleri" gibi olumsuz sözler kullanıldı.

- 4) Ocak 29 ile ilgili bir sonraki makalede Trump'ın planı olumlu, Trump'ın "çabaları" "sadece" "kapsamlı çözüm", "kapsamlı barış planı" ve "barış müzakereleri" olan eylemlerini tanımlamak için birçok olumlu kelime içeriyor.
- 5) Ocak 29 ile ilgili bir sonraki makalede Trump'ın planına olumsuz sözlerle yer verdi. Planı tanımlamak için "başarısızlığa mahkûm", "şeytanca" ve "kısır" kelimeleri kullanılmıştır.
- 6) Ocak 29 ile ilgili bir sonraki makale hem olumlu hem de olumsuz vurgu içerdiği için Trump ve plan hakkında dengeli bir şekilde ele alınmaktadır. Ancak haber Hamas hakkında olumsuz. Planı ve Trump'ın eylemini tanımlamak için "çabalar", "kapsamlı çözüm" ve "barış çabaları" kelimeleri kullanıldı. Planı tanımlamak için kullanılan negatif kelime "agresif" ama kelime tırnak içine yerleştirildi. Bu arada, Hamas için, ifadelerini tanımlamak için "aşağılama" kelimesi kullanılıyor.
- 7) Ocak 29 ile ilgili son yazıda, makale plan ve Trump eylemi hakkında "çaba" ve "adalet" gibi kelimelerle olumlu bir haber olarak değerlendirildi."
- 8) Ocak 30'da makale plana, İsrail'e olumlu, Filistin'e olumsuz eğilim olarak değerlendirildi. Birincisi, potansiyel tehlikeleri vurgulayan mağduriyet anlatısını içerir. Kudüs'ün batısındaki yüksek beton duvarın (apartheid duvarı) "intihar bombacılarını ve silahlı kişileri" (Filistinlilere atıfta bulunarak) "durdurduğu" açıklanıyor. Ayrıca Kudüs'ün Yahudiler için kutsal bir yer olduğunu ve onun "başkenti" olarak kalma nedenini de içeriyordu. Bu arada, "küçümseyen" kelimesi Filistinlilerin plana yönelik tepkisini tanımlamak için kullanılıyor.
- 9) 31 Ocak'ta yayın Filistin için olumsuz vurgular olarak değerlendirildi. Makalede kullanılan cümle, Filistinlilerin plana verdiği tepkiyi tarif etmek için "İsrail'e karşı gösterilen sert tepki, sık kullanılan direniş çağrısı" gibiydi. "Barışla ilgilenmiyorum", "kurban kartını oyna" ve ayrıca "retorik" kelimeleri daha fazla Filistinliyi tanımlamak için de kullanıldı.
- 10) Ocak 31 ile ilgili ikinci makale, Trump'ın Ortadoğu planının "adaletsizlik" olduğunu söyleyerek plana olumsuz bir hava kattı ve Trump'ın eylemini tanımlamak için "Arap dünyasında bir yenilgi kültürü" ifadesini kullandı.

- 11) Ocak 31 ile ilgili bir sonraki makale Filistinliler hakkında olumsuz bir üslup olarak değerlendiriliyor. Kullanılan ifadeler "daha fazla şiddete yol açacak", "çatışmalarda tırmanmaya, şiddete neden olacak" şeklindeydi ve Filistinlilerin beklenen tepkisine atıfta bulundu.
- 12) 1 Şubat'ta çıkan haber, Trump için olumsuz bir üslup, Filistin için olumlu bir üslup olarak değerlendirildi. Teklifi ve İsrail'i tarif etmek için "tamamen kabul edilemez", tek taraflı, "işgalci olarak İsrail" ifadeleri kullanıldı. Makalede, planın olumsuz ifadesi olan "İsrail için bir plan, ama İsrail ve Filistin için bir barış planı değil" ifadesi kullanıldı. Bu arada Filistin için "Filistinlilerin reddetme hakkı vardır" ifadesi Filistin hakkında olumlu bir hava veriyor.
- 13) 2 Şubat'ta ilk makale yazarın görüşüydü. Makale, "naif yeni bir şişede eski şarap" olarak tanımlandığı için plan hakkında olumsuz bir vurgu içeriyordu, bu da fikri bir öncekinden (Netanyahu'nun) kopyalamak anlamına geliyordu. Plan aynı zamanda iki devletli çözüm kavramının "gömülmesi" olarak görülüyor.
- 14) 2 Şubat ile ilgili bir sonraki makale Filistin için dengeli kabul edildi. Filistin için olumlu ifadeler kullanılıyor: "Filistinli liderlerin planı reddetme hakkı var." Negatif vurgu, Filistinli liderlerin "barış planından" kaçınmak için "çaba" sarf ettikleri yönünde.
- 15) 2 Şubat ile ilgili bir sonraki haber İsrail için olumsuz hava olarak değerlendiriliyor. Haber sadece bakanın toplantıya katılımını Filistin için bir taahhüt olarak bildirdi, ancak İsrail'in (Filistin'deki) "işgalini" de içeriyor.
- 16) 4 Şubat'ta haber, Trump için olumlu bir vurgu olarak değerlendiriliyor. İsrail için olumlu vurgu, ABD tarafından "Kimse vatandaşlıktan yoksun bırakılmıyor. Biz bunu önermiyoruz" açıklamasıdır.
- 17) 8 Şubat'ta çıkan haberde planla ilgili olumsuz, Filistin için olumlu bir hava vardı. Planı, Trump'ın eylemini ve İsrail'i tanımlamak için "zorba", "ihlal", "tek taraflı düzenleme", "büyük ölçüde adaletsiz" ve "hayal kırıklığı" kelimeleri kullanıldı. Bu arada Filistinlilerin durumunu tanımlamak için "hâlâ adalet, barış ve kendilerine ait egemen bir devlet için mücadele etmeyi bıraktılar" ifadesi kullanıldı.
- 18) 8 Şubat tarihli bir sonraki yazıda, planla ilgili olumsuz bir haber yer aldı. Yüzyılın Anlaşmasıyla ilgili "adaletsizlik", "taciz" ve "zorba" gibi olumsuz

sözler ABD'nin Filistin topraklarındaki planına atıfta bulunmak için kullanılıyor.

19) 8 Şubat ile ilgili bir sonraki haber olumsuz haber olarak değerlendiriliyor. Malezyalı milletvekili tarafından Trump planının kınanmasıyla ilgili olumsuz havaya yer verildi. Kapsama plan hakkında olumsuzdur. Plan, “adalet kaybı” olarak tanımlanıyor.

20) 9 Şubat'ta İsrail ve Netanyahu ile ilgili olumsuz haberler yer alıyor. Netanyahu'yu tanıtmak için "cezai yolsuzluk" sözcükleri ve İsrail'in eylemlerini tanımlamak için "uluslararası hukukun ihlali" sözcükleri kullanılmıştır.

21) Sonraki 9 Şubat haberi, Ortadoğu planı üzerine Trump ve İsrail’le ilgili olumsuz haberler içeriyordu. "Baskı", "iğrenç", "adaletsizlik" kelimeleri İsrail'e atıfta bulunurken, "kabadayılık", "yasadışı olanı yasallaştırma" kelimeleri ve ifadeleri, Trump'ın Yüzyılın Anlaşması'na ilişkin eylemine atıfta bulunmaktaydı.

22) 10 Şubat'taki makale, Trump'ın planıyla ilgili olumsuz bir üslup içeriyordu. Plana atıfta bulunmak için "mülksüzleştirme" ve "gasp" kelimeleri kullanıldı.

23) 12 Şubat'ta Trump'ın hem olumlu hem de olumsuz vurguları içeren planı ile ilgili haberler dengelendi. Filistinlilerin sağlığını, güvenliğini ve refahını riske atan plana atıfta bulunmak için metafor, "İsviçre peyniri" gibi olumsuz kelimeler kullanılıyor. Bu arada planı tarif etmek için kullanılan olumlu kelime "en iyi plan" olarak adlandırılır. Planın olumlu vurgusu, İsrail ve ABD'nin eylemlerinin doğru olduğunu kanıtlamak için ahlaki gerekçelendirmeyi kullandıkları mağduriyet anlatısını da kullandı. Öte yandan haberde Filistin ve BM hakkında olumsuz bir vurgu var (öneriye tepkisine bakın). "Eski yol" gibi olumsuz sözcükler, çatışmaya yönelik çözüm önerisine tepki verirken BM’e atıfta bulunuyor. Negatif kelime, "şiddetli protesto" gibi Filistin'e atıfta bulunurken de kullanılır.

24) 16 Şubat'taki yazı, Plan hakkında olumlu ve olumsuz; Filistin’le ilgili olumsuz vurgu kullanıldığı plan için dengeli bir haber olarak değerlendiriliyor. Olumlu ifadeler, “Arap bölgeleri”, "istikrarlı, güvenli ve müreffeh bir bölgeyi müştereken takip etme" planı tanımlamak için kullanıldı. Aynı makalede

“adalet kanunlarını yok sayan” gibi olumsuz sözler de kullanıldı. Mevcut Filistin liderliğini tanımlamak için, "yozlaşmış" gibi olumsuz kelimeler kullanılıyor.

5.3.Tartışma

Genel olarak incelenen Astro Awani'den 14 ve The Star'dan 24 çevrimiçi haberdur. Önceki araştırmaya benzer şekilde, Astro Awani'ye bağılı olduğuna inanılan haberlerin cüz'i miktarının, televizyon yayınında daha fazla canlı video şeklinde gösterildiğı görülmüştür. Ayrıca Astro Awani, yayınlanan güncel haber başlıklarının bir özetini içeren "önemli haberler" başlıklarını yayınlama eğilimindedir. Haber kaynakları açısından da bu çalışma, Astro Awani'nin kendi yerel kaynaklarına, Astro Awani'ye ve Bernama'ya %100 bağılı olduğunu, The Star'ın ise yaklaşık %54'ünün Reuters'e bağılı olduğunu ve üç haberinde Tribune News Network, Arab News ve Asian News Network gibi diğere uluslararası ajanslara bağılı olduğunu ortaya koymuştur. Toplam haberlerin yalnızca % 33'ü, haberlerin çoğunlukla yerel liderlerin beyanlarına odaklanan yerel bir ajanstan geliyor. Bir önceki bölümde bahsedildiğı gibi, gazetelerin kullandığı kaynaklar gazetelerin zihniyetine bağılıdır. The Star'ın ana hissedarı MCA olduğu için, BN siyasi partilerinden birinin Malezya'daki liberal parti olduğu söyleniyor, bu nedenle bu çalışmanın sonucu, Filistin meselesinin kapsamı için önemli olan The Star'ın kaynaklarının çoğunun Merkezi Londra'da bulunan uluslararası bir haber kuruluşu olan Reuters olduğudur.

Entman'ın dört işlevi hakkındaki ilk araştırma sorusuyla ilgili olarak, teorinin önerdiği gibi, tüm haberler ister haber başlığında ister haber içeriğinde veya haberde belirtilen alıntıdan en az bir işlev içermelidir. Belirli bir metin içine hepsini dâhil etmek gerekli değildir. Bu nedenle, sonuçlar teori ile tutarlıdır. Sonuç, tanımlayıcı problem fonksiyonunun 38 haberin hepsine dâhil edilmiştir. Tanımlayıcı neden işlevi, 14 Astro Awani çevrimiçi haberinden 10'una ve tanımlayıcı neden işlevini içermeyen yalnızca bir The Star çevrimiçi haberine dâhil edilmiştir. Ahlaki yargı işlevi, 14 Astro Awani çevrimiçi haberinin 10'unda ve The Star çevrimiçi haberlerinde 24'ün 15'inde yer aldı.

Çözüm önerme işlevi, Astro Awani çevrimiçi hikâyelerinin yarısına ve The Star çevrimiçi hikâyelerinin 24'ten 14'üne dâhil edilmiştir.

En belirgin tanımlanmış sorunlar, Yüzyılın Anlaşması'nın Trump tarafından sunulmasından, reddedilmesinden ve tepkisinden farklıydı. Sorunların çerçevelenme biçimi, iki haber kanalı arasındaki farklılıkları göstermektedir. Astro Awani çevrimiçi için tanımlanan sorunların çoğu, çeşitli ülkelerden veya kuruluşlardan gelen reddedilmelerdir. Örneğin Malezyalıların protestoları ve Malezyalı liderlerin reddi böyledir. Bunun dışında İİT, Malezyalı liderler ve Filistinlilerin konuyla ilgili tepkisinden de tanımlanan sorunlar vardır. Bu arada, The Star çevrimiçi için, tanımlanan sorunların çerçeveleme işlevi çoğunlukla planda Trump'ın "çabası" ve "çatışmayı sona erdirmeye" çabası olarak sunulmaktadır. Bunun yanı sıra, The Star'da Malezyalı liderlerin reddedilmesiyle ilgili tanımlanmış sorun, ancak Bahreyn ve Suudi Arabistan tarafından verilen desteğin çerçevesini de içeriyor. The Star'ın internetteki sorunları, Filistin tarafından "Filistin korkusu" ve "Filistinli liderler 'barış planından' kaçınmak için çaba gösterdi" gibi olumsuz tepkilerle ilgili olarak da tanımlanmıştır.

Teşhis nedenleri ile ilgili olarak, Astro Awani çevrimiçi tarafından en dikkat çekici nedenler, planın Filistinlilere adaletsizlik, İsrail'e önyargılı ve saçma olarak kabulüdür. Bu arada The Star için teşhis edilen nedenler, planın kapsamlı olduğu söylenmesi ve Trump'ın adalet için çaba ve planını göstermesidir. Ayrıca Astro Awani gibi "kabul edilemez" ve "adaletsizlik" planı gibi benzer bir nedeni vardır.

Çevrimiçi Astro Awani için, ahlaki yargı çoğunlukla planın Filistinliler üzerindeki etkisine odaklanmaktadır. Filistinlilerin acısını, Filistinlilerin haklarını kaybetmesini ve İsrail işgalinin zulmünü göz önünde bulundurmaktan geçmektedir. Bu arada, The Star'ın ahlaki yargısı iki yargıya bölünmüştür. Birincisi, planın gelecekte parlak bir barış için gerçekçi olduğunu ve planın barış içinde yaşamak olduğunu düşünmek olmuştur. İkinci olarak, barışın Filistinlilerin İsrail'de Apartheid'e yol açan ve iki devletli çözüm hakkını görmezden geldiği belirtilmiştir.

Astro Awani'de çevrimiçi bir çözüm öneren son işlev, uluslararası toplumu planı reddetmeye çağırmaktır. The Star'a göre, önerilen çareler Uluslararası Ceza Mahkemesine göre harekete geçme çağrısı yapmaktır ve ayrıca anlaşmazlığı çözmek

için ABD yerine başka bir tarafın arabulucu olmasını önermektedir. Önerilen bir başka çözüm de her iki tarafın planı dikkate almaya teşvik edilmesidir.

Tablo 5.3.1. Astro Awani'de Haber Eğilimi

	Olumlu	Olumsuz	Dengeli	Toplam
Filistin	%83 (5 Haber)	%17 (1 Haber)	-	6 Haber =%100
Yüzyılın Anlaşması /İsrail	%17 (2 Haber)	%83 (10 Haber)	-	12 Haber =%100

Tablo 5.3.2: The Star Çevrimiçi Haber Eğilimi

	Olumlu	Olumsuz	Dengeli	Toplam
Filistin	%10 (1 Haber)	%70 (7 Haber)	%20 (2 Haber)	10 Haber =%100
Yüzyılın Anlaşması /İsrail	%19 (4 Haber)	%57 (12 Haber)	%24 (5 Haber)	21 Haber =%100

Yukarıdaki 5.3.a ve 5.3.b'deki tablolar, her iki haber kanalının her iki taraf için de haber eğilimi sonucunu göstermektedir. Bir tarafta kategorize edilen ilk taraflar; Yüzyılın Anlaşması, İsrail, ABD ve Trump ve ikinci partiler; Filistin ve Hamas. Astro Awani'ye gelince, haber eğilimi, Yüzyılın Anlaşması veya İsrail'le ilgili haberlerin çoğunun kapsandığı ve eğilimin %83 olumsuz olduğu açıktır. Haberlerde yer alan Filistin için, eğilim %83 olumlu ve sadece bir haber olumsuzdur. Bu arada, The Star çevrimiçi için, eğilim net olmadığından veya "tarafsız" olarak görülebildiğinden sonuç farklı şekilde ortaya çıkmaktadır. Filistin kapsamı için, çoğu negatif olan %70 ve %20 dengeli vurgudur. İsrail tarafı için de en fazla kapsama alanı negatif olarak görünmektedir; %57, %20 dengeli ve %10 pozitifdir. Daha önce bahsedildiği gibi, dengeli kapsam her iki vurguyu da içermektedir; olumlu ve olumsuz. Bu nedenle, The Star çevrimiçi haberleri İsrail veya yüzyılın anlaşması için oldukça fazla sayıda olumlu vurguyu ele almıştır. Çalışma, İsrail için olumlu vurgunun çoğunun, önceki makalede önerildiği gibi (metodoloji bölümünde bahsedildiği üzere) üç anlamda mağduriyet

anlatısı yoluyla olduğunu ortaya çıkartmıştır. Haberde yer alan mağduriyet duygusu, öncelikle eylemlerin ahlaki gerekçesidir. Anlaşmazlığı ozmek için barışı getireceği söylenen adaletsizlik ve taraflı anlaşmada da Filistinli liderler barıştan kaçınmakla suçlanmıştır. İkincisi, potansiyel tehlikeleri vurgulayarak grup içi dayanışmayı güçlendirmesidir. Batı Kudüs'te apartheid duvarının inşa edilmesi intihar bombacısını ve silahlı kişileri durdurmak içindir denir ve üçüncü olarak, toplu mağduriyetin, grup içi uluslararası destek elde etmeye yaradığı görülmektedir. Makaleler, Bahreyn, Fransa ve Suudi Arabistan gibi çeşitli ülkelerin Trump planıyla ilgilidir.

SONUÇ

Astro Awani ve The Star çevrimiçi haberlerinde, Entman'ın teorisinin dört işlevi aracılığıyla sunulan çerçeveleme, Malezya gazetesi New Straits Times tarafından yapılan İlk Filistin Genel Seçimlerinin Çerçevenmesi üzerine Arandas, Chang, Mohamad ve Idıd (2019) tarafından yapılan önceki çalışma ile örtüşmektedir. Sonuçlar, Entman tarafından tüm haberlerin metinde veya başlıkta en az bir işlev içerdiği çerçeveleme teorisindeki dört işlev üzerinde önerildiği gibi anlamlıdır. Bu, haber kapsamında göze çarpan hikâyeyi belirlemek içindir. Bununla birlikte, haber ajansları Astro Awani ve Star'ın her ikisi de Malezyalı haber kanalları olmasına rağmen, fark bu haberlerin nasıl oluşturulduğuyla ilgilidir. Örneğin, her iki haber ajansında da tüm özellikler bulunmuştur, ancak odak ve göze çarpanlar farklılık göstermiştir. Astro Awani çevrimiçi haberleri, daha çok Trump'ın Yüzyıl Anlaşması'nın İsrail tarafından nasıl önyargılı olduğuna, Malezyalı liderlerin ve STK'ların yanı sıra Filistinlilerin haklarının reddine odaklanmaktadır. Ancak The Star, Filistin'in olumsuz tepkisi, Filistinli liderlerin zayıflığı ve yüzyılın Anlaşmasına uluslararası destek hakkında daha fazla çerçeve oluşturmuştur. Dolayısıyla bu durum, bu çalışmayı Ilgar Seyidov'un (2018) Kırım krizi ile ilgili haberlerin örneklenmesinde önemli bir fark olmadığını tespit eden “Türk Basınında Kırım Kriz Haberlerinin Çerçeveleme Teorisi Çerçevesinde İncelenmesi” araştırmasıyla çelişmiştir. Farklı ideoloji ve haber kaynaklarına rağmen, tüm çerçeveleme şemaları ve söylemleri gazetelerde benzer şekilde yapılmıştır. İki odak şeması belirlenmiş; Kırım Tatarlarının statüsü ve Ukrayna'nın toprak bütünlüğünün korunması ön plana alınmıştır.

Resmi olarak, Malezya ve Filistin, bağımsızlıktan sonra Malezya'nın ilk Başbakanından bu yana kurulan güçlü ikili ilişkilere sahiptir. Malezya ayrıca İsrail'i devlet olarak resmen reddetmiştir. Filistin meselesine ilişkin resmi dış politika, 1967'de İsrail-Filistin savaşı sırasında başlamıştır. İKT, 1969'da Rabat'ta düzenlenen ilk Uluslararası İslam Zirvesi'nden doğdu ve yurtdışındaki Müslüman kardeşlerin içinde bulunduğu kötü duruma yerel ilgiyi artırmıştır. Özellikle 1967 Savaşı, Filistinlilerin davasına Malezyalıların desteğini sağlamıştır. Malezya, el-Fetih hareketinin tesislerine izin veren ilk Asya devletlerinden biridir ve ülkenin Ortadoğu

konusundaki duruşu güçlü bir şekilde Arap yanlısı terimlerle ifade edilmiştir. Filistin davasının tüm Müslüman kardeşlerin endişesi olarak tanıtılması, bugüne kadar Başbakan'ın kişisel bir girişimi gibi görünmektedir. Malezya'nın Filistin'e verdiği destek, ırk ve dinden bağımsız olarak Filistin'i destekleyen çok sayıda STK'nın bulunduğu sivil düzeyde de görülebilmektedir. Bununla birlikte, en güçlü sebep hâlâ Mescid-i Aksa ile ilgili dini duygudur.

Özgür medya açısından Malezya, medyanın hükümetteki baskın parti tarafından kontrol edildiği yarı demokratik bir ülke olarak bilinmektedir. Malezya'da kamusal alan partizandır ve iktidar partisinin ağır müdahalesi ile karakterize edilmektedir, Bu nedenler Freedom House tarafından “kısmen özgür” olarak nitelendirilmektedir. Dolayısıyla haberler normal olarak hükümet politikasıyla uyumludur, ancak, uluslararası haberlerden farklıdırlar. Daha önce yapılan birkaç çalışma, haber merkezindeki gündem belirleme stratejilerinin, Malezya hükümet yanlısı ajanslardan bağımsız olarak uluslararası haberleri göstermede farklı olduğunu göstermiştir. Sannusi, S. N. ve Fauzi, N. A. M. (2017) tarafından ortaya konulan Başkan Donald Trump'ın seçim kampanyasının Astro Awani ve Utusan Online (hükümet yanlısı) haber analizi üzerine yapılan çalışma, haber sayısı başka bir kanala göre daha düşük olmasına rağmen, Cumhuriyetçi aday (Trump) hakkında birçok eleştirel yorum yayınlamıştır. Bu çalışma aynı zamanda, yayınlanan haberler az sayıda olmasına rağmen, Astro Awani'nin çerçevesinin Trump, İsrail ve ABD'nin İsrail politikası tarafından Yüzyılın Anlaşması için kritik olduğu sonucunu ortaya koymuştur.

Öte yandan, uluslararası haberler hükümet politikasına pek uymamasına rağmen Malezya Yüzyılın Anlaşması'nı reddetmiş ve Trump ve İsrail'i kınamıştır, Malezya haber ajansı, siyasi liderlerle güçlü ilişkileri olan politikacılar ve iş adamlarından ayrılamayan gazetelerin zihniyetine de bağlıdır. Buna karşılık, gazetelerin belirli bir konuyu nasıl çerçeveleyeceğini sahipleri belirler. Yani bu, mülkiyetin, içeriği personel alımı ve ideoloji tarafından kontrol edilen bir medya kuruluşunda da önemli bir rol oynadığı anlamına gelir. Üstlerinin talimatlarını ve yayıncının siyasi görüşünü takip etmeleri gerekir. Bu da haberlerin başyazılarını, köşe yazılarını ve medyadaki kapsamını etkiler. Bu, The Star haberinin çevrimiçi

çerçeveleme sonucundan görülebilir. The Star'ın ana hissedarı MCA, Malezya Çin Derneği ve Malezya'daki liberal partidir. Bu nedenle, The Star'ın kapsamı 1971'den bu yana raporlarında daha liberaldir. Malezya'nın kapsamı içindeki liberalizm, İslam'ın demokrasi, kadın hakları ve mevcut konular da dâhil olmak üzere özgürlükçü yorumlanması gibi dini ve toplumsal sorunlara liberal çözümleri savunmakla ilgilidir. Sözde dini liberalizm, Müslüman dünyasının Filistin sorunu da dâhil olmak üzere dünya sorunlarını çözmek için Batı ile tanıma, hoşgörü ve müzakere yaklaşımı kullanarak düşünmesi ve hareket etmesi gerektiğini iddia etti. Bu, The Star'ın yüzyılın Anlaşmasını Trump'ın “çatışmayı çözmek” için “barış çabası” olarak çerçevelediği ve Filistinli liderlerin zayıf yönlerini vurguladığı çerçeveleme sonucuyla tutarlıdır. Bu, Yang ve Md Sidin'in (2011) 11(1). maddeye göre Malezya'da kaçak kabul edilen bir Malay Müslüman kadının irtidadı ile ilgili tartışmalı bir konu hakkında The Star kapsamında yaptığı önceki çalışmaya benzer. Çalışma, çerçeveleme teorisi dahilinde yürütüldü ve The Star'ın raporlarında çoğunlukla "çatışma" çerçevesini kullandığını gösterdi. Star ayrıca dengeli bir şekilde "sorumluluk" ve "etkiler" çerçevesini kullandı. "Sorumluluk" çerçevesinde The Star, genellikle bu çatışmayı çözme sorumluluğunu hükümete yükler. “İnsani” çerçeve, dava hakkında rapor verirken The Star gazetesinde en az kullanılır.

Bunun dışında Entman çerçeveleme kuramındaki dört işlev haberlerin eğimini, vurgusunu ve eğilimini belirlememektedir. Bu nedenle, bu çalışma aynı zamanda olumlu ya da olumsuz ya da belirli bir tarafa doğru dengeli haber eğilimini de analiz etmiştir. Birinci taraf, Yüzyılın Anlaşması, Trump ve İsrail, ikinci taraf ise Filistin, FKÖ ve Hamas'tır. Makalelerin vurgu ölçümü Scharrer'den (2002) alınmıştır. Bunun yanı sıra bu çalışma işgalle ilgili olduğu için mağduriyet anlatısı olarak da değerlendirilmiştir. Böylelikle işgalciyi anlatırken mağduriyet anlatısını da içeren yazılar, olumlu üslup olarak kategorize edilmiştir. Kurbanlık üzerine vurgu kapsamının ölçümü, Markiewicz, T. ve Sharvit, K. (2021) tarafından yazılan “İsrail ve Mağdur İddiaları” makalesine dayanılarak analiz edilmiştir. (Kod ve etik ölçüm metodoloji bölümünde bahsedilmiştir.)

Bu çalışma aynı zamanda Astro Awani ve The Star arasındaki haber eğilimi açısından farkı da ortaya koymaktadır. İlk olarak, her iki kanal da Yüzyılın

Anlaşmasına yönelik yüksek bir olumsuz eğilim yüzdesine sahiptir. Astro Awani için, Filistin'e karşı olumlu bir eğilime sahip olduğu ve makalelerin hiçbirinin dengeli bir üslup olmadığı durumlarda eğilim açıktır. Bununla birlikte, The Star'ın çevrimiçi sonucu, Ali, M.N. S. ve Ismail, A.M. (2017) 'nin Malezya'daki Dini Özgürlük Sorunlarına İlişkin Raporlama Yapıları üzerine The Star'ın önceki çalışmasıyla tutarlıdır. Bu çalışmanın sonucu, The Star'ın LGBT meseleleriyle ilgili vurgulamasının çoğunun tarafsız olduğunu göstermektedir ve de The Star'ın hükümet politikasına rağmen dini konular hakkında habercilikte daha liberal olduğu ve hassas olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu çalışmada da benzer şekilde, The Star çoğunlukla, her iki tarafın da Filistin'in ve yüzyılın Anlaşmasının, Malezya hükümetine ve halkının Filistin ile güçlü bir ilişkiye sahip olmasına rağmen yüksek bir olumsuz vurgu yüzdesine sahip olduğu ve dengelendiği “güvenli bir tarafta” yer almaktadır. The Star, İsrail'in olumlu vurgusunu veya (dengeli kategoriye de dâhil olan) Yüzyılın Anlaşması'nı bildirirken, çoğunlukla mağduriyet anlatısını kullanmıştır. Bunlar, İsrail'in eylemlerini ahlaki olarak haklı çıkarmasına, Filistinlilerin potansiyel “tehlikelerini” vurgulamasına ve kolektif mağduriyetin ortaya konulup Uluslararası Desteğin kazanılmasına yardımcı olmuştur.

Sonuç olarak, İsrail'in Filistin'deki işgali ve yerleşimi 73 yıldır devam etmektedir. Yapılan birçok barış anlaşması oldu, ancak adaletsizlik ve önyargılı anlaşmaların sunulması çözümü imkânsız hale getirmiştir. Uzun süredir devam eden işgal, İsrail işgalinin normalleşmesine yol açtı ve de günümüzde Malezya'da da dâhil olmak üzere bazı medya kuruluşları artık Filistinlilerin günlük yaşamlarındaki acılarını göz ardı etmesine neden oldu. Filistin'le ilgili haberler çoğunlukla Filistinli liderlerin yolsuzluğuna ve tepkilerine odaklanmıştır. Öte yandan, İsrail'le ilgili haberler ise çoğunlukla Filistinlilerin haklarıyla hiçbir ilgisi olmayan barış anlaşması “çabaları” olarak ileri sürüldü. Haber ayrıca İsrail'e veya İsrail yanlılarına anlatıyı mağduriyet haline getirme fırsatı vermiştir. Öte yandan, Malezyalılar esas olarak Filistin'e güçlü destek vermek için insani yardımların ve dini duyguların gücüne inanmaktadır. Başka bir deyişle, haberlerdeki çerçeveleme veya haberlerin eğilimi ne olursa olsun, bu Malezyalıların Filistin meselesine bakışını etkilememektedir.

KAYNAKÇA

Aarten, Pauline GM, Eva Mulder, Antony Pemberton.:	"The narrative of victimization and deradicalization: an expert view." Studies in Conflict & Terrorism 41.7, 2018. s.557-572.
Abdelaziz M.:	"Arab Reactions to Trump's Peace Plan: An Analysis and Recommendation" Policy Analysis: Fikra Forum , 31 Ocak 2020, (Çevrimiçi) https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/arab-reactions-trumps-peace-plan-analysis-and-recommendation
Abdullah A.:	"Dr. Mahathir's selected letters to world leaders" Kuala Lumpur, Malaysia: Marshall Cavendish . 2008
Adil, Mohd Azam Mohd, Mohamed Azam.:	"Punishment for apostasy: conflict between the right to freedom of religion and criminal sentence, a case study in Malaysia." Jurnal CITU 1, 2005
Al-Ahmed, A. Y. A., Abbas, E. M., Mujani, W. K.:	"The Historical Position of The Sultan Abdul Hamid II Of Palestine" International Journal of West Asian Studies , 6. 2014
Alejandro, Jennifer.:	"Journalism in the age of social media." Reuters Institute Fellowship Paper 5, 2010, s.1-47.
Al-Ghadiry, F.:	"History of Palestine" N. p: nd Print. 2015
Ali, M. N. S., Ismail, A. M.:	"Konstruk Pelaporan Pemikiran Isu Liberalisasi Agama Dalam Portal Berita Harian dan The Star" Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication , 33(1). 2017
Amir, Jeniri.:	Teknik wawancara. PTS Professional , 2005.
Ardèvol-Abreu, A.:	"Framing theory in communication research: Origins, development and current situation in Spain" Revista Latina de Comunicación Social , 2015, s.428-429
Arsha M. & Steve H.:	"Palestinians' Abbas, at U.N., says U.S. offers Palestinians 'Swiss cheese' state" The Star, 12 Subat 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/02/1

	2/palestinians039-abbas-denounces-us-peace-proposal-as-gift-to-israel
Aswar, H.:	"The US Foreign Policy under Trump Administration to Recognize Jerusalem as the State Capital of Israel" Nation State Journal of International Studies (NSJIS) , 1(2), 2018, s.132-141.
Atmaca, A. Ö.:	"Roots of Labor Zionism: Israel as the New Land of Socialist Ideas?" Middle Eastern Studies/Ortadoğu Etütleri , 4(1). 2012
Azizuddin Mohd Sani, Mohd.:	"Freedom of speech and democracy in Malaysia." Asian Journal of Political Science 16.1, 2008, s. 85-104.
Azura A.:	"Govt offers scholarships to Palestinian students to study at Malaysian universities" New Straits Time, 22 Mayıs 2019, (Çevrimiçi) https://www.nst.com.my/news/nation/2019/05/490592/govt-offers-scholarships-palestinian-students-study-malaysian
Baker. L.:	"Middle East peace plan will push Israel into apartheid - Palestinian envoy" The Star, 28 Ocak 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/28/middle-east-peace-plan-will-push-israel-into-apartheid---palestinian-envoy
Barakat M.:	"Arab world reacts to US Mideast peace plan: Varied response to so-called 'Deal of Century' with Lebanon and Qatar siding with Palestinians," https://www.aa.com.tr/en/middle-east/arab-world-reacts-to-us-mideast-peace-plan/1718155 , 21 Nisan 2021
Bayat, d , Fadel Mehdi.:	"Studies in the history of the Arabs in the Ottoman Empire" the Islamic Orbit House, Beirut , 1st edition, 2003, s.447
C.E.Morrison, A.Suhrke.:	"Strategies of Survival: The Foreign Policy Dilemmas of Smaller Asian States, Brisbane" University of Queensland Press , 1978, s. 142; Marvin C.Ott, s.71
Case, William.:	"Semi-democracy in Malaysia: Withstanding the pressures for regime change." Pacific Affairs , 1993, s.183-205.
Chomsky N., Pappe I.:	"On Palestine," Chicago, USA: A Penguin Special , 2015.
Damen, R.:	"The Price of Oslo". Palestine Remix . https://interactive.aljazeera.com/aje/palestineremix/the-price-of-oslo.html#/14

Daud K.:	“Emphatic ‘no’ to Trump’s peace plan” The Star, 2 Subat 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/focus/2020/02/02/emphatic-no-to-trumps-peace-plan
Duygu Çeliker Saraç.:	“Domuz Gribi Haberlerinde Çerçeveleme: Hürriyet Gazetesi Örneği” Global Media Journal TR Edition , 8 (16). Isparta, 2018.
Ekram B.E.:	“The Palestine issue that cost Sultan Abdülhamid II the Ottoman throne,” Daily Sabah, 10 Mart 2017, (Çevrimiçi) https://www.dailysabah.com/feature/2017/03/10/the-palestine-issue-that-cost-sultan-abdulhamid-ii-the-ottoman-throne , 11 Aralık 2019.
El-Awaisi, A. A. F.:	“The significance of Jerusalem in Islam: an Islamic reference” Journal of Islamic Jerusalem Studies , 1(2), 1998, s.47-71.
Embong, A. R.:	“Malaysia as a multicultural society” Macalester International , 12(1), 10, 2002
Entman, R. M.:	“Framing: Toward clarification of a fractured paradigm.” Journal of Communication 43(4), 1993, s.51-58.
Entman, R. M.:	“Projections of power: Framing news, public opinion, and US Foreign policy” Chicago: University of Chicago Press , 2009
Entman, Robert M. Andrew Rojecki.:	"Freezing out the public: Elite and media framing of the US anti-nuclear movement.", 1993, s.155-173.
Eriyanto.:	“Analisis Framing: Konstruksi, Ideologi dan Politik Media,” Yogyakarta: LkiS , 2012
Fadel Arandas, Chang Peng Kee, Emma Mohamad, Syed Arabi Idid:	“Framing the First Palestinian General Elections by Malaysia’s New Straits Times” Malaysian Journal of Communication . 35(2), Malaysia: Universiti Malaysia Kebangsaan, Haziran 2019 s.141-158.
Fischel, R. S. Kark, R.:	“Sultan Abdülhamid II and Palestine: Private lands and imperial policy New Perspectives on Turkey,” 39, 2008, s.129-166.
Ghazali Shafie:	“Elements of Malaysian Foreign Policy”, Foreign Affairs Malaysia (FAM) , Vol. 2, No. 1, Aralık 1969, s.11–14.
Ghazali, K.:	“National Identity and Minority Languages”. United Nations . https://www.un.org/en/chronicle/article/national-identity-and-minority-languages , 30 Kasım 2019
Gong, Rachel.:	"Internet politics and state media control: Candidate weblogs in Malaysia." Sociological Perspectives 54.3, 2011, s.307-328.
Gunaratne, Shelton A.:	“Handbook of the Media in Asia” New Delhi: Sage Publications , 2000.

Hamzah, Arfah, Ramy Bulan.:	"An introduction to the Malaysian legal system." Oxford Fajar Sdn. Bhd. , 2003.
Han, G.:	"Mainland China frames Taiwan: How China's news websites covered Taiwan's 2004 presidential election," Asian Journal of Communication , 17(1), 2007, s.40-57.
Hasmah Zanuddin, Wesam Almahallawi.:	"Media Framing Approach of Israelis and Palestinian Conflict" AIMC 2017 Asia International Multidisciplinary Conference : University of Malaya. ISSN: 2357-1330, 2018
Hewege, C. Mitchell, J.:	"Understanding media constructions of volunteering: An Australian perspective" Asia Pacific Journal of Social Work and Development , 23(3), 2013, s.155-167.
	History, "Ottoman Empire", https://www.history.com/topics/middle-east/ottoman-empire , 1 Temmuz 2020
Hooi, K. Y.:	"The NGO-Government relations in Malaysia: Historical context and contemporary discourse" Malaysian Journal of Democracy and Election Studies , 1(1), 2013, s.76-85.
İlgar Seyidov.:	"Türk Basınında Sunulan Kırım Krizi Haberlerinin Çerçeveleme Kuramı Bağlamında İncelenmesi" DOI: 10.31123/akil.441912. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Temmuz 2018
John G.R.S, Dennis E.S.:	"World War I". Encyclopædia Britannica , https://www.britannica.com/event/World-War-I
Karunan, V. P.:	"Malaysia: Language, education and social cohesion." 5th International Conference on Language and Education : Sustainable Development through Multilingual Education, Bangkok, Thailand. http://www.lc.mahidol.ac.th/mleconf/2016/Documents/PresentedFiles/Parallel%20VI/T03E/T03E-2-Victor_P_Karunan.pdf . 2016.
Khalidi, W.:	"Before their diaspora: a photographic history of the Palestinians" 1876-1948. With an introd. a. comm. by Walid Khalidi. 1984
Khoo, Khoo Boo Teik, Francis Loh.:	"Democracy in Malaysia: Discourses and practices" No. 5. Routledge , 2014.
	Kur'an XVII. 1.
Latif, Roslina Abdul, Madya Dr Faridah Ibrahim.:	"A study on the decision making process in newsrooms and government policies under Dato'Sri Mohd Najib's Administration: a Comparison between RTM and AstroAwani." Jurnal

	Komunikasi: Malaysian Journal of Communication 28.2, 2012
Lee, Cassey.:	"Malaysia: Telecommunications reform and beyond.", 2005
Lee, Yow Chong.:	"Berita televisyen dan kebebasan media di Malaysia: Suatu kajian terhadap berita televisyen Bahasa Inggeris TV2 dan NTV7." Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication 30.2, 2014
LeVine, M.:	"Impossible Peace: Israel/Palestine since 1989". Zed Books Ltd. 2013.
Lisa, J. A.:	"PM: ISA scrapped as it gave no political benefit" The Malaysian Insider , 9 Temmuz 2012, (Çevrimiçi) http://www.themalaysianinsider.com/litee/malaysia/article/pm-isa-scrapped-as-itgave-no-political-benefit/
Louis, W. R.:	"The United Kingdom and the Beginning of the Mandates System, 1919-1922" International Organization , 1969, s.73-96.
Maayan L.:	"Israel drawing up map for West Bank annexations – Netanyahu" <i>The Star</i> , 9 Subat 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/02/09/israel-drawing-up-map-for-west-bank-annexations---netanyahu
Maher, T. M.:	"Framing: An emerging paradigm or a phase of agenda setting. In S. D. Reese, O. H. Gandy Jr., & A. E. Grant (Eds.), <i>Framing public life: Perspectives on media and our understanding of the social world</i> " Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates , 2001, s.83-94
Mahmoud Barakat:	"Arab world reacts to US Mideast peace plan", <i>Anadolu Agency</i> , 29 Ocak 2020, (Çevrimiçi) https://www.aa.com.tr/en/middle-east/arab-world-reacts-to-us-mideast-peace-plan/1718155 , 30 Aralık 2020.
Manaf, A. M. A. Sedu, N.:	"Framing Islam-related issues during GE13: An analysis of Malaysian mainstream newspapers" Intellectual Discourse , 23(1), 2015
Marinescu, V. Balasescu, M.:	"Coverage of Poland's EU presidency in Romanian printed press and online media: A descriptive analysis" Środkowoeuropejskie Studia Polityczne , 2013, s.231-245.
Markiewicz, T. Sharvit, K.:	"When Victimhood Goes to War? Israel and Victim Claims" Political Psychology , 42(1), 2021, s.111-126.
McCombs, Maxwell E. Donald L. Shaw.:	"The agenda-setting function of mass media." Public opinion quarterly 36.2, 1972, s.176-187.

McQuail, Denis.:	"McQuail's mass communication theory" Sage publications , 2010.
Means, Gordon Paul.:	"Soft authoritarianism in Malaysia and Singapore." Journal of Democracy 7.4, 1996, s.103-117.
Meraz, Sharon.:	"Citizen Journalism, citizen activism, and technology: Positioning technology as a 'second superpower' in times of disasters and terrorism." International Symposium on Online Journalism , 2006.
Minges, Michael, Vanessa Gray.:	"Multimedia Malaysia: Internet Case Study". ITU , 2002.
Mingst, K. A. Snyder, J. L.:	"Essential reading in world politics (2nd ed.)" New York, London: W. W. Norton & Company , 2004
Moser, Sarah.:	"Putrajaya: Malaysia's new federal administrative capital." <i>Cities</i> 27.4 (2010): 285-297.
Mustaffa, Normah, Shahrul Nazmi Sannusi, Ahmad Sauffiyan Abu Hasan, Mohd Zuwairi Mat Saad.:	"Journalism and news industry in Malaysia: New media, new challenges." e-Bangi 14, no. 6 (2017).
Nair, S.:	"Islam in Malaysian foreign policy". Routledge . 2013
Nazari I.:	"Pelan Perdamaian Paling Buruk Abad Ini" <i>Astro Awani</i> , 3 Şubat 2020, (Çevrimiçi) https://www.astroawani.com/berita-dunia/pelan-perdamaian-paling-buruk-abad-ini-229755
Nidal M.:	"' Hamas says it will confront Trump's 'aggressive' Middle East plan'" <i>The Star</i> , 29 Ocak 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/29/trump039s-mideast-plan-comments-039aggressive039-jerusalem-proposal-039nonsense039---hamas
Nor Razinah Mohd Zain:	"Agenda Setting Theory," Ocak 2014
Nor, M. R. M.:	"Konflik Israel-Palestin dari aspek sejarah moden dan langkah pembebasan dari cengkaman Zionis" Journal of Al-Tamaddun , 5, 2010, s.73-92.
Nor, M. R. M.:	"Sejarah kejatuhan Palestin dan kewujudan Israel" Persatuan Ulama Malaysia . 2010, s. 37-50.
Pace, Michelle, Somdeep Sen.:	"The Palestinian Authority in the West Bank: The Theatrics of Woeful Statecraft." Routledge , 2018
Paksoy M.:	"Turkey won't allow 'Deal of Century' to threaten peace: President", <i>Anadolu Agency</i> , 9 Şubat 2020, (Çevrimiçi) https://www.aa.com.tr/en/jerusalem-red-line-for-muslims/turkey-wont-allow-deal-of-century-to-threaten-peace-president/1728582 , 15 Aralık 2020
Pappé Ilan, N. Chomsky.:	On Palestine. Haymarket Books , 2015.

	Peace to Prosperity: A Vision to Improve the Lives of the Palestinian and Israeli People,” The White House , Ocak 2020.
Peletz, M. G.:	“Islamic modern: Religious courts and cultural politics in Malaysia” (Vol. 83). Princeton University Press . 2018.
Rami A. Sinan AM.:	“Arabs in Israeli border towns fear Trump plan will transfer them to West Bank” <i>The Star</i> , 4 Subat 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/02/04/arabs-in-israeli-border-towns-fear-trump-plan-will-transfer-them-to-west-bank
Rami A.:	“Palestinians face uphill battle against Trump's Middle East plan” <i>The Star</i> (31 Ocak 2020) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/31/palestinians-face-uphill-battle-against-trump039s-middle-east-plan
Ravi V.:	“Why Trump’s peace plan matters to rest of Asia” <i>The Star</i> , 16 Subat 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/opinion/columnists/asia-an-editors-circle/2020/02/16/why-trumps-peace-plan-matters-to-rest-of-asia
Sachdev, N.:	“NGO and international environmental governance: From resistance to mainstream participation” Himalayan and Central Asian Studies , 11, 2007, s.4–30.
Salah, M.M.:	“History Of Palestine: A methodological Study Of Acritical Issue” Al-Falah for Translation Publishing Distribution . 9789773630409, 2005
Saleh, Mohsen Mohammed.:	"History of Palestine." Giza/Egypt: Al-Falah Foundation , 2005.
Salleh, M. A., Nor, M. R. M., Husin, M. F. A., Mohamad, A. M., Yusob, M. L., Nazri, N. A. S.:	“The role of Malaysian NGOs on Palestinian issues: Aqsa syarif berhad” Pertanika Journal of Social Sciences and Humanities , 25, 2017, s.133-142.
Sannusi, Shahrul Nazmi, and Nawwar Aqilah Mohd Fauzi.	"Analisis Berita Kempen Calon Pilihanraya Presiden Donald Trump: Kajian terhadap Utusan Malaysia Online dan Astro Awani Online." Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication 33.1, 2017
Sarban S.:	“Malaysia finds Trump’s Middle East peace deal ‘utterly unacceptable’” <i>The Star</i> , 1 Subat 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/nation/2020/02/01/malaysia-finds-trumps-middle-east-peace-deal-utterly-unacceptable

Scharrer, Erica.:	"An" Improbable Leap": a content analysis of newspaper coverage of Hillary Clinton's transition from first lady to Senate candidate." Journalism Studies 3.3, 2002, s.393-406.
Scheufele, D. A., Tewksbury, D.:	"Framing, agenda setting, and priming: The evolution of three media effects models," Journal of communication , 57(1), 2007, 9-20.
Shahwan, N.M.:	"Normalization without justice is Israel's goal," Daily Sabah, 2 Haziran 2020, (Çevrimiçi) https://www.dailysabah.com/opinion/oped/normalization-without-justice-is-israels-goal , 11 Temmuz 2020
Siapera, Eugenia, Andreas Veglis:	"Introduction: The evolution of online journalism." The handbook of global online journalism , 2012, s.1-17.
Sira H.:	"Anwar condemns Trump's peace plan" The Star, 10 Subat 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/nation/2020/02/10/anwar-condemns-trump039s-peace-plan
Sofian, Muhammad Raqib B. Mohd, Adnan Hussein.:	"Media coverage on religious conflict in Malaysia: A preliminary study on how The Star and Utusan Malaysia framed the attempts to subvert the faith and believe of Muslims in a multiracial thanksgiving dinner at DUMC." Procedia-Social and Behavioral Sciences 91 2013, s.461-474.
Soussi, A.:	"Why the media fails to cover Palestine with accuracy and empathy". Al Jazeera . https://www.aljazeera.com/features/2019/3/17/why-the-media-fails-to-cover-palestine-with-accuracy-and-empathy , 10 Aralık 2020
Stephen F. Rami A.:	"Abu Dis, an unlikely capital for a future Palestinian state" The Star, 30 Ocak 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/30/abu-dis-an-unlikely-capital-for-a-future-palestinian-state
	Sunnah.com. Sahih Bukhari. 20. Virtues of Prayer at Masjid Makkah and Madinah. https://sunnah.com/bukhari:1189
Syed H.A.:	"Dasar Luar Negara" (16 Kasim 2012), (Çevrimiçi) http://syedhamidalbar44.blogspot.com/2012/11/dasar-luar-negara.html
Thomas, T.:	"Is the security offences bill constitutional?" The Malaysian Insider , 21 Nisan 2012, (Çevrimiçi) http://www.themalaysianinsider.com/sideviews/article/is-the-security-offences-bill-constitutional-tommythomas/

Trudy R.:	“Comment: Old wine in a naive new bottle” The Star, 2 Subat 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/focus/2020/02/02/comment-old-wine-in-a-naive-new-bottle
Trump, Donald J.	@realDonaldTrump , 29 Ocak 2020. Twitter . https://twitter.com/realDonaldTrump/status/1222224528065155072
Weintraub, A. N.:	Islam and popular culture in Indonesia and Malaysia (Vol. 24). Routledge . 2011
Yang, L. F., Md Sidin Ahmad Ishak.:	"Framing religious disputes: A comparative analysis of the Lina Joy controversy reported by Malaysian newspapers." The Journal of the South East Asia Research Center for Communication and Humanities 3.2,2011, s.21-37.
Yulia Zemlinskaya:	“Between Militarism and Pacifism: Conscientious Objection and Draft Resistance in Israel”, Central European Journal of International and Security Studies , Volume 2, Issue 1, 2008 s.17.
Zakaria, Ahmad.:	"Democracy in Developing Countries: Asia." Malaysia: Quasi-Democracy in a Divided Society 3, 1989, s.347-381.
Zakiya K.:	“Dr M may discuss Palestine issue with China” The Star, 8 Subat 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/nation/2020/02/08/dr-m-may-discuss-palestine-issue-with-china
Zakiah K. Farik Z.:	“Mahathir: Trump should resign” The Star, 9 Subat 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/nation/2020/02/09/mahathir-trump-should-resign
Zakiah K.:	“Malaysia will not keep quiet over Israeli's oppression of the Palestinians, says Dr M” The Star, 8 Subat 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/nation/2020/02/08/malaysia-will-not-keep-quiet-over-israeli039s-oppression-of-the-palestinians-says-dr-m
Zakiah K.:	“Malaysian MPs condemn Trump's peace plan with Israel” The Star, 8 Subat 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/nation/2020/02/08/malaysian-mps-condemn-trump039s-peace-plan-with-israel
1970	Tunku Abdul Rahman’s Speech to the Afro-Asian Islamic Organization Conference, 6 October 1970, Bandung, Indonesia, Jabatan Penerangan, Kuala Lumpur, 1970, s.58.
2007	BBC News, “Malaysia PM issues demo warning”, 27 Kasım 2007, (Çevrimiçi) http://news.bbc.co.uk/2/hi/asiapacific/7114858.stm

2013	“UN Partition Plan - Resolution 181 (1947)” Israel Ministry of Foreign Affairs. https://mfa.gov.il/mfa/aboutisrael/maps/pages/1947%20un%20partition%20plan.aspx
2017	“Relations between Palestinians across the Green Line”: Palestine Strategy Group Strategic Report of the Palestine Strategy Group (PSG)
2019	“Did you know that Malaysia consists of two parts?” Malaysian Wildlife. https://malaysianwildlife.org/malaysia-consists-of-two-parts/
2019	“The Manama Workshop: Trump’s Middle East Peace Plan Plummets before Lift-Off,” Arab Center for Research and Political Studies https://www.dohainstitute.org/en/Lists/ACRPS-PDFDocumentLibrary/The-Manama-Workshop-Trump-Middle-East-Peace-Plan-Plummets-before-Lift-Off.pdf
2019	Speech at The General Debate of The 74th Session of The United Nations General Assembly. Prime Minister Office of Malaysia.
2020	"Apartheid", Encyclopedia Britannica , (Çevrimiçi) https://www.britannica.com/topic/apartheid , 17 Mayıs 2021
2020	“Arthur Balfour 1848 – 1930”. Jewish Virtual Library: A Project of AIGE , (Çevrimiçi) https://www.jewishvirtuallibrary.org/arthur-balfour , 16 Mayıs 2021
2020	“Balfour Declaration United Kingdom 1917”. Britannica. (Çevrimiçi) https://www.britannica.com/event/Balfour-Declaration , 15 Ocak 2021
2020	“Current Population Estimates, Malaysia, 2020” Department of Statistics Malaysia Official Portal. https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=155&bul_id=OVByWjg5YkQ3MWFZRTN5bDJiaEVhZz09&menu_id=L0pheU43NWJwRWVSZklWdzQ4TlhUUT09
2020	“Deal of the Century: What Is It and Why Now?” Arab Center For Research & Political Studies. https://www.dohainstitute.org/en/PoliticalStudies/Pages/Trump-Administration-Plan-for-the-Palestinian-Israeli-Conflict.aspx
2020	“Digital News Report: Malaysia” , Reuters Institute for the Study of Journalism & University of

	Oxford, https://www.digitalnewsreport.org/survey/2020/malaysia-2020/ , 2020
2020	“Freedom in the World 2020: Malaysia”, Freedom House https://freedomhouse.org/country/malaysia/freedom-world/2020 , 30 Nisan 2021
2020	“Intervention: The 399th Meeting of The Committee on The Exercise of the Inalienable Rights of The Palestinian People (CEIRPP)”. Ministry of Foreign Affairs, Malaysia. https://www.kln.gov.my/web/usa_un-new-york/news-from-mission/-/blogs/8861414 , 4 Şubat 2020
2020	“Prime Minister Intervention at the 37th ASEAN Summit Vietnam”, Prime Minister Office, (Çevrimiçi) https://www.pmo.gov.my/2020/11/pms-intervention-at-the-37th-asean-summit/ , Kasım 2020
2020	“U.S. Middle East peace plan prompts some praise, much Arab anger”.The Star, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/29/us-middle-east-peace-plan-prompts-praise-and-condemnation , 10 Aralık 2020
2020	“U.S. Relations With Saudi Arabia,” US Department of State https://www.state.gov/u-s-relations-with-saudi-arabia/
2020	“UN rejects US deal of the century”, Middle East Monitor, (Çevrimiçi) https://www.middleeastmonitor.com/20200129-un-rejects-us-deal-of-the-century/ , 29 Ocak 2020
2020	“Working Visit of YB Dato’ Saifuddin Abdullah Minister of Foreign Affairs of Malaysia to Attend the Open-Ended Emergency Meeting of The OIC Executive Committee Jeddah, Saudi Arabia”, Ministry of Foreign Affairs, (Çevrimiçi) https://www.kln.gov.my/web/guest/-/working-visit-of-yb-dato-saifuddin-abdullah-minister-of-foreign-affairs-of-malaysia-to-attend-the-open-ended-emergency-meeting-of-the-oic-executive-co , 3 Şubat 2020
2020	Astro Awani “Anwar Seru Semua Kerajaan Negara Islam Bantu Palestin Tuntut Keadilan” , 10 Şubat 2020, (Çevrimiçi) https://www.astroawani.com/berita-

	malaysia/anwar-seru-semua-kerajaan-negara-islam-bantu-palestin-tuntut-keadilan-230279
2020	Astro Awani “Presiden Trump Kemuka Pelan Damai Asia Barat”, 9 OcaK 2020, (Çevrimiçi) https://www.astroawani.com/video-dunia/presiden-trump-kemuka-pelan-damai-asia-barat-1830825
2020	Astro Awani, “300 Hadir Protes Perhimpunan Pelan Damai Israel Palestin”, 31 OcaK 2020, (Çevrimiçi) https://www.astroawani.com/video-malaysia/300-hadir-protes-protes-perhimpunan-pelan-damai-israel-palestin-1831294
2020	Astro Awani, “AS: Palestin wajar berkompromi”, 12 Şubat 2020, (Çevrimiçi) https://www.astroawani.com/video-dunia/palestin-wajar-berkompromi-1833191
2020	Astro Awani, “Israel Dakwa Komited Terus Berunding dengan Palestin”, 12 Şubat 2020, (Çevrimiçi) https://www.astroawani.com/video-dunia/israel-dakwa-komited-terus-berunding-dengan-palestin-1833190
2020	Astro Awani, “Malaysia Tolak Pelan Damai Israel Palestin”, 31 OcaK 2020, (Çevrimiçi) https://www.astroawani.com/berita-malaysia/malaysia-tolak-pelan-damai-israelpalestin-yang-berat-sebelah-ngo-229494
2020	Astro Awani, “Pelan Damai Asia Barat Trump akan terkubur – Palestin”, 17 Şubat 2020, (Çevrimiçi) https://www.astroawani.com/video-dunia/pelan-damai-asia-barat-trump-akan-terkubur-palestin-1834054
2020	Astro Awani, “Pelan Damai Aturan Trump diyakini Gagal”, 30 OcaK 2020, (Çevrimiçi) https://www.astroawani.com/berita-dunia/pelan-damai-aturan-trump-diyakini-gagal-229361
2020	Astro Awani, “Pelan Damai Israel Palestin Tidak Boleh Diterima Sama Sekali-PMO”, 31 OcaK 2020, (Çevrimiçi) https://www.astroawani.com/berita-malaysia/pelan-damai-israelpalestin-tidak-boleh-diterima-sama-sekali-pmo-229528
2020	Astro Awani, “Pelan Daman Aturan Trump diyakini gagal”, 28 OcaK 2020, (Çevrimiçi) https://www.astroawani.com/video-dunia/trump-yakin-palestin-setuju-dengan-pelan-damai-tajaan-white-house-1830655
2020	Astro Awani, “Pertubuhan Kerjasam Islam Tolak Pelan Damai Trump Israel Palestin”, 4 Şubat 2020,

	(Çevrimiçi) https://www.astroawani.com/video-dunia/pertubuhan-kerjasama-islam-tolak-pelan-damai-trump-israel-palestin-1831875
2020	Astro Awani, “Presiden Palestin: Pelan Damai Trump nafi penubuhan negara merdeka”, 12 Şubat 2020, (Çevrimiçi) https://www.astroawani.com/video-dunia/presiden-palestin-pelan-damai-trump-nafi-penubuhan-negara-merdeka-1833194
2020	Astro Awani, “Saifuddin Hadiri Mesyuarat Tergempar Mengenai Deal of Century” , 2 Şubat 2020, (Çevrimiçi) https://www.astroawani.com/berita-malaysia/saifuddin-hadiri-mesyuarat-tergempar-mengenai-deal-century-229640
2020	Bernama. “NGOs concerned over fate of Palestinians”, 1 Şubat 2020, (Çevrimiçi) https://www.nst.com.my/news/nation/2020/02/561539/ngos-concerned-over-fate-palestinians
2020	The Star, “Bahrain says supports all efforts towards solution for Palestine issue”, 29 Ocak 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/29/bahrain-says-supports-all-efforts-towards-solution-for-palestine-issue
2020	The Star, “France says will study Trump's Mideast peace plan closely”, 29 Ocak 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/29/france-says-will-study-trump039s-mideast-peace-plan-closely
2020	The Star, “Iran's Khamenei says Trump's Middle East peace plan is doomed to fail”, 29 Ocak 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/29/iran039s-khamenei-says-trump039s-middle-east-peace-plan-is-doomed-to-fail
2020	The Star, “Saifuddin to attend OIC emergency meeting on Trump's peace plan” 2 Subat 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/nation/2020/02/02/saifuddin-to-attend-oic-emergency-meeting-on-039deal-of-the-century039
2020	The Star, “Saudi Arabia reaffirms support for solution to Palestinian issue - foreign ministry”, 29 Ocak 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/29/saudi-arabia-reaffirms-support-for-solution-to-palestinian-issue-foreign-ministry

	9/saudi-arabia-reaffirms-support-for-solution-to-palestinian-issue---foreign-ministry
2020	The Star, "Trump's Mideast plan is 'injustice of the century', U.S.-allied Tunisian president says", 31 Ocak 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/31/trump039s-mideast-plan-is-039injustice-of-the-century039-us-allied-tunisian-president-says
2020	The Star, "U.N. aid agency fears U.S. Middle East plan will spark violence", 31 Ocak 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/31/un-aid-agency-fears-us-middle-east-plan-will-spark-violence
2020	The Star, "U.S. Middle East peace plan prompts some praise, much Arab anger", 29 Ocak 2020, (Çevrimiçi) https://www.thestar.com.my/news/world/2020/01/29/us-middle-east-peace-plan-prompts-praise-and-condemnation